

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ДРУШТВА С
ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ПРОИЗВОДЊУ
ТЕРЕНСКИХ ВОЗИЛА ЗАСТАВА ТЕРВО, КРАГУЈЕВАЦ, ЗА
2023. ГОДИНУ

Број: 400-33/2024-06/13
Београд, 4. септембар 2024. године

САДРЖАЈ:

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ.....	3
Извештај о ревизији финансијских извештаја Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац, за 2023. годину.....	3
ПРИЛОГ I – РЕЗИМЕ ОТКРИВЕНИХ НЕПРАВИЛНОСТИ И ПРЕПОРУКА	6
ПРИЛОГ II – НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ДРУШТВА С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ТЕРЕНСКИХ ВОЗИЛА ЗАСТАВА ТЕРВО, КРАГУЈЕВАЦ, ЗА 2023. ГОДИНУ.....	13
ПРИЛОГ III – ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ДРУШТВА С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ТЕРЕНСКИХ ВОЗИЛА ЗАСТАВА ТЕРВО, КРАГУЈЕВАЦ, ЗА 2023. ГОДИНУ.....	67

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

Извештај о ревизији финансијских извештаја Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац, за 2023. годину

Мишљење са резервом о финансијским извештајима

Извршили смо ревизију приложених финансијских извештаја Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац (у даљем тексту: Друштво), за 2023. годину који обухватају: 1) Биланс стања; 2) Биланс успеха; 3) Извештај о осталом резултату; 4) Извештај о токовима готовине; 5) Извештај о променама на капиталу и 6) Напомене уз финансијске извештаје.

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања описаних у делу извештаја *Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима*, финансијски извештаји за 2023. годину, по свим материјално значајним питањима, дају истинит и објективан приказ финансијског положаја Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац, на дан 31. децембар 2023. године, као и резултата његовог пословања, промена на капиталу и токова готовине за пословну годину завршену на тај дан и припремљени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима

1) Друштво је у финансијским извештајима за 2023. годину мање исказало вредност некретнина набавне вредности 206.984 хиљаде динара умањену за припадајући износ насталих а необрачунатих трошкова амортизације. Ове некретнине Друштво исказује у ванбилансној евиденцији и самим тим не обрачунава и не исказује трошкове амортизације, због чега изражавамо резерву на исказане трошкове амортизације у износу од 17.150 хиљада динара.

2) Друштво је у оквиру рачуна учешћа у капиталу зависних правних лица исказало износ од 182.000 хиљада динара који се односи на учешће у капиталу друштва Застава камиони д. о. о., Крагујевац, који остварује губитке. На дан финансијских извештаја за 2023. годину, Друштво није вршило процену и евентуално обезвређење наведених учешћа у капиталу у складу са МРС 36 – Умањење вредности имовине.

Друштво није вршило умањење вредности потраживања од купаца и није извршило исправку вредности потраживања од купца у износу од најмање 5.213 хиљада динара код којих је од рока за наплату прошло најмање 360 дана, што није у складу са МСФИ – 9 Финансијски инструменти и чланом 41 Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва.

Друштво није у 2023, као ни у претходним годинама, вршило признавање и процену резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених (резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију, резервисања за јубиларне награде и друго), што није у складу са МРС 19 Примања запослених, због чега изражавамо резерву на исказано стање резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених у износу од 1.961 хиљаде динара и трошкове резервисања у износу од 1.009 хиљада динара.

3) Напомене уз финансијске извештаје Друштва нису састављене у складу са Законом о рачуноводству и Међународним рачуноводственим стандардима јер нису обелодањени сви подаци који се односе на број и укупан износ неусаглашених потраживања.

Ревизију смо извршили у складу са Законом о Државној ревизорској институцији¹, Пословником Државне ревизорске институције² и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI). Наша одговорност, у складу са овим стандардима, детаљније је описана у делу извештаја *Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја*. Независни смо у односу на субјекта ревизије у складу са ISSAI 30 – Етички кодекс врховних ревизорских институција и Етичким кодексом за државне ревизоре и друге запослене у Државној ревизорској институцији и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу са овим кодексима. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и адекватни да нам пруже основ за наше мишљење са резервом.

Остале информације

Финансијски извештаји Друштва у ранијем периоду нису били предмет ревизије од стране Државне ревизорске институције.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство субјекта ревизије је одговорно за припрему и истинит и објективан приказ ових финансијских извештаја у складу са међународним стандардима финансијског извештавања и законом којим је уређено рачуноводство и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности субјекта ревизије да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на сталност пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако оснивач намерава да субјект ревизије престане са пословањем или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Руководство је одговорно за надгледање процеса финансијског извештавања субјекта ревизије.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке и издавање извештаја о ревизији који садржи наше мишљење. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверавања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са ISSAI увек открити материјално погрешне исказе, ако такви искази постоје. Погрешни искази могу настати услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу ових финансијских извештаја.

Као део ревизије у складу са ISSAI, примењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Такође:

¹ „Службени гласник РС“, бр. 101/05, 54/07 и 36/10 и 44/18 – др. закон

² „Службени гласник РС“, број 9/09

- Идентификујемо и процењујемо ризике од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке; осмишљавамо и обављамо ревизијске поступке као одговор на те ризике и прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основ за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње већи је него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.
- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле субјекта ревизије.
- Процењујемо примењене рачуноводствене политике и у којој мери су разумне рачуноводствене процене које је извршило руководство.
- Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и, на основу прикупљених ревизијских доказа, да ли постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности ентитета да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана обелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљених до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за последицу да имају да ентитет престане да послује у складу са начелом сталности.
- Процењујемо укупну презентацију, структуру и садржај финансијских извештаја, укључујући обелодањивања и да ли су у финансијским извештајима приказане трансакције и догађаји на такав начин да се постигне истинит и објективан приказ.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
4. септембар 2024. године

ПРИЛОГ I

РЕЗИМЕ ОТКРИВЕНИХ НЕПРАВИЛНОСТИ И ПРЕПОРУКА

С А Д Р Ж А Ј :

1. Резиме откривених неправилности у ревизији финансијских извештаја	8
2. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја	10
3. Захтев за достављање одазивног извештаја	11

1. Резиме откритених неправилности у ревизији финансијских извештаја

ПРИОРИТЕТ 1³

1. Два члана Надзорног одбора Друштва, којима су престали мандати 26. септембра 2023. године, наставили су да врше дужност чланова Надзорног одбора дуже од десет месеци након истека периода на који су именовани, што није у складу тачком 3 Одлуке Скупштине Друштва Број: СД-5-1/19 и чланом 28 Одлуке о оснивању Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац, којим је прописано да мандат председника и чланова Надзорног одбора траје четири године од дана њиховог избора. (Напомена број 2.1.1. Финансијско управљање и контрола)

2. Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва није састављен у складу са Међународним стандардом финансијског извештавања МСФИ 9 – Финансијски инструменти и параграфом 7 МРС 8 – Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке. (Напомена број 1. Основни подаци о субјекту ревизије)

ПРИОРИТЕТ 2⁴

3. Друштво није извршило попис потраживања исказаних у пословним књигама у укупном износу од 198.183 хиљаде динара на прописан начин (потраживања по основу продаје у износу од 30.078 хиљада динара и остала краткорочна потраживања у износу од 168.105 хиљада динара) и није извршило попис обавеза исказаних у пословним књигама у укупном износу од 1.104.603 хиљаде динара на прописан начин (дугорочне обавезе у износу од 549.721 хиљаде динара, краткорочне финансијске обавезе у износу од 280.900 хиљада динара, обавезе из пословања у износу од 180.053 хиљаде динара, остале краткорочне обавезе у износу од 93.929 хиљада динара), јер није сачинило пописне листе, није исказало у посебним пописним листама потраживања и обавезе за која не постоји уредна документација, нити је дало предлог за отпис потраживања, што није у складу са одредбама члана 20 Закона о рачуноводству и чл. 9, 12 и 13 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем. (Напомена број 2.3.1. Биланс стања)

4. Друштво је у финансијским извештајима за 2023. годину мање исказало вредност некретнина, набавне вредности 206.984 хиљаде динара, умањену за припадајући износ насталих а необрачунатих трошкова амортизације, које се односе на некретнине које су пренете Друштву са правом коришћења по Одлуци о оснивању Друштва и које користи за обављање делатности по основу којих остварује приходе. Ове некретнине Друштво исказује у ванбилансној евиденцији и самим тим не обрачунава и не исказује трошкове амортизације, због чега изражавамо резерву на исказане трошкове амортизације у износу од 17.150 хиљада динара у финансијским извештајима за 2023. годину. Наведено није у складу са параграфом 7 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема по којем су дефинисани услови за признавање средстава: набавна вредност/цена коштања неке некретнине, постројења и опреме признаје се као средство ако и само ако је вероватно да ће се будуће економске користи, повезане са тим средством, приливати у ентитет и да се набавна вредност/цена коштања тог средства може поуздано одмерити. (Напомена број 2.3.1.2. Некретнине, постројења и опрема)

³ ПРИОРИТЕТ 1 – грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити у року од 90 дана.

⁴ ПРИОРИТЕТ 2 – грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити пре припремања наредног сета финансијских извештаја, а не дуже од годину дана.

5. Друштво је у оквиру рачуна учешћа у капиталу зависних правних лица исказало износ од 182.000 хиљада динара који се односи на учешће у капиталу друштва Застава камиони д. о. о., Крагујевац, који остварује губитке. На дан финансијских извештаја за 2023. годину, Друштво није вршило процену и евентуално обезвређење наведених учешћа у капиталу у складу са МРС 36 – Умањење вредности имовине. (Напомена број 2.3.1.3. Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања)

6. Друштво није вршило умањење вредности потраживања од купаца, на начин предвиђен параграфом 5.5.15, МСФИ – 9 Финансијски инструменти, којим је прописано да ентитет, код потраживања из пословања, увек треба да одмерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања и није извршило исправку вредности потраживања од купца у износу од најмање 5.213 хиљада динара код којих је од рока за наплату прошло најмање 360 дана, што није у складу са чланом 41 Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва. (Напомена број 2.3.1.5. Потраживања по основу продаје)

7. Друштво није у 2023, као ни у претходним годинама, вршило признавање и процену резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених (резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију, резервисања за јубиларне награде и друго) у складу са захтевима МРС 19 Примања запослених, због чега изражавамо резерву на исказано стање резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених у износу од 1.961 хиљаде динара и трошкове резервисања у износу од 1.009 хиљада динара. (Напомена број 2.3.1.12. Дугорочна резервисања)

8. Друштво није обелоданило у Напоменама уз финансијске извештаје за 2023. годину број неусаглашених потраживања и обавеза, као ни однос према броју и однос према укупном износу потраживања и обавеза на дан 31. децембар 2023. године, што није у складу са чланом 22 став 4 Закона о рачуноводству којим је прописано да су сва правна лица и предузетници, који састављају Напомене уз финансијске извештаје, дужни да у том извештају, у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама, обелодане: број и укупан износ неусаглашених потраживања и њихов однос према броју и укупном износу потраживања и број и укупан износ неусаглашених обавеза и њихов однос према броју и укупном износу обавеза. (Напомена број 2.3.6. Напомене уз финансијске извештаје)

ПРИОРИТЕТ 3⁵

9. Друштво није у потпуности успоставило адекватан и ефикасан систем финансијског управљања и контроле према захтевима Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору и то:

– није донело стратегију управљања ризиком у складу са чланом 7 став 2 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору и

– није усвојило све неопходне писане политике и процедуре које би пружиле разумно уверавање да су ризици за постизање циљева ограничени на прихватљив ниво дефинисан у процедурама за управљање ризиком у складу са чланом 8 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору. (Напомена број 2.1.1. Финансијско управљање и контрола)

⁵ **ПРИОРИТЕТ 3** – грешке, неправилности и погрешна исказивања која је могуће отклонити у року од датума припреме наредног сета финансијских извештаја до три године.

10. Друштво није успоставило интерну ревизију у складу са одредбама члана 82 Закона о буџетском систему и одредбама члана 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање интерне ревизије у јавном сектору. (Напомена број 2.1.2. Интерна ревизија)

2. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја

ПРИОРИТЕТ 1

1. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да покрену иницијативу код Скупштине Друштва за именовање чланова Надзорног одбора којима је истекао мандат у складу са Одлуком о оснивању Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац. (Напомена 2.1.1. Финансијско управљање и контрола – Препорука број 2)

2. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да ускладе рачуноводствене политике са МСФИ 9 – Финансијски инструменти. (Напомена 1. Основни подаци о субјекту ревизије – Препорука број 1)

ПРИОРИТЕТ 2

3. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да попис потраживања и обавеза врше на начин и у роковима прописаним Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем. (Напомена 2.3.1. Биланс стања – Препорука број 3)

4. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да евидентирају у својим пословним књигама некретнине на којима имају право коришћења, које користе у пословању и по основу којих остварују приходе у складу са параграфом 7 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема, као и да изврше правилан обрачун амортизације грађевинских објеката у складу са Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама. (Напомена 2.3.1.2. Некретнине, постројења и опрема – Препорука број 6)

5. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да на крају сваке пословне године, пре састављања финансијских извештаја, врше процену и рачуноводствено обухвате евентуално обезвређење учешће у капиталу друштва Застава камиони д. о. о., Крагујевац, у складу са МРС 36 – Умањење вредности имовине и у складу са чланом 43 Правилника о рачуноводственим политикама. (Напомена 2.3.1.3. Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања – Препорука број 7)

6. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да врше исправку вредности потраживања од купаца, у складу са МСФИ 9 – Финансијски инструменти. (Напомена 2.3.1.5. Потраживања по основу продаје – Препорука број 8)

7. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да врше признавање и процену резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених (резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију и резервисања за јубиларне награде) у складу са захтевима МРС 19 Примања запослених. (Напомена 2.3.1.12. Дугорочна потраживања – Препорука број 9)

8. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да у Напоменама уз финансијске извештаје обелодане све податке у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама. (Напомена 2.3.6. Напомене уз финансијске извештаје – Препорука број 10)

ПРИОРИТЕТ 3

9. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да успоставе адекватан и ефикасан систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору, с акцентом на следећим мерама:

– усвајање стратегије управљања ризиком (у циљу идентификовања, процене и контроле над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу имати супротан ефекат на остварење циљева корисника јавних средстава и са задатком да пружи разумно уверавање да ће циљеви бити остварени);

– усвајање писаних политика и процедура за управљање ризиком и контролу њихове примене, са циљем да се ризици ограниче на прихватљив ниво. (Напомена 2.1.1. Финансијско управљање и контрола – Препорука број 4)

10. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да предузму активности на успостављању интерне ревизије на један од начина прописаних Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору. (Напомена 2.1.2. Интерна ревизија – Препорука број 5)

3. Захтев за достављање одазивног извештаја

Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац је, на основу члана 40 став 1 Закона о Државној ревизорској институцији, дужано да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана, почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом;
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере за умањење ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац мора у одазивном извештају исказати да је предузело мере исправљања на основу отклањања откривених неправилности, које су наведене у Извештају о ревизији финансијских извештаја за 2023. годину који садржи и препоруке за њихово отклањање. За мере исправљања је дужно да уз одазивни извештај достави доказе према следећем:

1. За неправилности првог приоритета, односно које је могуће отклонити у року од 90 дана Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац обавезно је да достави доказе о отклањању неправилности односно предузимању мера исправљања;

2. За неправилности другог приоритета, односно које је могуће отклонити у року до састављања годишњег финансијског извештаја, односно до годину дана, и трећег приоритета, односно које је могуће отклонити у року до три године, Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац обавезно је да достави акциони

план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања неправилности или смањења ризика од појављивања неправилности у будућем пословању као и планирани период предузимања мера и одговорно лице.

На основу члана 40 став 2 Закона о Државној ревизорској институцији, одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитости навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и провера веродостојности одазивног извештаја. Такође, извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјект ревизије у чијем су пословању биле откривене неправилности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институција је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40 ст. 7 до 13 Закона о Државној ревизорској институцији.

ПРИЛОГ II

НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ДРУШТВА С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ТЕРЕНСКИХ ВОЗИЛА ЗАСТАВА ТЕРВО, КРАГУЈЕВАЦ, ЗА 2023. ГОДИНУ

С А Д Р Ж А Ј :

1. Основни подаци о субјекту ревизије	15
2. Налази у поступку ревизије.....	24
2.1. Интерна финансијска контрола	24
2.2. Припрема и доношење програма пословања.....	31
2.3. Финансијски извештаји	32
2.3.1. Биланс стања.....	32
2.3.2. Биланс успеха	51
2.3.3. Извештај о осталом резултату	64
2.3.4. Извештај о токовима готовине	64
2.3.5. Извештај о променама на капиталу	64
2.3.6. Напомене уз финансијске извештаје	64
2.4. Потенцијалне обавезе	65
2.5. Друга питања	66

1. Основни подаци о субјекту ревизије

Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац (у даљем тексту: Друштво) основано је Одлуком Влада Републике Србије 05 Број: 023-7827/2017 22. августа 2017. године. У Регистар привредних субјеката код Агенције за привредне регистре Републике Србије уписано је 1. септембра 2017. године. Друштво је основано на неодређено време. Оснивач Друштва је Република Србија, за коју, на основу законског овлашћења, оснивачка права врши Влада са 100% удела у основном капиталу.

Претежна делатност којом се Друштво бави је производња моторних возила, Друштво обавља и друге делатности, послове и услуге у унутрашњем и спољнотрговинском промету, у складу са законом.

Министарство одбране је 2021. године Друштву издало дозволу, са роком важења од три године, за производњу наоружања и војне опреме у области: развоја, израде и усавршавања неборбених и борбених оклопних моторних возила точкаша (са специјалним надградњама) и њихових саставних делова и склопова, развоја и освајања одбрамбених технологија, изградње и опремања капацитета за производњу наоружања и војне опреме и израде техничке документације за производњу наоружања и војне опреме за наведена средства.

Друштво послује под пословним именом Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО Крагујевац. Скраћено пословно име гласи Застава ТЕРВО д. о. о. Крагујевац.

Седиште Друштва је у Крагујевцу, ул. Косовска број 4.

Матични број Друштва: 21317101.

Порески идентификациони број (ПИБ): 110210050.

Друштво је организовано као једночлано друштво с ограниченом одговорношћу. Управљање Друштвом је дводомно. Органи Друштва су Скупштина, Надзорни одбор и директор.

У 2023. години, просечан број запослених у Друштву био је 168, а у 2022. години 114.

Основ за састављање и приказивање финансијских извештаја и рачуноводствене политике

Вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја, правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да врше у складу са Законом о рачуноводству⁶ који прописује Међународне стандарде финансијског извештавања (МСФИ) као основу за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у финансијским извештајима. Међународни стандарди финансијског извештавања у смислу наведеног закона су: Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (Концептуални оквир за финансијско извештавање), Међународни рачуноводствени стандарди (МРС), Међународни стандарди финансијског извештавања (МСФИ) и Међународни стандарди финансијског извештавања за мала и средња правна лица (МСФИ за МСП) и са њима

⁶ „Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21.

повезана тумачења, накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, чији је превод утврдило и објавило министарство надлежно за послове финансија.

Друштво води пословне књиге и саставља и подноси рачуноводствене књиге и финансијске извештаје у складу са законом којим се уређује рачуноводство. Друштво је у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врши у складу са Законом о рачуноводству, као и у складу са осталом применљивом подзаконском регулативом. За признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у финансијским извештајима за 2023. годину Друштво је применило Међународне стандарде финансијског извештавања (МСФИ).

Друштво је у 2023. години, сходно критеријумима наведеним у Закону о рачуноводству разврстано у средње правно лице са применом МСФИ.

Финансијски извештаји Друштва за 2023. годину састављени су у формату прописаном Правилником о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за предузећа, задруге и предузетнике⁷ и Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике⁸.

Финансијски извештаји Друштва су исказани у хиљадама динара (РСД). Годишњи финансијски извештаји за 2023. годину усвојени су од стране Скупштине Друштва, Одлуком Бр. СД-Р-8/24-1 од 14. маја 2024. године.

Редован годишњи финансијски извештај за период од 1. јануара 2023. године до 31. децембра 2023. године, уписан је у Регистар финансијских извештаја и јавно објављен на интернет страници Агенције за привредне регистре, о чему је обвезнику издата потврда ФИН 25691/2024 од 11. априла 2024. године.

Организација рачуноводства

Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва уређена је организација рачуноводства и то: начин вођења пословних књига и интерни рачуноводствени контролни поступци, рачуноводствене политике за признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, упутства и смернице за усвајање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја, лица која су одговорна за законитост и исправност настанка пословне промене, садржина књиговодствених исправа, састављање, контрола и кретање рачуноводствених исправа, као и рокови за њихово достављање на даљу обраду и књижење у пословним књигама, чувања пословних књига и књиговодствених исправа, обављање пописа имовина и обавеза, благајничко пословање и друга питања у погледу вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја.

Рачуноводство друштва обухвата скуп послова који обезбеђују функционисање рачуноводственог информационог система и послова финансијске функције. За обављање ових послова задужена је Сектор за економско, финансијске и рачуноводствене послове.

У оквиру Сектора за економско, финансијске и рачуноводствене послове, обављају се следећи послови: рачуноводствено планирање; рачуноводствени надзор и контрола; финансијско књиговодство, финансијска оператива и вођење аналитике по партнерима – финансијско пословање; књиговодство трошкова и учинака (књиговодство производње); робне

⁷ „Службени гласник РС“, број 89/20

⁸ „Службени гласник РС“, број 89/20

евиденције материјала и робе; вођење помоћних књига и евиденција; рачуноводствено извештавање и информисање; састављање и достављање периодичних и годишњих финансијских извештаја; благајничко пословање; обрачун зарада, накнада зарада и других примања запослених; обрачун и плаћање по уговорима о делу, ауторским и другим уговорима; обрачун и плаћање пореза, доприноса, царина, такси, накнада и других дажбина; састављање и достављање пореских пријава и других прописаних обрачуна и евиденција и наплата и плаћање преко динарских и девизних рачуна Друштва.

Рачуноводствене политике

Рачуноводствене политике Друштва утврђене су Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама за лице које примењује међународне рачуноводствене стандарде, односно међународне стандарде финансијског извештавања који је Надзорни одбор донео 29. децембра 2023. године

У наставку дајемо преглед најзначајнијих рачуноводствених политика Друштва:

Нематеријална имовина

Рачуноводствено обухватање ове имовине врши се у складу са МРС 28. Нематеријалном имовином, сматрају се улагања у немонетарна средства без физичког суштине садржаја, које се може идентификовати и која служе за производњу или испоруку добара и услуга, за изнајмљивање другим лицима или се користе у административне сврхе, чији ефекти се очекују у периоду дужем од једне године, као што су патенти, лиценце, заштитни знаци, софтвер и слична права, плаћени аванси за прибављање нематеријалне имовине.

Такво средство се може идентификовати када је одвојиво, могуће га је одвојити од ентитета и продати, изнајмити или разменити и када је настало по основу уговорних или других законских права, без обзира дали су та права одвојива.

Нематеријална имовина се признаје као имовина ако и само ако су задовољени следећи услови: ако је вероватно да ће се будуће економске користи у вези са њим приливати у Друштво, ако се набавна вредност/цена коштања може поуздано одмерити и ако имовина није резултат интерно насталих издатака који се односе на нематеријално средство.

Нематеријална имовина се иницијално признаје по набавној вредности а чине је: набавна цена, укључујући увозне царине и порезе по основу промета који се не рефундира, након одбитка трговинских попушта и рабата и сви директно приписиви трошкови припреме имовине за намењену употребу.

Ако се нематеријална имовина стиче у пословној комбинацији, набавна вредност нематеријалне имовине је њена фер вредност на датум стицања, а ако се нематеријална имовина стиче помоћу државног давања, набавна вредност нематеријалне имовине је њена фер вредност на датум када је давање добијено. Накнадно мерење нематеријалне имовине врши се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и све акумулиране губитке због умањења вредности.

Корисни век трајања нематеријалне имовине је десет година осим за нематеријалну имовину која настаје из уговорних или других законских права када корисни век не може да буде дужи од периода тих уговорних или других законских права али може да буде краћи у зависности од процене руководства у вези са периодом коришћења те имовине. Приликом спровођења амортизације примењује се пропорционални метод амортизације. Нематеријална имовина у припреми не подлеже обрачуну амортизације.

На крају сваког извештајног периода Друштво процењује да ли постоје било какве назнаке да је вредност нематеријалне имовине умањена. Ако постоје такве назнаке процењује се надокнадиви износ и у случају када је он мањи од књиговодствене вредности, Друштво треба да смањи књиговодствену вредност на надокнадиви износ, уз признавање губитка због умањења вредности. Ако не постоје назнаке умањења вредности, није неопходно процењивати надокнадиви износ нематеријалне имовине на дан извештајног периода. Улагања у истраживања и развој исказују се као расход периода.

Некретнине, постројења и опрема

Рачуноводствено обухватање некретнина, постројења и опреме и рачуноводствено обухватање инвестиционих некретнина чија фер вредност не може континуирано поуздано да се одмерава без прекомерних трошкова или напора врши се у складу са одредбама МРС 16.

Некретнине, постројења и опрема су материјална средства која се држе за коришћење у производњи производа или испоруци добара или услуга, за изнајмљивање другима или за административне сврхе и за које се очекује да ће се користити дуже од једног обрачунског периода.

Да би средство било признато као стално средство, треба да испуњава два услова: да је његов корисни век трајања дужи од годину дана и да је његова набавна вредност/цена коштања (која може поуздано да се измери) у моменту стицања/изградње већа од 60 хиљада динара. Уколико један материјално значајан део има исти корисни век и метод амортизације, као и други материјално значајан део тог средства приликом утврђивања трошкова амортизације, такви делови се групишу. У противном, сваки део средства се амортизује засебно. Средства која задовољавају услове за признавање као некретнине, постројења и опрема, али им је набавна вредност нижа од 60 хиљада динара признају се као расход периода или алат и инвентар искључиво на основу процене руководства.

Група некретнина, постројења и опреме представља груписање средстава према сличној природи и употреби у пословању Друштва. Те групе су: објекти, опрема и машине, моторна возила, намештај и уређаји и канцеларијска опрема.

Ставке некретнина, постројења и опреме, које испуњавају услове да буду признате као средство, одмеравају се приликом почетног признавања по својој набавној вредности, односно цени коштања.

Набавну вредност некретнина, постројења и опреме чине: куповна цена, укључујући накнаде за правне и посредничке услуге, увозне таксе и порезе који се не могу рефундирати, након одузимања трговачких попушта и рабата; сви трошкови који се могу директно приписати довођењу средства на локацију и у стање које је неопходно да би средство могло функционисати, на начин на који то очекује руководство (трошкови припреме локације, почетне испоруке и манипулисања, инсталације и састављања, као и тестирања функционалности) и иницијалну процену трошкова демонтаже, уклањања средства и обнове подручја на којем је средство лоцирано.

Ревалоризационе резерве које су саставни део капитала који се односи на некретнине, постројења и опрему, могу се пренети директно на нераспоређену добит, када средство престане да се признаје. То може подразумевати пренос целокупног остатка, када средство престане да се признаје у пословним књигама или отуђи. Ревалоризациона резерва која је укључена у капитал може директно да се пренесе у нераспоређену добит, када се резерва реализује. Целокупна резерва може да се реализује приликом расходања или отуђења средства, један део резерве може да се реализује истовремено са коришћењем средства у

предузећу, у том случају, износ реализоване резерве чини разлика између амортизације засноване на ревалоризованом износу средства и амортизације засноване на првобитној набавној вредности или цени коштања средства. Пренос са ревалоризационе резерве на нераспоређену добит не врши се кроз биланс успеха.

У случају стицања дугорочне материјалне имовине путем државних давања, она може бити стечена без накнаде или уз минималну накнаду путем државне помоћи. Друштво може одлучити да ову имовину почетно вреднује по фер вредности или по набавној вредности.

Трошак амортизације за сваки период, признаје се у Билансу успеха, осим ако није укључен у књиговодствену вредност другог средства. Износ који се амортизује, алоцира се на систематској основи у току корисног века средства. Резидуална вредност и корисни век средства се проверавају на крају сваке финансијске године.

Амортизација се признаје чак и ако тржишна вредност средства премашује његову књиговодствену вредност, под условом да резидуална вредност није већа од његове књиговодствене вредности. Поправке и одржавање средства не негирају потребу његовог амортизовања. Износ који се амортизује утврђује се након одузимања резидуалне вредности средства. Значајност преостале вредности средства утврђује се у сваком конкретном случају уз уважавање свих релевантних околности на основу одлуке Надзорног одбора. Обрачун амортизације почиње од првог наредног дана од дана стављања у употребу, односно од када је основно средство расположиво за коришћење.

Корисни век трајања средства дефинише се помоћу његове очекиване користи за Друштво. Процена корисног века средства је ствар просуђивања заснованог на искуству Друштва са сличним средствима. Преиспитивање усвојеног метода амортизације, преостале (резидуалне) вредности, као и корисног века трајања се врши на крају обрачунског периода (пословне године) уколико постоје наговештаји да је дошло до значајне промене у односу на претходни период.

Земљиште и друге непокретности су посебна средства која се обрачунавају посебно, чак и када су заједно прибављени. Објекти имају ограничени корисни век трајања и због тога су средства која се амортизују. Коришћени метод амортизације одражава начин очекиваног трошења будућих економских користи од средства.

Амортизација средстава врши се путем пропорционалног метода и то применом стопе, утврђене на основу процењеног корисног века трајања, на основицу коју чини набавна вредност/цена коштања умањена за резидуалну вредност.

Оквирне стопе амортизације:

Опис	Стопа амортизације (%)
Грађевински објекти високоградње и нискоградње	2,50%
Опрема (производна и преносна опрема и постројења)	20 – 30 %
Остала опрема	5 – 20%
Погонски и пословни инвентар (алати, транспортна средства и уређаји)	10 – 20%
Намештај, пословни инвентар и сл.	10 – 12,50 %
Канцеларијска опрема	10 – 25 %
Путничка моторна возила, возила на моторни погон и прикључни уређаји	10 – 20 %
Рачунарска опрема, телекомуникациона опрема	20 – 33,33%

Инвестиционе некретнине

Рачуноводствено обухватање инвестиција у земљиште или објекте које задовољавају дефиницију инвестиционих некретнина врши се у складу са МРС 40.

Инвестиционе некретнине су некретнине (земљиште или зграде – или део зграде – или и једно и друго) које власник или корисник лизинга, по основу финансијског лизинга држи ради остваривања зараде од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог, а не ради: употребе за производњу или снабдевање робом или за услуге или за административне сврхе или продаје у оквиру редовног пословања. Некретнине са мешовитом употребом се раздвајају на инвестиционе некретнине и некретнине, постројења и опрему. Међутим, ако фер вредност компоненте инвестиционих некретнина не може поуздано да се одмери без непотребних трошкова и напора, целокупна имовина треба да се рачуноводствено обухвата као некретнине, постројења и опрема. Инвестиционе некретнине престају да се признају по отуђењу или када се инвестициона некретнина трајно повуче из употребе и не очекују се никакве будуће економске користи од његовог отуђења.

Залихе

Залихе се рачуноводствено обухватају у складу са одредбама МРС 2, а залихе су средства: која се држе ради продаје у уобичајеном току пословања, у процесу производње за такву продају или у облику основног и помоћног материјала који се троши у производном процесу или приликом пружања услуга.

Залихе се мере по набавној цени, односно цени коштања или по нето тржишној вредности у зависности која је вредност нижа. У набавну вредност залиха укључују се сви трошкови набавке и други трошкови који су настали довођењем залиха на садашњу локацију и садашње стање. Набавна вредност залиха обухвата фактурну цену, увозне царине и друге дажбине (осим оних које Друштво може касније да поврати од пореских органа, као нпр. ПДВ који се може одбити као претходни) и трошкове превоза, манипулативне и друге трошкове који се могу директно приписати производњи готових производа, набавци материјала и услугама.

Вредност утрошених залиха се утврђује методом просечне пондерисане цене која подразумева поступак по којем се трошак неке ставке одређује на основу просечног пондерисаног трошка свих ставки на почетку периода и трошка сличних ставки које су набављене или произведене у том периоду. Просек се може израчунати периодично или по добијању сваке додатне набавке, односно производње у зависности од услова у којима Друштво послује. На крају извештајног периода Друштво проверава да ли су залихе обезвређене.

Друштво залихе на датум биланса вреднује по нижој од следеће две вредности: набавној вредности, односно цени коштања или процењеној продајној цени умањеној за трошкове довршења и продаје.

Немогућност надокнаде цене коштања, односно набавне вредности залиха може бити присутна, ако је дошло до повећања процењених трошкова довршења или процењених трошкова који тек треба да настану због продаје. Смањење вредности залиха до њихове нето тржишне вредности спроводи се уобичајено предмет по предмет. Међутим, у неким околностима може бити адекватније груписати сличне или повезане предмете залиха.

Материјал и друге залихе намењене производњи залиха не отписују се испод трошка набавке, ако се очекује да ће готови производи у које ће бити уграђене бити продати по цени у висини или изнад цене коштања. Међутим, кад смањење цене материјала упућује на то да ће цена коштања готових производа бити већа од нето тржишне вредности, вредност материјала

се отписује до нето тржишне вредности. Када се залихе продају, њихова књиговодствена вредност се признаје као расход периода у ком се признаје и приход повезан са њима. Износ било ког отписа залиха на нето оствариву вредност и сви губици залиха се признају као расход у периоду у ком је настао отпис или губитак. Износ било ког поништавања отписа залиха, које се ради због повећања нето оствариве вредности, признаје се као умањење износа залиха признатих као расход у периоду у којем је поништавање извршено.

Ситан инвентар има користан век трајања мањи од годину дана. Залихе ситног инвентара које се набављају од добављача, мере се по набавној вредности или по нето продајној вредности, ако је нижа. Набавну вредност или цену коштања залиха чине сви трошкови набавке и други трошкови настали довођењем залиха на њихово садашње место и стање. Стављањем у употребу ситног инвентара отписује се 100% вредности употребом рачуна исправке вредности.

Улагања у туђе некретнине постројења и опрему

Оснивач Друштва је унео у имовину Друштва право коришћења на непокретностима, зградама за металопрерађивачку индустрију заједно са припадајућим земљиштем. Непокретности чине део улога у основни капитал Друштва, остају у јавној својини и не могу бити отуђене из имовине Друштва. Друштво стиче економске користи од коришћења имовине у току већег дела његовог корисног века, а за то нема прихватање обавезе да за то плати износ који је приближно једнак фер вредности имовине и припадајућу финансијску накнаду. Из овог основа не настају ставке које испуњавају дефиницију имовине и обавезе и које се признају као такве у Билансу стања. Имајући у виду наведено да је уступљена имовина на коришћење Одлуком о оснивању без накнаде и без преноса својине, евидентирана на одговарајућим рачунима групе 88 и 89 ванбилансно. Друштво не поседује конкретан уговор, по којој би вредности признало имовину добијену на коришћење, као своју имовину и за то обавезу, а није ни познат период коришћења. Право на коришћење у јавној својини нема обавезу, па самим тим нема ни имовину. Друштво неће извршити конверзију права коришћења у право власништва, па се зато се ова имовина и не амортизује. Улагања која се врше у туђе некретнине, постројења и опрему од којих се очекују економске користи у периоду дужем од годину дана, признају се као стална имовина – Улагање у туђе. Ова улагања извршена су у сопствено име и потребе остваривања прихода, па се билансирају као имовина. Амортизација улагања у туђе некретнине, постројења и опрему врши се на систематској основи током процењеног корисног века употребе.

Краткорочна потраживања

Краткорочна потраживања обухватају потраживања по основу продаје, потраживања из специфичних послова и друга потраживања. Краткорочна потраживања од купаца одмеравају се по вредности наведеној у документу основу кога су потраживања настала. На дан сваког биланса стања врши се процена могућности наплате потраживања: за свако материјално значајно потраживање појединачно и за групу сличних финансијских средстава на бази портфела. За сва потраживања по основу којих је покренут судски поступак врши се корекција исправком вредности. Директан отпис се врши по окончању судског поступка, по основу истека рока застарелости или на основу одлуке надлежног органа.

Обавезе

Обавезе се признају на датум биланса стања када је вероватно да ће одлив средстава која садрже економске користи бити резултат измирења садашње обавезе и да износ по коме ће уследити одлив средстава поуздано може да се одмери.

Финансијска обавеза је свака обавеза која представља уговорну обавезу: испоручивања готовине или другог финансијског средства другом правном лицу или размене финансијских инструмената са другим правним лицима под условима који су потенцијално неповољни.

Дугорочне обавезе се одмеравају по амортизованој вредности уз примену метода ефективне камате. Финансијска обавеза престаје да се признаје када је угашена, односно када је измирена, отказана или је истекла. Износ отписане обавезе признаје се као приход. Део дугорочних обавеза који доспева за плаћање у периоду од годину дана, од дана састављања финансијских извештаја, исказује се као краткорочна обавеза.

Финансијски инструменти

Рачуноводствено обухватање финансијских инструмената врши се у складу са одредбама МРС 32. Финансијски инструмент је сваки уговор на основу којег настаје финансијска имовина једног пословног субјекта и финансијска обавеза или власнички инструмент другог пословног субјекта. Финансијска имовина обухвата уделе и акције код повезаних субјеката, зајмове повезаним субјектима, улагања у придружене субјекте, дате кредите и депозите, осталу финансијску имовину.

Основни финансијски инструменти обухватају: готовину; депозите по виђењу и депозите са фиксним роком – депозит на банковне рачуне; комерцијалне папире и менице које се држе и рачуне потраживања и обавеза, потраживања и обавеза по основу меница и зајмова.

Процена наплативости

Процењивања краткорочних потраживања и пласмана врши се на крају обрачунског периода на основу ризика наплативости. Потраживања која нису наплаћена до краја обрачунског периода процењују се на следећи начин:

1) Индиректан отпис, односно исправка вредности потраживања од купаца на терет расхода периода преко рачуна исправке вредности врши се код потраживања од купаца код којих је од рока за њихову наплату прошло најмање 360 дана, а на основу одлуке Надзорног одбора. Индикатори вероватне ненаплативости потраживања су кашњење купца у измиривању своје обавезе, блокада рачуна купца, над купцем је покренут поступак стечаја или ликвидације, приликом усклађивања потраживања и обавеза, купац не признаје исказано потраживање и др.

2) Директан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода се врши уколико је ненаплативост извесна и документована кад се не успе судским путем да изврши наплата, потраживање је застарело у складу са релевантним прописима којима се уређује застарелост, купца је немогуће лоцирати услед тога што је брисан из надлежног регистра.

Одлуку о индиректном отпису, односно исправци вредности потраживања од купаца преко рачуна исправке вредности на предлог комисије за попис потраживања и краткорочних пласмана доноси Надзорни одбор. Одлуку о директном отпису потраживања од купаца на предлог комисије за попис потраживања и краткорочних пласмана доноси Надзорни одбор.

Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама, за потраживања од купаца, не садржи нови модел за признавање губитака по основу умањења вредности средстава – „Модел очекиваних кредитних губитака“, у складу са МСФИ 9 – Финансијски инструменти. Новим моделом за признавање губитака по основу умањења вредности средстава – „Модел очекиваних кредитних губитака“ је прописано да субјект рачуноводствено обухвати очекиване кредитне губитке и промене у наведеним очекиваним кредитним губицима на сваки датум извештавања тако да одрази промене у кредитном ризику од почетног признавања. Наведени модел није еквивалентан ранијем моделу процене опште исправке вредности.

Откривена неправилност: Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва није састављен у складу са Међународним стандардом финансијског извештавања МСФИ 9 – Финансијски инструменти и параграфом 7 МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке.

Ризик: Непримењивање професионалне регулативе може довести до погрешног одмеравања позиција у финансијским извештајима и доношење погрешних економских одлука.

Препорука број 1: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да ускладе рачуноводствене политике са МСФИ 9 – Финансијски инструменти.

Резервисања

Процењивање резервисања врши се на начин прописан МРС 37.

Дугорочно резервисање се признаје уколико Друштво има обавезу на датум извештавања као резултат прошлог догађаја, уколико је вероватно да ће се од Друштва захтевати да пренесе економске користи приликом измирења и износ обавезе се може поуздано проценити. Резервисање се признаје као обавеза у Билансу стања и као расход, осим ако други стандард МРС и МСФИ не захтева да се трошак призна као део набавне вредности средстава, као што су залихе или некретнине, постројења и опрема.

Резервисање се одмерава по најбољој процени износа потребног за измирење те обавезе на датум извештавања. Најбоља процена је износ који би неки субјект разумно платио да измири обавезу на крају извештајног периода или да је на тај датум пренесе трећој страни.

На терет резервисања књижи се само оне издатке за које је резервисање првобитно признато. Одлуку о појединачном резервисању доноси Надзорни одбор: резервисања за трошкове у гарантном року; резервисања за судске спорове; друга резервисања у складу са МРС 37 на основу Одлуке.

Резервисања за судске спорове врше се на основу предлога, односно извештаја правне службе или адвокатске канцеларије, који је састављен на основу веродостојне документације о покренутом спору, а који је усвојен од стране Надзорног одбора.

Процењивање резервисања по основу примања запослених врши се на начин прописан одредбама МРС 19. Резервисања се врши на терет расхода периода по основу: резервисања за отпремнине запосленима за технолошки вишак; резервисања за отпремнине запосленима по основу одласка у пензију, резервисања за јубиларне награде запосленима и резервисања за неискоришћене одморе запослених. Правно лице врши резервисања по основу примања запослених у свим оним случајевима када вредност тих резервисања није безначајна. Материјална значајност резервисања по основу примања запослених утврђује се у складу са критеријумима, односно прагом значајности из овог Правилника.

Расходи

Расходи обухватају расходе настале у току редовних активности (трошкови продаје, зараде, амортизација и други пословни расходи) и губитке. Расходи се признају у обрачунском периоду на који се односе. Признати расходи директно се повезују са признатим приходима обрачунског периода.

Приликом признавања расхода се поштују следећи критеријуми: расходи имају за последицу смањење средстава или повећање обавеза, расходи подразумевају директну повезаност између насталих трошкова и ставки прихода, када се очекује остварење прихода у више наредних обрачунских периода, признавање расхода се врши сукцесивно, поступком

разумне алокације на периоде, расход се признаје у обрачунском периоду у коме је настала обавеза, када нема услова да се изврши признавање имовине.

Приходи

Друштво врши признавање прихода у складу са МСФИ 15. Друштво признаје приход од уобичајених активности (продаје робе, производа и услуга, активирање учинака, субвенције, дотације, повраћај дажбина и коришћења средстава од стране других, чиме се остварују камате, тантијеме и дивиденде) и добитке (по основу продаје имовине, усклађивања књиговодствене и фер вредности, биолошке имовине, финансијских средстава и финансијских обавеза, вишкови и нереализовани добици.

Друштво признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити и када је вероватно да ће у будућности Друштво имати прилив економских користи. Приход се признаје у висини фер вредности примљеног износа или потраживања по основу продаје роба и услуга у току нормалног пословања Друштва. Фер вредност примљених или потраживаних накнада узима у обзир износ свих трговинских попушта, попушта за превремено плаћање и количинских рабата.

Приход укључује бруто приливе примљених економских користи, односно приливе користи чије се примање очекује. Износи који су наплаћени или се потражују за рачун трећих лица не признају се као приход.

2. Налази у поступку ревизије

2.1. Интерна финансијска контрола

2.1.1. Финансијско управљање и контрола

Одредбама члана 81 Закона о буџетском систему⁹ и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору¹⁰ прописана је обавеза корисника јавних средстава да успостави финансијско управљање и контролу. Финансијско управљање и контрола је свеобухватан систем интерних контрола, који се спроводи политикама, процедурама и активностима које успоставља руководилац корисника јавних средстава, са задатком да се обезбеди разумно уверавање да ће се циљеви корисника јавних средстава остварити кроз: пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима; потпуност, реалност и интегритет финансијских и пословних извештаја; добро финансијско управљање и заштиту средстава и података (информација).

Систем финансијског управљања и контроле обухвата пет међусобно повезаних елемената:

- 1) контролно окружење,
- 2) управљање ризицима,
- 3) контролне активности,
- 4) информације и комуникације и
- 5) праћење и процена система.

⁹ „Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – испр, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21 и 138/22.

¹⁰ „Службени гласник РС“, број 89/2019.

1) Контролно окружење

Контролно окружење има пресудан утицај на одлучивање и извршавање предвиђених активности и у значајној мери креира и утиче на функционисање и ефикасност укупног система интерне контроле Друштва. Уколико успостављени систем контроле није одговарајући и ако контролно окружење није позитивно, мање су шансе да укупни систем интерне контроле буде успешан. Фактори који се одражавају унутар контролног окружења обухватају: функције и надлежности, стил рада, методе доделе и делегирања овлашћења и одговорности, организациону структуру Друштва и одговарајуће субординације.

Руководство Друштва је одговорно за успостављање одговарајуће организационе структуре која јасно додељује одговорности и овлашћења, одређује одговарајуће контроле и надзире њихову адекватност и ефективност. Укључивање највишег руководства у питања интерне контроле је од кључне важности за постизање њене ефикасности, чиме се даје тон који одређује да ли контролно окружење доприноси ефикасном функционисању интерне контроле. Осим руководства, у осигуравању постојања и функционисања интерне контроле своју значајну улогу имају и сви запослени.

Унутрашња организација послова у Друштву обухвата следеће организационе делове:

- управа – кабинет директора;
- пословна јединица за производно техничке послове (коју чине Сектор развоја, пројектовања и инвестиција и Дирекција производње);
- пословна јединица квалитета и
- пословна јединица за правне и економске послове

У пословним јединицама Друштва организовани су унутрашњи организациони делови:

- Сектор развоја, пројектовања и инвестиција који чине:
  - Служба развоја;
  - Служба за пројектовање;
  - Служба технологије и
  - Служба за инвестиције и управљање пројектима.
- Дирекција производње која се састоји од следећих организационих јединица:
  - Одељење оперативне припреме;
  - РЈ Каросерије;
  - Служба одржавања и енергетике;
  - РЈ технолошке обраде и
  - РЈ Монтаже и финализације.
- Пословна јединица квалитета коју чине:
  - Служба управљања квалитетом;
  - Служба контроле квалитета и
  - Служба праћења експлоатације и сервисирања.
- Пословна јединица за правне и економске послове коју чине:
  - Сектор за кадровске, опште и правне послове;
  - Сектор за комерцијалне послове;
  - Сектор за економско-финансијске и рачуноводствене послове и
  - Центар за безбедност.

Друштво је организовано као једночлано друштво с ограниченом одговорношћу. Управљање Друштвом је дводомно. Органи Друштва су Скупштина, Надзорни одбор и директор.

Овлашћења Скупштине Друштва врши Оснивач, преко једног представника, који уједно има функцију председника Скупштине Друштва. Одлуку о одређивању и разрешењу председника Скупштине Друштва доноси Оснивач. Одлуком о оснивању Друштва није одређено трајање мандата Скупштине Друштва.

Закључком Владе Републике Србије 24 Број: 119-8481/2019 од 29. августа 2019. године одређен је представник Републике Србије у Скупштину Друштва.

Скупштина Друштва: доноси измене оснивачког акта; усваја финансијске извештаје, као и извештаје ревизора ако су финансијски извештаји били предмет ревизије; усваја извештаје Надзорног одбора; одлучује о повећању и смањењу основног капитала Друштва, као и о свакој емисији хартија од вредности; одлучује о расподели добити и начину покрића губитка, укључујући и одређивање дана стицања права на учешће у добити и дана исплате учешћа у добити члановима друштва, уз сагласност Оснивача; бира и разрешава чланове Надзорног одбора и утврђује накнаду за њихов рад; врши и друге послове у складу са оснивачким актом Друштва.

Чланове Надзорног одбора бира Скупштина Друштва. Надзорни одбор има три члана, од којих је један председник Надзорног одбора. Мандат председника и чланова Надзорног одбора траје четири године.

Влада је 29. августа 2019. године донела закључак 24 Број: 119-8481/2019 којим је Скупштини Друштва предложено именовање три члана Надзорног одбора. Скупштина Друштва је 26. септембра 2019. године донела Одлуку број СД-5-1/19 којом је изабран Надзорни одбор Друштва којом је одређено да мандат именованих чланова траје четири године. Скупштина Друштва је 15. априла 2021. године донела Одлуку број СД В-1/21 којом се један члан Надзорног одбора разрешава дужности и бира један нови члан Надзорног одбора на период од четири године. Одлукама о именовању чланова Надзорног одбора није одређен председник Надзорног одбора.

Надзорни одбор: доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја Друштва и одговоран је за њихово спровођење; доноси годишњи, односно трогодишњи програм пословања, усклађен са дугорочним и средњорочним планом пословне стратегије и развоја; усваја извештај о степену реализације годишњег, односно трогодишњег програма пословања; усваја тромесечни извештај о степену усклађености планираних и реализованих активности; закључује уговор о раду са директором и утврђује накнаду за његов рад, односно начела за утврђивање те накнаде; надзире рад директора и усваја извештаје директора; врши унутрашњи надзор над пословањем Друштва; врши надзор над законитошћу рада Друштва; установљава рачуноводствене политике Друштва и политике управљања ризицима; даје налог ревизору за испитивање годишњих финансијских извештаја Друштва; предлаже Скупштини избор ревизора и награду за његов рад; контролише предлог расподеле добити; одлучује о узимању кредита, односно узимању и давању зајмова, давању јемстава, гаранција и обезбеђења за обавезе трећих лица; врши друге послове у складу са законом и оснивачким актом Друштва.

Откривена неправилност: Два члана Надзорног одбора Друштва, којима су престали мандати 26. септембра 2023. године, наставили су да врше дужност чланова Надзорног одбора дуже од десет месеци након истека периода на који су именовани, што није у складу тачком 3 Одлуке Скупштине Друштва Број: СД-5-1/19 и чланом 28 Одлуке о оснивању Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац, којим је прописано да мандат председника и чланова Надзорног одбора траје четири године од дана њиховог избора.

Препорука број 2: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да покрену иницијативу код Скупштине Друштва за именовање чланова Надзорног одбора којима је истекао мандат у складу са Одлуком о оснивању Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО, Крагујевац.

Законски заступник Друштва је директор који представља и заступа Друштво; организује и руководи процесом рада; доноси акт о систематизацији послова; одлучује о правима и обавезама запослених; предлаже годишњи програм пословања и предузима мере за његово спровођење; предлаже финансијске извештаје; води послове Друштва у складу са оснивачким актом, одлукама Скупштине и упутствима Надзорног одбора; одговара за законитост рада Друштва; одговара за уредно вођење пословних књига и тачност финансијских извештаја Друштва; води евиденције о свим одлукама Скупштине; обавља и све друге послове који нису у надлежности Скупштине и Надзорног одбора Друштва.

Надзорни одбор Друштва је на седници одржаној 21. јуна 2022. године донео Одлуку Бр. НО 52-1/22 о именовању вршиоца дужности директора Друштва.

2) Управљање ризицима

Ефикасан систем интерне контроле захтева препознавање и континуирану процену и оцењивање материјалних ризика који могу онемогућити постизање планираних циљева. Могу се разликовати нефинансијски ризици који обухватају оперативни ризик, правни ризик, ризик имица, политички ризик и др. и финансијски ризици који су повезани са управљањем јавним средствима. Ризик ликвидности представља ризик неефикасног управљања приливом средстава и може имати утицаја на финансијску стабилност институције, неиспуњавање обавезе према добављачима, извршење планираних активности и задатака, исплату плата. Ризици могу бити присутни у готово свим аспектима рада Друштва, те је обавеза руководства да ове ризике континуирано процењују и истим управља, са задатком да пружи разумно уверавање да ће планирани циљеви бити остварени.

Друштво је донело Правилник о развоју система финансијског управљања, интерним контролама и интерним контролним поступцима у Друштву, али није интерним актима утврдило ризике којима је изложено у свом пословању. Поред тога, Друштво нема стратегију управљања ризиком, која представља основ за идентификовање ризика, као и њихову процену и контролу у смислу Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

3) Контролне активности

Контролне активности представљају политике и процедуре које успоставља руководство у писаном облику, а које му помажу у спровођењу мера и предузимању одговарајућих радњи ради смањења могућих ризика који могу настати и угрозити предвиђене циљеве у вези са извршењем донетог буџета и планираних активности, задатака и програма. Политиком се дефинише шта треба радити, док поступци служе за спровођење дефинисане политике. Контролним поступцима имплементирају се контролне политике путем специфичних и рутинских задатака којим се обухватају основне функције контролних активности које треба да буду одвојене и адекватно надгледане, а то су: сегрегација дужности; ауторизација, овлашћење и одобравање; систем дуплог потписа; адекватно документовање; правила за приступ средствима и информацијама и интерна верификација и поуздано извештавање.

Контролне активности могу бити превентивне и корективне. Превентивне контроле представљају проактивне контроле које се одвијају истовремено са извршавањем трансакције и имају задатак да спрече настанак или деловање одређене неправилности, грешке или другог облика деформације. Корективне контроле представљају контроле које се одвијају накнадно, након завршетка пословне трансакције и имају задатак да открију и искажу деловање одређене неправилности, грешке или другог облика настале деформације – с циљем да се утврди и елиминишу њене негативне последице и да се њено деловање спречи у наредном периоду.

Да би омогућило остваривање и унапређење задатих циљева, Друштво је послове из делокруга своје делатности, односно пословања, уредило интерним општим и појединачним актима (правилницима и слично), међу којима су најзначајнији: Правилник о организацији и систематизацији послова, Колективни уговор, Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама, Правилник о коришћењу службених мобилних телефона и др.

Попис имовине и обавеза

Чланом 20 Закона о рачуноводству прописано да правно лице, односно предузетник врши попис имовине и обавеза и усклађује стање по књигама са стањем по попису на датум биланса, као и да се усклађивање промета и стања главне књиге са дневником и помоћних књига са главном књигом врши пре пописа имовине и обавеза и пре састављања годишњих финансијских извештаја, док је чланом 2 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем регулисана имовина која је предмет пописа и то: уписани а неуплаћени капитал, нематеријална имовина, некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема, остала стална материјална средства, биолошка средства, залихе материјала, недовршена производња, недовршене услуге, готове производе и робу, стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља, финансијски пласмани и потраживања и готовински еквиваленти и готовина.

Вршилац дужности директора Друштва је 14. децембра 2023. године донео Одлуку о именовану пописне комисије и то: централне пописне комисије; комисије за попис непокретности, постројењ и опреме и инвентара; комисије за попис материјала, недовршене производње и робе и комисије за попис обавеза, потраживања, благајне, новчаних средстава и инвестиција у току.

Директор Сектора за економско, финансијске и рачуноводствене послове је 15. децембра 2023. године донео Упутство за рад комисија за попис.

Централна пописна комисија је 15. децембра 2023. године донела Плана рада комисије за попис, а 19. јануара 2024. године сачинила је Извештај Централне пописне комисије „Застава ТЕРВВО“ д. о. о., Крагујевац о редовном попису са стањем на дан 31. децембар 2023. године, који је Надзорни одбор усвојио 31. јануара 2024. године Одлуком Бр. НО 83-2/24.

Централна пописна комисија је 15. децембра 2023. године донела Плана рада комисије за попис, а 19. јануара 2024. године сачинила је Извештај Централне пописне комисије „Застава ТЕРВВО“ д. о. о., Крагујевац о редовном попису са стањем на дан 31. децембар 2023. године, који је Надзорни одбор усвојио 31. јануара 2024. године Одлуком бр. НО 83-2/24.

Откривена неправилност: Друштво није извршило попис потраживања исказаних у пословним књигама у укупном износу од 198.183 хиљаде динара на прописан начин (потраживања по основу продаје у износу од 30.078 хиљада динара и остала краткорочна потраживања у износу од 168.105 хиљада динара) и није извршило попис обавеза исказаних у пословним књигама у укупном износу од 1.104.603 хиљаде динара на прописан начин (дугорочне обавезе у износу од 549.721 хиљаде динара, краткорочне финансијске обавезе у

износу од 280.900 хиљада динара, обавезе из пословања у износу од 180.053 хиљаде динара, остале краткорочне обавезе у износу од 93.929 хиљада динара), јер није сачинило пописне листе, није исказало у посебним пописним листама потраживања и обавезе за која не постоји уредна документација, нити је дало предлог за отпис потраживања, што није у складу са одредбама члана 20 Закона о рачуноводству и чл. 9, 12 и 13 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

Ризик: Уколико се попис имовине и обавеза не врши на прописан начин постоји ризик од губитка и неовлашћеног коришћења имовине, као и нетачних финансијских извештаја.

Препорука број 3: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да попис потраживања и обавеза врше на начин и у роковима прописаним Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

4) Информисање и комуникација

За успешно функционисање система финансијског управљања и контроле од битног значаја је успостављање адекватног информационог система и ефективно комуницирање на свим хијерархичким нивоима корисника јавних средстава.

Рачуноводствени систем представља основну претпоставку за ефикасно функционисање система рачуноводственог информисања. Њега чине запослени, сви предвиђени поступци, технички уређаји и успостављене евиденције за стварање рачуноводствене информације, као и пренос информација до доносиоца одлука, корисника услуга и шире јавности. Све релевантне информације о битним интерним и екстерним догађајима и активностима, у финансијском и нефинансијском облику треба идентификовати, прикупити, обрадити и на одговарајући начин саопштити. Да би се то остварило успостављен је развијен информациони систем којим се обухватају опште контроле и контроле појединих рачунарских апликација, што подразумева успостављање одговарајућег рачуноводственог система путем кога се врши евидентирање трансакција, контролисање пословања, заштита имовине и припрема извештаја.

У Друштву је организована Пословна јединица за правне и економске послове коју поред осталих чини и Сектор за економско-финансијске и рачуноводствене послове.

У складу са утврђеном систематизацијом послова, послове у вези са прикупљањем и контролом књиговодствене документације, евидентирања пословних промена у пословним књигама, обрачуна зарада и накнада зараде, израде финансијских извештаја, консолидованог и збирног биланса и других економско-финансијских и рачуноводствених послова у Друштву обављају лица запослена у Друштву.

Друштво у свом пословању користи пословно-рачуноводствени пакет BIZNISOFТ за комплетно пословање, који је набавило 2017. године од DP Products д. о. о., Beograd. Пакет је иницијално инсталиран на три рачунара у локалној мрежи, а касније је надограђен за коришћење на више рачунара. Подршка је обезбеђена са локације испоручиоца у Београду.

Информациони систем чини технолошка инфраструктура, запослени и поступци којима се врши идентификовање, прикупљање, смештање, обрада и пренос података (информација), као и њихово чување, са циљем да се успостави ефективан, благовремен и поуздан систем извештавања. Систем извештавања укључује и начин извештавања у случају откривања грешака, неправилности, погрешне употребе средстава и информација, превара или недозвољених радњи.

5) Праћење и процена система

Праћење и процена система подразумева континуирани процес надгледања финансијског управљања и контроле његове адекватности, функционалности, као и одговарајуће дизајнирање, са циљем побољшања његове ефикасности. Праћење и процена система се изводи на неколико начина: текућим увидом, самопроцењивањем и интерном ревизијом.

Друштво је донело Правилник о развоју система финансијског управљања, интерним контролама и интерним контролним поступцима у Друштву у којем је описан поступак процене ризика али не омогућавају идентификацију и процену ризика.

Откривена неправилност: Друштво није у потпуности успоставило адекватан и ефикасан систем финансијског управљања и контроле према захтевима Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору и то:

- није донело стратегију управљања ризиком у складу са чланом 7 став 2 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору и
- није усвојило све неопходне писане политике и процедуре које би пружиле разумно уверавање да су ризици за постизање циљева ограничени на прихватљив ниво дефинисан у процедурама за управљање ризиком у складу са чланом 8 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

Ризик: Неуспостављање адекватног и ефикасног система финансијског управљања и контроле може угрозити ефикасност пословања и остваривање постављених циљева Друштва.

Препорука број 4: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да успоставе адекватан и ефикасан систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору, с акцентом на следећим мерама:

- усвајање стратегије управљања ризиком (у циљу идентификовања, процене и контроле над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу имати супротан ефекат на остварење циљева корисника јавних средстава и са задатком да пружи разумно уверавање да ће циљеви бити остварени) и
- усвајање писаних политика и процедура за управљање ризиком и контролу њихове примене, са циљем да се ризици ограниче на прихватљив ниво.

2.1.2. Интерна ревизија

Одредбама члана 82 Закона о буџетском систему¹¹ прописана је обавеза успостављања интерне ревизије код корисника јавних средстава.

Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору¹² прописани су стандарди и методолошка упутства за поступање и извештавање интерне ревизије и ближе су уређени послови интерне ревизије.

¹¹ "Сл. гласник РС", бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - испр., 108/13, 142/14, 68/15 - др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 138/22, 118/21 - др. закон и 92/23

¹² „Службени гласник РС“, број 99/2011.

Одредбама члана 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору, прописано је да се интерна ревизија успоставља на један од следећих начина:

(1) организовањем посебне функционално независне организационе јединице за интерну ревизију у оквиру корисника јавних средстава, која непосредно извештава руководиоца корисника јавних средстава;

(2) организовањем заједничке јединице за интерну ревизију на предлог два или више корисника јавних средстава, уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија;

(3) обављањем интерне ревизије од стране јединице интерне ревизије другог корисника јавних средстава, на основу споразума, уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија.

Одредбама члана 3 став 2 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору, прописано је да, изузетно, кад не постоје услови за организовање јединице за интерну ревизију, из става 1 истог члана, послове јединице за интерну ревизију може да обавља и интерни ревизор запослен код корисника јавних средстава, односно интерни ревизор са којим је закључен уговор о обављању тих послова. У том случају, интерни ревизор обавља послове руководиоца службе за интерну ревизију прописане наведеним правилником.

У Друштву није успостављена и организована интерна ревизија на један од начина прописаних Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

Правилником о организацији и систематизацији радних места у Друштву није систематизовано радно место интерног ревизора.

Откривена неправилност: Друштво није успоставило интерну ревизију у складу са одредбама члана 82 Закона о буџетском систему и одредбама члана 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање интерне ревизије у јавном сектору.

Ризик: Неуспостављање интерне ревизије на један од прописаних начина негативно утиче на целокупан систем интерне финансијске контроле, што може довести до одлагања процеса унапређења пословања, као и немогућности раног откривања процедура које је потребно унапредити у функцији ефикаснијег пословања.

Препорука број 5: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да предузму активности на успостављању интерне ревизије на један од начина прописаних Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

2.2. Припрема и доношење програма пословања

Одлуком о оснивању Друштва прописано је да Надзорни одбор доноси годишњи, односно трогодишњи програм пословања, усклашен са дугорочним и средњорочним планом пословне стратегије и развоја, као и да усваја извештај о степену реализације годишњег, односно трогодишњег програма пословања.

План пословања Друштва за 2023. годину израђен је према достављеним смерницама за израду плана пословања од стране Надзорног одбора од 30. новембра 2022. године. Надзорни одбор је 24. марта 2023. године донео Одлуку о усвајању плана пословања.

2.3. Финансијски извештаји

2.3.1. Биланс стања

2.3.1.1. Нематеријална имовина

Табела број 1: Структура нематеријалне имовине

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Програми за рачунаре (софтвер) набављени одвојено од рачунара	4.889	2.748
Укупно	4.889	2.748
<i>Исправка вредности софтвера и осталих права по основу амортизације</i>	(738)	(401)
Укупно	4.151	2.347

Табела број 2: Преглед промена на нематеријалној имовини

-у хиљадама динара-

ОПИС	Софтвер и остала права	Укупно
Набавна вредност		
Стање 1. јануара 2023. године	2.748	2.748
Нове набавке (накнадна улагања)	2.141	2.141
Стање 31. децембра 2023. године	4.889	4.889
Исправка вредности		
Стање 1. јануара 2023. године	401	401
Амортизација	337	337
Стање 31. децембра 2023. године	738	738
Садашња вредност		
31. децембра 2023. године	4.151	4.151
31. децембра 2022. године	2.347	2.347

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије нематеријалне имовине.

Нематеријална имовина у износу од 4.151 хиљаде динара односи се на софтвере и лиценце за апликативне софтвере и апликационе системе за компјутере.

Друштво је у 2023. години обрачунало амортизацију нематеријалних улагања у износу од 337 хиљада динара по стопи од 10%.

У 2023. години Друштво је евидентирало повећање нематеријалне имовине у износу од 2.141 хиљаде динара које се односи на набавку DTPS 3 софтвера за online програмирање и лиценцу за софтвер Lantek.

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност нематеријалне имовине у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.2. Некретнине, постројења и опрема

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказане су некретнине, постројења и опрема у износу од 159.063 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 3: Структура некретнина, постројења и опреме

Назив	-у хиљадама динара-	
	2023. година	2022. година
Постројење и опрема	85.731	65.193
Улагање у туђим некретнинама, постројењима и опреми	69.635	67.075
Аванси за некретнине, постројења и опрему	3.697	8.372
Укупно:	159.063	140.640

Табела број 4: Промене на некретнинама, постројењима и опреми у току 2023. године

ОПИС	-у хиљадама динара-				
	Постројења и опрема	НПО у припреми	Улагања на туђим НПО	Аванси за НПО	Укупно
Набавна вредност					
Стање 1. јануара 2023. године	105.393		68.247	8.372	182.012
Нове набавке (накнадна улагања)	40.482	5.068	4.334	20.448	70.332
Расходовање (отпис)	(7.989)				(7.989)
Продаја (отуђење)	(4.896)				(4.896)
Активирање		(5.068)		(25.123)	(30.191)
Стање 31. децембра 2023. године	132.990		72.581	3.697	209.268
Исправка вредности					
Стање 1. јануара 2023. године	40.200		1.172		41.372
Амортизација	15.038		1.774		16.812
Расходовање (отпис)	(5.159)				(5.159)
Продаја (отуђење)	(2.820)				(2.820)
Стање 31. децембра 2023. године	47.259		2.946		50.205
Садашња вредност					
31. децембра 2023. године	85.731		69.635	3.697	159.063
31. децембра 2022. године	65.193		67.075	8.372	140.640

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије некретнина, постројења и опреме.

Оснивач је унео у имовину Друштва право коришћења на непокретностима, зградама за металопрерађивачку индустрију број 1, 6, 12, 18 и 20 на катастарској парцели 7405/140 лист непокретности број 11544, КО Крагујевац 1, као и посебним деловима број 1, у приземљу и број 2 на првом спрату, Зграде за металопрерађивачку индустрију број 1 на катастарској парцели 7405/63 лист непокретности 11664, КО Крагујевац 1, заједно са припадајућим земљиштем. Спецификација наведених непокретности, по структури и вредности дата је у Прилогу 2. Одлуке о оснивању Друштва. На наведеним непокретностима, Друштво је у јавним књигама уписано као носилац права коришћења, а носилац права својине је Република Србија. У пословним књигама Друштва ове непокретности се воде у ванбилансној евиденцији са процењеном вредношћу на дан 30. јуна 2016. године у износу од 206.984 хиљаде динара.

Откривена неправилност: Друштво је у финансијским извештајима за 2023. годину мање исказало вредност некретнина набавне вредности 206.984 хиљаде динара умањену за припадајући износ насталих а необрачунатих трошкова амортизације, које се односе на некретнине које су пренете Друштву са правом коришћења по Одлуци о оснивању Друштва и које користи за обављање делатности по основу којих остварује приходе. Ове некретнине Друштво исказује у ванбилансној евиденцији и самим тим не обрачунава и не исказује трошкове амортизације, због чега изражавамо резерву на исказане трошкове амортизације у износу од 17.150 хиљада динара у финансијским извештајима за 2023. годину. Наведено није у складу са параграфом 7 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема по којем су дефинисани услови за признавање средстава: набавна вредност/цена коштања неке некретнине, постројења и опреме се признаје као средство ако и само ако је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим средством приливати у ентитет и да се набавна вредност/цена коштања тог средства може поуздано одмерити.

Ризик: Постоји ризик од нереалног исказивања позиција прихода и расхода у финансијским извештајима Друштва. јер се приходи остварују од имовине која није евидентирана у пословним књигама Друштва.

Препорука број 6: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да евидентирају у својим пословним књигама некретнине на којима имају право коришћења, које користе у пословању и по основу којих остварују приходе у складу са параграфом 7 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема, као и да изврше правилан обрачун амортизације грађевинских објеката у складу са Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

Постројења и опрема

Друштво је на дан биланса стања исказало постројења и опрему у износу од 85.731 хиљаде динара од којих су најзначајније следеће ставке:

Табела број 5: Најзначајније ставке постројења и опреме

-у хиљадама динара-

Назив опреме	Датум набавке	Набавна вредност	Исправка вредности	Садашња вредност
Fiber laser NUKON NF2060 F1055	01.09.2017.	20.789	13.954	6.835
Робот ТМ-1800WGH3 YA-1WAR81EH6	30.03.2023.	19.498	2.442	17.057
5031 APHS 41440 CNC Arkant presa	24.12.2021.	13.192	1.334	11.859
Систем техничког обезбеђења	23.11.2023.	4.434	71	4.363

Назив опреме	Датум набавке	Набавна вредност	Исправка вредности	Садашња вредност
Теретно возило тегљач Mercedes Benz Actros	05.12.2023.	4.114	44	4.071
Полуприколица нисконосећа Goldhofer	05.12.2023.	2.762	29	2.733
Хидраулична преса	01.09.2017.	2.306	577	1.730
II фаза опреме ЕС линија	01.09.2017.	2.132	1.599	533
Остала опрема	-	63.763	27.209	36.550
Укупно:		132.990	47.259	85.731

Друштво је у 2023. години евидентирало набавку постројења и опреме у износу од 40.482 хиљаде динара која се највећим делом односи на набавку робота ТМ-1800 у износу од 19.498 хиљада динара, затим система техничког обезбеђења у износу од 4.434 хиљаде динара и теретног возила тегљача у износу од 4.114 хиљада динара.

Смањење вредности постројења и опреме односи се на расход опреме по попису у износу од 7.989 хиљада динара набавне вредности и 5.159 хиљада динара исправке вредности и продају расходоване опреме из ранијих година као отпадног гвожђа у износу од 4.896 хиљада динара набавне вредности и 2.820 хиљада динара исправке вредности.

Улагање у туђим некретнинама, постројењима и опреми

Табела број 6: Структура улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Улагања на туђим некретнинама	14.013	13.933
Улагања на туђим средствима по закључку Владе Републике Србије	58.568	54.314
Укупно	72.581	68.247
<i>Исправка вредности улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми по основу обезвређења</i>	<i>(2.946)</i>	<i>(1.172)</i>
Укупно	69.635	67.075

Друштво исказује улагања у реконструкцију објеката на којима има право коришћења по Одлуци о оснивању Друштва на рачуну улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми. Током 2023. године, Друштво је у реконструкцију и адаптацију објеката на којима има право коришћења уложило укупно 4.334 хиљаде динара.

Аванси за некретнине, постројења и опрему

Табела број 7: Структура аванса за некретнине, постројења и опрему

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Аванси за некретнине – Стефан Радотић Предузетник Грађевинска радња Термо Етрингит Крагујевац	1.978	-
Аванси за постројења и опрему – Старт ком д. о. о., Крагујевац	1.454	-
Аванси за средства по закључку Владе Републике Србије – Електровизија д. о. о., Крагујевац	265	8.372
Укупно	3.697	8.372

2.3.1.3. Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказани су дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања у износу од 182.000 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 8: Структура дугорочних финансијских пласмана и дугорочних потраживања

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Учешће у капиталу зависних правних лица – Застава камиони д. о. о., Крагујевац	182.000	182.000
Укупно:	182.000	182.000

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања.

Друштво је на дан 31. децембар 2023. године исказало дугорочне финансијске пласмане и дугорочна потраживања у износу од 182.000 хиљаде динара, који се у потпуности односе на учешће у капиталу зависног правног лица које је Друштво стекло куповином стечајног дужника Застава камиони д. о. о., Крагујевац методом јавног надметања у Агенцији за лиценцирање стечајних управника 21. јула 2022. године. Друштво је наведено зависно правно лице стекло за укупну цену у износу од 182.000 хиљаде динара, а по правоснажности Решења Привредног суда у Крагујевцу од 15. новембра 2022. године којим се обуставља стечајни поступак над стечајним дужником, Застава камиони д. о. о., Крагујевац је постало зависно правно лице у односу на Друштво. Служба за катастар непокретности Крагујевац је извршила брисање свих терета на непокретностима Застава камиони д. о. о., Крагујевац насталих пре продаје стечајног дужника.

Откривена неправилност: Друштво је у оквиру рачуна учешћа у капиталу зависних правних лица исказало износ од 182.000 хиљада динара који се односи на учешће у капиталу друштва Застава камиони д. о. о., Крагујевац, који остварује губитке. На дан финансијских извештаја за 2023. годину, Друштво није вршило процену и евентуално обезвређење наведених учешћа у капиталу у складу са МРС 36 – Умањење вредности имовине.

Ризик: Уколико Друштво на дан састављања финансијских извештаја не процењује учешћа у капиталу у складу са МРС 36 – Умањење вредности имовине и у складу са чланом 43. Правилника о рачуноводственим политикама, постоји ризик од погрешног приказивања позиција у финансијским извештајима.

Препорука број 7: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да на крају сваке пословне године, пре састављања финансијских извештаја, врше процену и рачуноводствено обухвате евентуално обезвређење учешћа у капиталу друштва Застава камиони д. о. о., Крагујевац, у складу са МРС 36 – Умањење вредности имовине и у складу са чланом 43 Правилника о рачуноводственим политикама.

2.3.1.4. Залихе

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказане су залихе у износу од 2.135.085 хиљада динара и односе се на:

Табела број 9: Структура залиха

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	155.053	110.184
Недовршена производња и недовршене услуге	521.153	422.801
Готови производи		71
Роба	5.105	5.139
Плаћени аванси за залихе и услуге	1.453.774	225.962
Укупно:	2.135.085	764.157

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије залиха.

Залихе материјала, резервних делова, алата и ситног инвентара у износу од 155.053 хиљаде динара односе се на:

Табела број 10: Структура залиха материјала, резервних делова, алата и ситног инвентара

-у хиљадама динара-

Назив	2023.	2022.
Сировине и основни материјал	154.955	110.115
Резервни делови на залихама	98	69
Ситан инвентар	10.306	5.404
Укупно:	165.359	115.588
<i>Исправка вредности ситног инвентара</i>	<i>(10.306)</i>	<i>(5.404)</i>
Укупно:	155.053	110.184

Залихе недовршене производње исказане у износу од 521.153 хиљаде динара на дан 31. децембар 2023. године односе се на следеће носиоце трошкова:

Табела број 11: Структура залиха недовршене производње

-у хиљадама динара-

Назив	2023.	2022.
Производ 1	23.008	6.955
Производ 2	37.396	606
Производ 3	102.518	357.119
Производ 4	203.543	
Производ 5	27.122	
Производ 6	13.494	
Производ 7	543	543
Производ 8	2.204	
Производ 9	104.781	57.578
Производ 10	1.314	
Производ 11	5.230	
Укупно:	521.153	422.801

Залихе недовршене производње и готових производа обрачунавају се у књиговодству трошкова, у складу са Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру

за привредна друштва, задруге и предузетнике, где се евидентирају све промене које се односе на производњу у току обрачунског периода. У књиговодству трошкова врши се обрачун трошкова производње и обрачун цене коштања недовршене производње и готових производа.

Цена коштања залиха недовршене производње и готових производа утврђена је на основу евиденција о утрошку материјала по пројектима који имају ознаку носиоца трошка по листама руководиоца пројекта и требовања материјала. У цену коштања укључени су трошкови директног материјала и директног рада производних радника, као и индиректан рад техничке припреме, логистике и набавке, трошкови производних услуга по пројектима – носиоцима трошкова. Трошкови амортизације, помоћног материјала и индиректног рада распоређени су на носиоце трошкова по кључу који представља вредност утрошеног директног материјала по носиоцима. Трошкови који нису могли бити разврстани по носиоцима трошкова теретили су трошак периода (непроизводни трошкови).

Залихе робе у износу од 5.105 хиљада динара односе се на:

Табела број 12: Структура залиха робе

-у хиљадама динара-

Назив	2023.	2022.
Роба у складишту	5.105	5.116
Укалкулисана разлика у цени робе	-	23
Укупно:	5.105	5.139

Плаћени аванси за залихе и услуге исказани су у износу од 1.453.774 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 13: Структура плаћених аванса за залихе и услуге

-у хиљадама динара-

Назив	2023.	2022.
Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	1.450.335	217.954
Плаћени аванси за залихе и услуге у иностранству	3.439	8.008
Укупно:	1.453.774	225.962

Табела број 14: Преглед плаћених аванса за залихе и услуге у земљи

-у хиљадама динара-

Назив	2023.
Добављач у земљи 1	544.037
Добављач у земљи 2	271.706
Добављач у земљи 3	149.552
Добављач у земљи 4	116.581
Добављач у земљи 5	89.596
Добављач у земљи 6	66.893
Добављач у земљи 7	50.874
Добављач у земљи 8	43.059
Добављач у земљи 9	40.935
Добављач у земљи 10	27.851
Добављач у земљи 11	16.584
Добављач у земљи 12	12.874

Назив	2023.
Добављач у земљи 13	4.943
Добављач у земљи 14	4.441
Добављач у земљи 15	2.675
Добављач у земљи 16	2.530
Добављач у земљи 17	1.759
Остали плаћени аванси за залихе и услуге добављачима у земљи	3.448
Укупно:	1.450.335

Табела број 15: Преглед плаћених аванса за залихе и услуге у иностранству

-у хиљадама динара-

Назив	2023.
Добављач у иностранству 1	1.171
Добављач у иностранству 2	1.156
Добављач у иностранству 3	906
Добављач у иностранству 4	139
Добављач у иностранству 5	45
Добављач у иностранству 6	22
Укупно:	3.439

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност залиха у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.5. Потраживања по основу продаје

Потраживања по основу продаје на дан 31. децембар 2023. године исказана су у укупном износу од 30.078 хиљада динара и њихова структура дата је у следећој табели:

Табела број 16: Структура потраживања по основу продаје

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Потраживања од купаца у земљи	29.773	51.264
Потраживања од купаца у иностранству	305	71
Укупно:	30.078	51.335

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије потраживања по основу продаје.

Потраживања од купаца у земљи у износу од 29.773 хиљаде динара се односе на потраживања од ФАП корпорација а. д. Прибој за израду седишта за возило БОВ ОТ, од „Volos Trade МВЕ“ д. о. о. Нови Београд за услугу формирања и заваривања склопа за 20 комада шасије са окретном рудом, од Привредног друштва за производњу опреме за противпожарну заштиту Гасоп д. о. о. Београд за израду два резервоара од прохрома од 4.000 литара и резервоара од прохрома од 3.000 литара, од Метал арт д. о. о. Дољевац за продају отпадног гвожђа, од Акционарско друштво за производњу и промет оружја Застава оружје, Крагујевац, за услугу сечења плоча и друго.

Табела број 17: Преглед купаца у земљи

-у хиљадама динара-

Р. бр.	Купац земљи	Износ
1.	Volos Trade МВЕ d. o. o. Нови Београд	4.798
2.	Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила Застава камиони Крагујевац – Стечајна маса	3.346
3.	Привредно друштво за производњу опреме за противпожарну заштиту Гасоп д. о. о. Београд	2.990
4.	Метал арт д. о. о. Дољевац	2.691
5.	Акционарско друштво за производњу и промет оружја Застава оружје, Крагујевац	2.505
6.	ППТ-Петолетка д. о.о. Трстеник	1.290
7.	Остали	12.153
Укупно:		29.773

Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва дефинисано је да се на дан сваког биланса стања врши процена могућности наплате потраживања за свако материјално значајно потраживање појединачно и за групу сличних финансијских средстава на бази портфела, да када постоји индиција ненаплативости доспелих износа према уговореним условима потраживања настаје губитак због обезвређења, да се исказани износ потраживања умањује до процењене наплативе вредности и да се ово умањење врши или директно или индиректно путем исправке вредности потраживања.

Друштво је у складу са одредбама члана 22 став 1 Закона о рачуноводству, путем ИОС образаца вршило усаглашавање са купцима у земљи. У Напоменама уз финансијске извештаје за 2023. годину Друштво није обелоданило информације о неусаглашеним потраживањима по основу продаје, што није у складу са чланом 22 став 4 Закона о рачуноводству. (Веза, Напомена 2.3.6)

Индиректан отпис, односно исправка вредности потраживања од купаца на терет расхода периода преко рачуна исправке вредности врши се код потраживања од купаца код којих је од рока за њихову наплату прошло најмање 360 дана, а на основу одлуке Надзорног одбора. Индикатори вероватне ненаплативости потраживања су кашњење купца у измиривању своје обавезе, блокада рачуна купца, над купцем је покренут поступак стечаја или ликвидације, приликом усклађивања потраживања и обавеза, купац не признаје исказано потраживање итд.

Табела број 18: Преглед потраживања од купаца код којих је од рока за њихову наплату прошло најмање 360 дана

-у хиљадама динара-

Р. бр.	Назив	Износ
1.	Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила Застава камиони Крагујевац – Стечајна маса	3.346
2.	Холдинг корпорација Крушик а. д. Ваљево	527
3.	Гасоп д. о. о. Београд (Вождовац)	432
4.	Бошко Шапић пр Метал-Промет Јовановац, Крагујевац	231
5.	Верица Минић Обретковић пр АГ-ЦУ Метали Обретковић Крагујевац	228
6.	Самостална занатска радња Машинг Живадин Павловић предузетник Крагујевац	210
7.	„SMA SERVICE“ д. о. о. Београд, Стари град	144

Р. бр.	Назив	Износ
8.	Фап корпорација а. д. Прибој	39
9.	Србоауто д. о. о. Београд	20
10.	Застава ковачница а. д. Крагујевац	9
11.	Кинг машине д. о. о. Крагујевац	8
12.	Матико промет д. о. о. Крагујевац	8
13.	„CONSTRUCTOR & CRAFTS“ д. о. о. Крагујевац	7
14.	Братислав Петровић пр радња за постављање електричних инсталација „Pet Elektro.co“ Крагујевац	4
Укупно:		5.213

Друштво у 2023. години није извршило анализу наплате потраживања у складу са МСФИ 9 – Финансијски инструменти и није извршило исправку вредности потраживања у износу од најмање 5.213 хиљада динара.

Откривена неправилност: Друштво није вршило умањење вредности потраживања од купаца, на начин предвиђен параграфом 5.5.15. МСФИ 9 – Финансијски инструменти, којим је прописано да ентитет, код потраживања из пословања, увек треба да одмерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања и није извршило исправку вредности потраживања од купца у износу од најмање 5.213 хиљада динара код којих је од рока за наплату прошло најмање 360 дана, што није у складу са чланом 41 Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва.

Ризик: Непримењивање професионалне регулативе може довести до погрешног одмеравања позиција у финансијским извештајима и доношења погрешних економских одлука.

Препорука број 8: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да врше исправку вредности потраживања од купаца, у складу са МСФИ 9 – Финансијски инструменти.

2.3.1.6. Остала краткорочна потраживања

Остала краткорочна потраживања на 31. децембар 2023. године исказана су у износу од 168.105 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 19: Структура осталих краткорочних потраживања

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Порез на додату вредност	163.667	-
Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају	3.645	1.500
Потраживања од запослених	585	429
Потраживања за камату и дивиденде	109	109
Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и доприноса	99	-
Потраживања из специфичних послова	-	30
Укупно:	168.105	2.068

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије остала краткорочна потраживања.

Остала краткорочна потраживања исказана у износу од 168.105 хиљада динара се највећим делом односе на потраживања за порез на додату вредност у износу од 163.667 хиљада динара.

Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају се односи на потраживања од Републичког фонда за здравствено осигурање за рефундације накнада за боловања запослених.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност осталих краткорочних потраживања у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.7. Краткорочни финансијски пласмани

Краткорочни финансијски пласмани на 31. децембар 2023. године исказана су у износу од 334 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 20: Структура краткорочних финансијских пласмана

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Краткорочни кредити и зајмови у земљи	334	334
Укупно:	334	334

2.3.1.8. Готовински еквиваленти и готовина

На дан 31. децембар 2023. године стање готовине и готовинских еквивалената исказао је у износу од 1.202.735 хиљаде динара и то:

Табела број 21: Структура готовине и готовинских еквивалента

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Текући (пословни) рачуни	1.202.682	450.571
Благајна	53	14
Девизни рачун	-	1
Укупно:	1.202.735	450.586

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије готовински еквиваленти и готовина.

Табела број 22: Приказ текућих пословних рачуна по финансијским институцијама

-у хиљадама динара-		
Банка	Број рачуна	Износ
Српска банка а. д. Београд	295-1252832-75	549.721
Српска банка а. д. Београд	295-1251351-56	461.710
Српска банка а. д. Београд	295-1252700-83	89.799
Српска банка а. д. Београд	295-1250152-64	79.431
Српска банка а. д. Београд	295-1252699-86	17.037
Српска банка а. д. Београд	295-1252684-34	414
Српска банка а. д. Београд	295-1250217-63	9
НЛБ Комерцијална банка АД Београд	205-259580-64	4.560
Министарство финансија – Управа за трезор	840-637723-90	1
Укупно:		1.202.682

Друштво је извршило годишњи попис готовине и готовинских еквивалената и ускладило књиговодствено стање са стварним стањем на дан извештајног периода.

Друштво је у току 2023. године било у блокади. На основу Потврде о броју дана блокаде Бр. IX/2.2-133194/2/24 од 18. априла 2024. године, издате од стране Народне банке Србије, Друштво је имало евидентирано укупно 2.074 дана блокаде и то од 29. маја 2018. године до 13. јуна 2018. године – 15 дана блокаде; од 27. августа 2018. године до 13. новембра 2018. године – 78 дана блокаде и од 14. новембра 2018. године до 17. априла 2024. године – 1.981 дан блокаде.

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност готовинских еквивалената и готовине у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.9. Краткорочна активна временска разграничења

Краткорочна активна временска разграничења на дан 31. децембар 2023. године исказана су у износу од 11.692 хиљаде динара:

Табела број 23: Структура краткорочних активних временских разграничења

Назив	2023. година	2022. година
Унапред плаћени трошкови	200	317
Потраживања за нефактурисани приход	537	-
Остала активна временска разграничења	10.955	4.710
Укупно:	11.692	5.027

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије краткорочна активна временска разграничења.

Остала активна временска разграничења исказана у износу од 10.955 хиљада динара се највећим делом односе на разграничени претходни ПДВ, настао услед делимично извршене испоруке панцирних челика од добављача Интер-ауто д. о. о., Београд, а према уговорима 72-2023 и 73-2023 од 11. октобра 2023. године. Извршене испоруке материјала у новембру и децембру 2023. године су део укупне испоруке која је настављена у 2024. години и за коју ће бити издата фактура по завршетку. Друштво је за реализовани део испоруке добило отпремнице на основу којих су сачињене пријемнице по којима је извршило евидентирање на рачуну разграничени претходни ПДВ по општој стопи.

Потраживања за нефактурисани приход исказана у износу од 537 хиљада динара се највећим делом односе на укалкулисане приходе настале по основу уговора број 79-2023 од 17. октобра 2023. године закљученим са купцем Волос Траде МБЕ д. о. о., Београд. Предмет уговора је услуга формирања и заваривања склопа по техничкој документацији за двадесет комада шасија са окретном рудом. Друштво је 30. децембра 2023. године испоручило једну шасију са окретном рудом, на основу отпремнице 953, а за коју је издало фактуру 5. јануара 2024. године.

Унапред плаћени трошкови исказани у износу од 200 хиљада динара се односе на премије осигурања од одговорности због употребе моторних возила – теретна возила код Компаније Дунав осигурање а. д. о., Београд, као и на осигурање запослених од незгоде код ДДОР Нови Сад а. д. о., Нови Сад у износу од 136 хиљада динара, затим на плаћене претплате

на стручне публикације у износу од 45 хиљада динара и друге разграничене трошкове у износу од 19 хиљада динара.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност краткорочних активних временских разграничења у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.10. Ванбилансна евиденција

Ванбилансна актива исказана у износу од 206.984 хиљаде динара односи се на процењену вредност објеката на дан 30. јуна 2016. године који се налазе на катастарској парцели број 7405/1 и 7405/63, а које је Оснивач унео у имовину Друштва са правом коришћења по Одлуци о оснивању Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила „Застава ТЕРВО“ Крагујевац 05 број 023-7827/2017 од 22. августа 2017. године.

2.3.1.11. Капитал

Табела број 24: Структура капитала

Назив	-у хиљадама динара-	
	2023.	2022.
Основни капитал	82.143	82.143
Губитак	394.770	316.793
Укупно:	(312.627)	(234.650)
Губитак изнад висине капитала	312.627	234.650
Укупно:	-	-

2.3.1.11.1. Основни капитал

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказан је основни капитал у износу од 82.143 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 25: Структура основног капитала

Назив	-у хиљадама динара-	
	2023. година	2022. година
Удели друштва са ограниченом одговорношћу	82.143	82.143
Укупно:	82.143	82.143

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије основни капитал.

Друштво је регистровало основни капитал у Агенцији за привредне регистре у износу од 82.143 хиљаде динара. Оснивач и једини члан Друштва је Влада Републике Србије са уделом 100,00%.

Табела број 26: Промене на капиталу у 2023. години

	-у хиљадама динара-				
	Основни капитал	Губитак ранијих година	Губитак текуће године	Укупно	Губитак изнад висине капитала
Стање 1. јануара 2023. године	82.143	(316.793)		(234.650)	234.650
Смањење		370		370	(370)
Повећање		(44.263)	(34.084)	(78.347)	78.347
Укупно:	82.143	(360.686)	(34.084)	(312.627)	312.627

2.3.1.11.2. Губитак

Губитак је исказан у износу од 394.770 хиљада динара и односи се на:

Табела број 27: Структура губитка

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Губитак ранијих година	360.686	245.137
Губитак текуће године	34.084	71.656
Укупно:	394.770	316.793

Губитак на 31. децембар 2023. године у износу од 394.770 хиљада динара распоређен по годинама настанка приказан је следећом табелом:

Табела број 28: Приказ губитка по годинама

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година
Губитак у 2017. години	5.933
Губитак у 2018. години	49.738
Губитак у 2019. години	65.320
Губитак у 2020. години	36.291
Губитак у 2021. години	87.852
Губитак у 2022. години	115.552
Губитак у 2023. години	34.084
Укупно:	394.770

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност капитала у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.12. Дугорочна резервисања

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказана су дугорочна резервисања у износу од 1.961 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 29: Структура дугорочних резервисања

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	1.961	-
Укупно:	1.961	-

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије дугорочна резервисања.

Дугорочна резервисања у укупном износу од 1.961 хиљаде динара односе се на резервисања за отпремнине за запослене по обрачуну које је извршило Друштво. Друштво је на дан 31. децембар 2023. године исказало резервисања за отпремнине за запослене која се односе на резервисања за 2021. годину у износу од 593 хиљаде динара, за 2022. годину у износу од 360 хиљада динара и за 2023. годину у износу од 1.008 хиљада динара.

Приликом одређивања садашње вредности будућих очекиваних исплата коришћена је дисконтна стопа од 8% и процењене стопе раста просечне зараде од 2%.

Друштво је Колективним уговором дефинисало да је дужно да запосленом исплати отпремнину због одласка у пензију или при престанку радног односа по сили закона због губитка радне способности у висини троструке зараде коју би запослени остварио у месецу када се врши исплата отпремнине, да је радио на радном месту на којем је био распоређен у моменту пензионисања, с тим што тако исплаћена отпремнина не може бити нижа од три просечне зараде по запосленом код послодавца у моменту исплате, односно три просечне зараде по запосленом исплаћене у Републици Србији према последњом објављеном податку републичког органа за послове статистике, ако је то за запосленог повољније.

Такође, дефинисано је да се запосленом за навршених 10, 20, 30 и 35 година непрекидног рада код послодавца исплаћује јубиларна награда у износу:

- за десет година рада новчана награда у висини 50% од утврђеног основа;
- за 20 година рада новчана награда у висини 100% од утврђеног основа;
- за 30 година рада новчана награда у висини 150% од утврђеног основа и
- за 35 година рада новчана награда у висини 150% од утврђеног основа.

Основ за утврђивање награда је тромесечни просек зараде по запосленом остварене код послодавца у месецима који претходе месецу у коме се врши исплата.

Према параграфима 75-98 МРС 19 – Примања запослених, актуарске претпоставке које одређују износ резервисања треба да представљају најбољу процену руководства о стопи флукуације запослених, дисконтној стопи, стопи раста зарада и износу просечне зараде код Послодавца.

Друштво није у 2023, као ни у претходним годинама, вршило признавање и процену резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених (резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију и резервисања за јубиларне награде) у складу са захтевима МРС 19 – Примања запослених.

Друштво је у 2023. години обрачунало резервисања за 2021. и 2022. годину и нова резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију и евидентирало их на терет трошкова у износу од 1.009 хиљада динара. У наведени обрачун Друштво је за 2021. годину укључило 80% запослених од укупног броја запослених на неодређено време, за 2022. годину је укључило 48,53% запослених од укупног броја запослених на неодређено време и за 2023. годину је укључило 59,77% запослених од укупног броја запослених на неодређено време.

Откривена неправилност: Друштво није у 2023, као ни у претходним годинама вршило признавање и процену резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених (резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију, резервисања за јубиларне награде и друго) у складу са захтевима МРС 19 – Примања запослених, због чега изражавамо резерву на исказано стање резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених у износу од 1.961 хиљаде динара и трошкове резервисања у износу од 1.009 хиљада динара.

Ризик: Непризнавањем резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених у складу са важећим прописима постоји ризик од погрешног приказивања позиција у финансијским извештајима.

Препорука број 9: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да врше признавање и процену резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених (резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију и резервисања за јубиларне награде) у складу са захтевима МРС – 19 Примања запослених.

2.3.1.13. Дугорочне обавезе

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказане су дугорочне обавезе у износу од 549.721 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 30: Структура дугорочних обавеза

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Дугорочни кредити и зајмови у земљи	549.721	495.372
Укупно:	549.721	495.372

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије дугорочне обавезе.

Дугорочни кредити и зајмови у земљи исказани у износу од 549.721 хиљаде динара односе се на позајмицу по уговору број 01-1014/23 од 10. новембра 2023. године, закључен са Јавним предузећем Југоимпорт-СДПР, Београд, за инвестициона улагања. На основу Уговора о преузимању испуњења од 7. децембра 2023. године, Министарство одбране се обавезало да преузме и врати позајмицу, а да се дуг Друштва конвертује у капитал.

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност дугорочних резервисања у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.14. Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе исказане су у износу од 1.565 хиљада динара. Структура и стање одложених пореских обавеза приказана је табелом:

Табела број 31: Кретање промена на одложеним пореским обавезама

-у хиљадама динара-	
Кретање промена на одложеним пореским обавезама	2023. година
Стање на почетку године	2.011
<i>Смањење одложених пореских обавеза по основу разлике између рачуноводствене и пореске основице</i>	(446)
Стање на крају године	1.565

2.3.1.15. Краткорочне финансијске обавезе

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказане су краткорочне финансијске обавезе у износу од 280.900 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 32: Структура краткорочних финансијских обавеза

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Краткорочни кредити и зајмови у земљи	273.000	273.000
Део дугорочних кредита и зајмова који доспева до једне године	7.500	22.500
Остале краткорочне финансијске обавезе	400	400
Укупно:	280.900	295.900

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије краткорочне финансијске обавезе.

Краткорочни кредити и зајмови у земљи исказани у износу од 273.000 хиљада динара се односе на краткорочне бескаматне позајмице од Републике Србије коју заступа Влада. Друштво има закључена три уговора укупне вредности од 273.000 хиљаде динара:

- Краткорочна позајмица у износу од 42.000 хиљаде динара за намене реализације инвестиционих пројеката набавке, за коју је закључен Уговор број 94/2019 од 25. октобра 2019. године а на основу Закључка Владе 05 Број 420-10240/2019-1 и Одлуке надзорног одбора Број НО 22-1/19 од 24. октобра 2019. године. Анекс IX овог уговора закључен је 24. маја 2024. године, број 01-534/24 којим је продужен рок за враћање позајмице до 31. октобра 2024. године.

- Краткорочна позајмица у износу од 11.000 хиљада динара за одржавање ликвидности у отежаним економским условима услед пандемије ковид 19, за коју је закључен Уговор број 81/2020 од 21. маја 2020. године а на основу Закључка Владе 05 Број 420-4019/2020 од 21. маја 2020. године и Одлуке надзорног одбора Број НО 29-1/2020 од 21. маја 2020. године. Анекс VIII овог уговора закључен је 17. јуна 2024. године, број 01-666/24 којим је продужен рок за враћање позајмице до 30. новембра 2024. године.

- Краткорочна позајмица у износу од 220.000 хиљада динара за намене реализације инвестиционих пројеката набавке на основу Закључка Владе П 05 Број 00-347/2022 од 11. августа 2022. године.

Друштво је извршило рекласификовање дугорочних обавеза на обавезе које доспевају до годину дана по кредиту Српске банке а. д. Београд, у износу од 7.500 хиљада динара. Кредит је исплаћен 15. марта 2024. године.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност краткорочних финансијских обавеза у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.16. Примљени аванси, депозити и кауције

Примљени аванси, депозити и кауције на дан 31. децембар 2023. године су исказане у износу од 3.090.631 хиљаде динара:

Табела број 33: Структура примљених аванси, депозита и кауција

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Примљени аванси, депозити и кауције	3.090.631	764.688
Укупно:	3.090.631	764.688

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије примљени аванси, депозити и кауције.

Обавезе по основу примљених аванса највећим делом се односе на примљене авансе за производе и услуге.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност примљених аванса, депозита и кауција у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.17. Обавезе из пословања

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказане су обавезе из пословања у износу од 182.053 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 34: Структура обавеза из пословања:

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Добављачи у земљи	179.621	81.013
Добављачи у иностранству	432	19
Укупно:	180.053	81.032

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије остала обавезе из пословања.

Преглед обавеза према добављачима у земљи приказан је следећом табелом:

Табела број 35: Преглед обавеза према добављачима у земљи

-у хиљадама динара-		
Р. бр.	Назив	Износ
1.	Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила Застава камиони Крагујевац – Стечајна маса	5.640
2.	ЕПС а. д. Београд	3.157
3.	„Watchout security“ д. о.о. Крагујевац	3.298
4.	„Pomoravlje color“ д. о. о. Ниш	2.175
5.	„Fnc company“ д. о. о. Крагујевац	2.025
6.	„Metal art“ д. о.о. Дољевац	1.689
7.	„Messer tehnogas“ а. д. Београд	1.541
8.	„Neminik export import“ д. о. о. Београд	1.425
9.	Матико промет д. о. о. Крагујевац	1.389
10.	Адвокат, Живорад Лекић	1.125
11.	Самостални аутопревозник Ненад Јокановић предузетник Крагујевац	1.084
12.	Остали	155.073
Укупно:		179.621

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност обавеза из пословања у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.18. Остале краткорочне обавезе

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказане су остале краткорочне обавезе у износу од 93.929 хиљада динара и односе се на:

Табела број 36: Структура осталих краткорочних обавеза

Назив	2023. година	2022. година
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке или на терет трошкова	28.196	26.566
Обавезе по основу камата и трошкова финансирања	23.337	14.997
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим за накнаде зарада које се рефундирају	16.583	9.994
Обавезе за порезе и доприносе на зараде	11.554	63.357
Обавезе према запосленима	10.951	9.551
Обавезе према директору, односно члановима органа управљања и надзора	1.076	837
Остале обавезе	1.036	316
Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима	877	2.238
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	244	212
Обавезе за нето зараде које се рефундирају	75	112
Обавезе за порез на додату вредност по основу разлике обрачунаог пореза на додату вредност	-	62.068
Укупно:	93.929	190.248

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије остале краткорочне обавезе.

Остале краткорочне обавезе исказане су у износу од 93.929 хиљада динара и највећим делом се односе на обавезе за порезе на имовину у укупном износу од 28.196 хиљада динара од чега се износ од 26.566 хиљада динара односи на порез на имовину из претходних година, на обавезе по основу камата у износу од 23.337 хиљада динара односе се на камату по обавезама за неплаћене порезе и доприносе по поднетим пореским пријавама за обједињену наплату од чега се износ од 14.008 хиљада динара односи на камату по обавезама из претходних година и 7.924 хиљаде динара на камату по обавезама из 2023. године и друго.

Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим за накнаде зарада које се рефундирају исказане у износу од 16.583 хиљаде динара се највећим делом односе на нето зараде за запослене из децембра 2023. године.

Обавезе за порезе и доприносе на зараде исказане у износу 11.554 хиљаде динара се односе на обавезе за порез и доприносе на зараде у износу од 9.892 хиљаде динара, обавезу за порез за накнаду за превоз у износу од 1.162 хиљаде динара, обавезе за порез и доприносе на накнаде органима управљања у износу у 638 хиљада динара и друго.

Обавезе према запосленима исказане у износу од 10.951 хиљаде динара се највећим делом односе на обавезу за накнаду трошкова превоза на радно место и са радног места у износу од 10.825 хиљада динара и друго.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност осталих краткорочних обавеза у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.1.19. Краткорочна пасивна временска разграничења

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказана су краткорочна пасивна временска разграничења у износу од 7.110 хиљада динара и односе се на:
Табела број 37: Структура краткорочних пасивних временских разграничења

Назив	2023. година	2022. година
Унапред обрачунати трошкови	5.237	3.892
Разграничени зависни трошкови набавке	1.873	-
Укупно:	7.110	3.892

-у хиљадама динара-

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област краткорочна пасивна временска разграничења.

Краткорочна пасивна временска разграничења исказана су у износу од 7.110 хиљада динара и највећим делом се односе на обрачунате нефактурисане трошкове и то:

Табела број 38: Преглед обрачунатих нефактурисаних трошкова

Назив	Износ
Обрачунати нефактурисани трошкови електричне енергије	2.227
Обрачунати нефактурисани трошкови ревизије	442
Обрачунати нефактурисани трошкови камата	123
Обрачунати нефактурисани други трошкови (од 13 добављача)	2.445
Укупно:	5.237

-у хиљадама динара-

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност краткорочних пасивних временских разграничења у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2. Биланс успеха

Друштво је у извештајном периоду остварило губитак из редовног пословања пре опорезивања у износу од 33.969 хиљада динара, као разлику укупних прихода у износу од 795.862 хиљаде динара и укупних расхода у износу од 829.831 хиљаде динара.

Структура пословних, финансијских и осталих прихода и расхода, приказана је у следећем табеларном прегледу:

Табела број 39: Структура прихода, расхода и резултата пословања

Назив	Приходи	Расходи	Добитак/ губитак
Пословни приходи/расходи	779.153	804.286	(25.133)
Финансијски приходи/расходи	8	14.841	(14.833)
Остали приходи/расходи	16.701	10.704	5.997
Губитак из редовног пословања пре опорезивања	795.862	829.831	(33.969)

-у хиљадама динара-

Назив	Приходи	Расходи	Добитак/ губитак
Негативан нето ефекат резултат по основу губитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки грешка из ранијих година	-	-	(561)
Губитак пре опорезивања	-	-	(34.530)
Одложени порески приходи периода	-	-	446
Нето губитак	-	-	(34.084)

2.3.2.1. Пословни приходи

У финансијским извештајима Друштва на дан 31. децембар 2023. године исказани су пословни приходи у износу од 779.153 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 40: Структура пословних прихода

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Приходи од продаје робе	2.074	317
Приходи од продаје производа и услуга	678.797	148.579
Повећање вредности залиха недовршених и готових производа	507.906	369.493
Смањење вредности залиха недовршених и готових производа	(409.624)	(19.176)
Укупно:	779.153	499.213

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије пословних прихода.

2.3.2.1.1. Приходи од продаје робе

Приходи од продаје робе исказани су у износу од 2.074 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 41: Структура прихода од продаје робе

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1.839	270
Приходи од продаје робе на иностраном тржишту	235	47
Укупно:	2.074	317

Приходи од продаје робе на домаћем тржишту у износу од 1.839 хиљада динара се односе на приходе од услуга индустријског ремонта који су остварени од добављача „Din“ д. о. о., Крагујевац и Министарства одбране – Војнотехничког института, Београд и друго.

На основу узорковане документације, утврђено је да приходи од продаје робе не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.1.2. Приходи од продаје производа и услуга

Приходи од продаје производа и услуга исказани су у износу од 678.797 хиљада динара и односе се на:

Табела број 42: Структура прихода од продаје производа и услуга

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	675.044	148.579
Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	3.753	-
Укупно:	678.797	148.579

Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту исказани су у износу од 675.044 хиљаде динара и односе се на приходе од продаје производа у износу од 595.233 хиљаде динара и приходе од продаје услуга у износу од 79.811 хиљада динара.

Приходи од продаје производа исказани у износу од 595.233 хиљаде динара се односе на приходе остварене израдом ПП оклопног транспортера (МРАП) бхб на бази компоненти теренског аутомобила ФАП, као и конструкторска испитивања челичног комада ПП оклопног транспортера, израде техничке документације и учешћа у завршним испитивањима, на основу испоручених базних возила НТВ, као и додатних радова на НТВ возилима. Приходи од продаје производа и услуга се такође односе и на услуге сечења и продаје плоча, ласерска сечења склопова, услуге израде резервоара од прохрома, производње и продаје шасије са окретном рудом и друго.

На основу узорковане документације, утврђено је да приходи од продаје производа и услуга не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.1.3. Повећање вредности залиха недовршених и готових производа

Повећања вредности залиха недовршених и готових производа исказани су у износу од 507.906 хиљада динара:

Табела број 43: Структура повећања вредности залиха недовршених и готових производа

-у хиљадама динарима-

Назив	2023. година	2022. година
Повећање вредности залиха недовршене производње	507.906	369.493
Укупно:	507.906	369.493

На основу узорковане документације, утврђено је да повећања вредности залиха недовршених и готових производа не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.1.4. Смањење вредности залиха недовршених и готових производа

Смањење вредности залиха недовршених и готових производа исказано је у износу од 409.624 хиљаде динара и односи се на:

Табела број 44: Структура смањења вредности залиха недовршених и готових производа

-у хиљадама динарима-

Назив	2023. година	2022. година
Смањење вредности залиха недовршене производње	409.624	19.176
Укупно:	409.624	19.176

На основу узорковане документације, утврђено је да смањење вредности залиха недорвршених и готових производа не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.2. Пословни расходи

Пословни расходи исказани су у износу од 804.286 хиљада динара и односе се на:

Табела број 45: Структура пословних расхода

Назив	2023. година	2022. година
Набавна вредност продате робе	2.041	294
Трошкови материјала, горива и енергије	447.483	346.618
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	266.357	186.193
Трошкови амортизације	17.150	14.274
Расходи од усклађивања имовине (осим финансијске)	1.075	-
Трошкови производних услуга	53.181	25.694
Трошкови резервисања	1.009	-
Нематеријални трошкови	15.990	10.914
Укупно:	804.286	583.987

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије пословних расхода.

2.3.2.2.1. Набавна вредност продате робе

Набавна вредност продате робе исказана је у износу од 2.041 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 46: Структура набавне вредности продате робе

Назив	2023. година	2022. година
Набавна вредност продате робе	2.041	294
Укупно:	2.041	294

Друштво води аналитичку евиденцију набавне вредности продате робе у магацину робе у промету на велико.

На основу узорковане документације, утврђено је да набавна вредност продате робе не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.2.2. Трошкови материјала, горива и енергије

Трошкови материјала, горива и енергије исказани су у износу од 447.483 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 47: Структура трошкова материјала, горива и енергије

Назив	2023. година	2022. година
Утрошени материјал за израду	402.622	322.036

Назив	2023. година	2022. година
Трошкови осталог материјала (режијског)	11.867	5.321
Трошкови горива и енергије	23.932	16.013
Трошкови резервних делова	1.650	364
Трошкови једнократног отписа алата и инвентара	7.412	2.884
Укупно:	447.483	346.618

Утрошени материјал за израду исказан у износу од 402.622 хиљаде динара се односи на трошкове сировина и основног материјала у износу од 394.812 хиљада динара и трошкове помоћног материјала у износу од 7.810 хиљада динара.

Трошкови сировина и основног материјала који су исказани у износу од 394.812 хиљада динара односе се на утрошак основног материјала у производњи који се евидентира на залихама.

Трошкови осталог материјала (режијског) исказани у износу од 11.867 хиљада динара се односе на трошкове материјала за одржавање хигијене у износу од 205 хиљада динара, трошкове канцеларијског материјала у износу од 1.114 хиљада динара, трошкове уља и антифриза у износу од 1.435 хиљаде динара и трошкове осталог режијског материјала у износу од 9.113 хиљаде динара.

Трошкови горива и енергије исказани у износу од 23.932 хиљаде динара се односе на трошкове електричне енергије у износу од 16.046 хиљада динара, друге трошкове погонског горива (уље, нафта, гас и др.) у износу од 1.574 хиљаде динара, трошкове горива за возила у износу од 3.090 хиљада динара и друге трошкове горива и енергије у износу од 3.222 хиљаде динара.

Трошкови резервних делова исказани у износу од 1.650 хиљада динара се у навећој мери односе на набавку заштитних стакала за апарате за заваривање, филтере ваздуха и друге делове.

Трошкови једнократног отписа алата и инвентара исказани у износу од 7.412 хиљада динара се односе на трошкове отписа ХТЗ опреме, камионских гума, грејалица и осталих алата.

На основу узорковане документације, утврђено је да трошкови материјала, горива и енергије не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.2.3. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода исказани у износу од 266.357 хиљада динара, приказани су у следећој табели:

Табела број 48: Структура трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода

-у хиљадама динарима-

Назив	2023. година	2022. година
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	194.909	118.912
Трошкови пореза и доприноса на терет послодавца	27.431	19.090
Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	20.852	33.695
Трошкови накнада органима управљања и надзора	5.648	3.663
Трошкови ангажовања запослених преко агенција и задруга	3.418	3.128

Назив	2023. година	2022. година
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	2.841	1.728
Трошкови накнада по уговору о делу	2.360	422
Остали лични расходи и накнаде	8.898	5.555
Укупно:	266.357	186.193

Колективни уговор за Застава ТЕРВО д. о. о. Крагујевац Број:01-292/23 од 10. априла 2024. године закључили су вд директора Друштва и председник Самосталног синдиката металаца Застава ТЕРВО д. о. о. Крагујевац као репрезентативни синдикат, којим су уређена права, обавезе и одговорности из радног односа запослених у Друштву и друга питања од значаја за запослене и послодавца.

Друштво обрачунава и исплаћује зараде, накнаде зарада и остале личне расходе у складу са Законом о раду¹³, уговорима о раду и Колективним уговором.

Трошкови зарада и накнада зарада (брutto) у износу од 194.909 хиљада динара односе се на следеће:

Табела број 49: Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)

-у хиљадама динара-

Опис	износ
Трошкови нето зарада за обављени рад и време проведено на раду	139.621
Трошкови пореза на зараде	13.721
Трошкови доприноса на терет запосленог	41.567
Укупно:	194.909

Зараде се обрачунавају и исплаћују на основу планираних средстава за зараде у складу са законом и планом пословања Друштва.

Зарада за обављени рад се састоји из основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећања зараде и осталих примања у складу са Колективним уговором и уговором о раду.

Основна зарада за послове за које је запослени закључио уговор о раду уговора се на основу цене рада, коефицијента радног места и времена проведеног на раду.

Нето зарада за обављени рад и време проведено на раду чине трошкови зарада за редован рад, увећање зараде за минули рад, накнада зараде боловање на терет послодавца, накнада зараде за годишњи одмор, накнада зараде за одсуствовање са рада на дан државног празника, накнада зараде за рад на дан државног празника, накнада зараде за ноћни рад, накнада зараде за плаћено одсуство, накнада зарада за прековремени рад, накнада зарада за стимулације/бонуси, накнада зараде за топли оброк, накнада зараде за регрес за коришћење годишњег одмора и друго.

Споразумом који су закључили вд директора Друштва и председник Синдикалне организације Самосталног синдиката Металаца Застава ТЕРВО д. о. о. Крагујевац, као репрезентативни синдикат утврђена је цена радног часа за најједноставнији рад у износу од 180 динара по једном радном часу.

¹³ Сл. гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 - одлука УС, 113/17 и 95/18 - аутентично тумачење

Колективним уговором регулисано је да послодавац може да обезбеди и организује исхрану за запослене одговарајућег квалитета, у складу са прописаним стандардима, док за запослене који не користе топли оброк, послодавац је дужан да исплати месечни додатак за исхрану у висини од 350 динара нето, по радном дану за дане проведене на раду, уз усклађивање приликом израде прелиминарног плана пословања за наредну годину. Друштво је у току 2023. године запосленима обрачунавало и исплаћивало месечни додатак за исхрану.

Чланом 71 Колективног уговора одређено је да се зарада по основу резултата рада запослених утврђује на основу индивидуалне успешности у обављању поверених послова и да се изражава кроз проценат стимулације примењен на основу зараду и то: повећање основне зараде од 30% до 50% ако се оцена резултата рада изражава као нарочито успешан; повећање основне зараде од 10% до 30% ако се оцена резултата рада изражава као успешан; умањење основне зараде до 5% ако се оцена резултата рада изражава као делимично успешан и умањење основне зараде од 5 до 20% ако се оцена резултата рада изражава као неуспешан. Оцену резултата рада запослених на основу утврђених критеријума за сваког запосленог даје директор или запослени кога директор овласти. Предлог оцене резултата рада запосленог даје непосредни руководиоцац.

- Одредбама члана 76 Колективног уговора Друштва уређено је да запослени има право на увећању зараду и то:

- за рад на дан празника који је нерадни дан, за 130% од основице;
- за рад ноћу, за 30% од основице;
- за прековремени рад, за 32% од основице;
- по основу времена проведеног на раду за сваку навршену годину рада остварену у Друштву, за 0,45% од основице;
- за рад у турнусу, за 10% од основице од основице.

Ако се истовремено стекну услови за увећање зарада по више основа дефинисаних претходним чланом, зарада запосленог за обављени рад и време проведено на раду се увећава процентом добијеним сабирањем процената увећања по сваком од основа.

У току 2023. године у Друштву су била запослена 254 лица и то 92 лица са радним односом на неодређено време, 161 лице са радним односом на одређено време и један приправник, од 254 запослена лица Друштво је у току 2023. године засновало радни однос са 110 лица и то: са пет лица заснован је радни однос на неодређено време, на одређено време заснован је радни однос са 104 лица и са једним лицем заснован је уговор о обављању приправничког стажа. Радни однос код Друштва у току 2023. године престао је за 34 лица и то за пет лица која су имала радни однос на неодређено време и за 29 лица која су имала радни однос на одређено време.

На дан 31. децембар 2023. године Друштво има 220 запослених радника и то 87 запослених на неодређено радно време и 133 запослених на одређено радно време, од којих је један у својству приправника. *(Веза: Напомена 2.5. Друга питања)*

Пословодство чине вд директора и директори сектора. Надзорни одбор Друштва је на седници одржаној 21. јуна 2022. године донео Одлуку Бр. НО 52-1/22 о именовану вршиоца дужности директора Друштва почев од 22. јуна 2022. године до избора директора Друштва. Органи Друштва су Скупштина, Надзорни одбор и Директор.

Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима исказани у износу од 20.852 хиљаде динара односе се на трошкове настале по основу закључених уговора о обављању послова на пројекту Подизање техничких капацитета, координације појединих

пројеката и контроле техничке документације у Сектору ТТ Развој и истраживање, израда система независног ослањања и управљања пројектном документацијом и друго.

Трошкови накнада органима управљања и надзора исказани у износу од 5.648 хиљада динара се односе на бруто зараду једном члану Скупштине Друштва и три члана Надзорног одбора.

Трошкови ангажовања запослених преко агенција и задруга исказани у бруто износу од 3.418 хиљада динара се односе на трошкове зараде по уговору о обављању привремених и повремених послова задругара закључен са Студенском задругом ФАКК за осам задругара.

Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора исказани у износу од 2.841 хиљаде динара се односе на уговоре о стипендирању са три лица за исплату стипендије у нето износу од 50 хиљада динара месечно и уговоре о допунском раду са два лица за обављање послова у области организације и управљања кадровске политике и развоја у нето износу од 40 хиљада динара месечно.

Трошкови накнада по уговору о делу исказани у износу од 2.360 хиљада динара се односе на уговоре о делу закључени са девет лица за обављање следећих послова: санација оштећених јастук седишта, шивење платнених делова, пресвлачење четвороседа, израду испуна седишта, за консултантске услуге за реализацију уговарања подсистема серво погона и друго.

Остали лични расходи исказани су у износу од 8.898 хиљада динара и приказани су следећом табелом:

Табела број 50: Остали лични расходи

-у хиљадама динара-

Опис	Износ
Накнада трошкова запослених за превоз на посао и са посла	5.814
Отпремнине запослених за одлазак у пензију	1.149
Солидарне помоћи	1.026
Трошкови запослених за службени пут	797
Остале накнаде	112
Укупно:	8.898

Трошкови запослених за превоз на посао у износу од 5.814 хиљада динара односе се на накнаду трошкова запосленима за долазак и одлазак са посла, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају.

Друштво је у току 2023. године обрачунало отпремнине за одлазак у пензију за три лица у висини три просечне зараде коју би запослени остварио у месецу када се врши исплата отпремнине да је радио на радном месту на којем је био распоређен у време пензионисања.

На основу узорковане документације, утврђено је да трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.2.4. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације исказани су у износу од 17.150 хиљада динара и приказани су у следећој табели:

Табела број 51: Структура трошкова амортизације

-у хиљадама динарима-		
Назив	2023. година	2022. година
Трошкови амортизације	17.150	14.274
Укупно:	17.150	14.274

Трошкови амортизације за 2023. годину у износу од 17.150 хиљада динара односе се на трошкове амортизације нематеријалне имовине у износу од 337 хиљада динара, затим трошкове амортизације постројења и опреме у износу од 15.038 хиљада динара и трошкова амортизације улагања на туђим некретнинама у износу од 1.775 хиљада динара. (Веза: Напомена 2.3.1.1. Нематеријална имовина и Напомена 2.3.1.2. Некретнине, постројења и опрема)

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да трошкови амортизације не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.2.5. Расходи од усклађивања вредности имовине (осим финансијске)

Расходи од усклађивања вредности имовине (осим финансијске) исказани су у износу од 1.075 хиљада динара и приказани су у следећој табели:

Табела број 52: Структура трошкова амортизације

-у хиљадама динарима-		
Назив	2023. година	2022. година
Расходи од усклађивања вредности залиха	17.150	-
Укупно:	1.075	-

Расходи од усклађивања вредности залиха у износу од 1.075 хиљада динара односе се на расходе од усклађивања вредности залиха материјала у износу од 241 хиљаде динара и расходе од усклађивања вредности залиха робе од 834 хиљаде динара.

На основу узорковане документације, утврђено је да расходи од усклађивања вредности имовине (осим финансијске) не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.2.6. Трошкови производних услуга

Трошкови производних услуга исказани су у износу од 53.181 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 53: Структура трошкова производних услуга

-у хиљадама динарима-		
Назив	2023. година	2022. година
Трошкови услуга на изради учинка	41.350	12.800
Трошкови транспортних услуга	4.534	5.529
Трошкови услуга одржавања	2.032	2.414
Трошкови закупа	84	-
Трошкови сајмова	51	-
Трошкови рекламе и пропаганде	895	87
Трошкови осталих производних услуга	4.235	4.864
Укупно:	53.181	25.694

Трошкови услуга на изради учинка исказани у износу од 41.350 хиљада динара у највећем делу се односе на услуге сечења на WJ машини од добављача Vratel Krop д. о. о., Војка, у износу од 2.806 хиљада динара, на машинску обраду склопа – плашт дубса, склоп бункера и под дубса од добављача Борбени сложени системи д. о. о., Нови Београд, у износу од 3.028 хиљада динара, на услуге сечења позиција на ласеру са материјалом од добављача Limes Processing д. о. о., Брђани, Горњи Милановац у износу од 956 хиљада динара, на услуге облагања металних цеви са полиуретаном од добављача Neva д. о. о., Трбушани, Чачак у износу од 1.212. хиљада динара, на продају и испоруку опреме за потребе интеграције на купчевом возилу ПАСАРС од добављача Zanus д. о. о., Ваљево, у износу од 1.800 хиљада динара и друго.

Трошкови транспортних услуга исказани у износу од 4.534 хиљаде динара се односе на следеће трошкове:

Табела број 54: Структура трошкова транспортних услуга

-у хиљадама динарима-		
Назив	2023. година	2022. година
Трошкови услуга превоза у земљи	2.460	2.953
Трошкови услуга превоза у иностранству	178	-
Трошкови ПТТ услуга у земљи	1.349	677
Трошкови интернета	282	216
Трошкови услуга рада виљушкара	-	1.488
Други трошкови транспортних услуга	265	195
Укупно:	4.534	5.529

Трошкови услуга одржавања исказани у износу од 2.032 хиљаде динара се односе на следеће трошкове:

Табела број 55: Структура трошкова услуга одржавања

-у хиљадама динарима-		
Назив	2023. година	2022. година
Трошкови услуга одржавања основних средстава у земљи	1.774	2.294
Други трошкови услуге одржавања	258	120
Укупно:	2.032	2.414

На основу узорковане документације, утврђено је да трошкови производних услуга не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.2.7. Трошкови резервисања

Трошкови резервисања исказани су у износу од 1.009 хиљада динара и односе се на:

Табела број 56: Структура трошкова резервисања

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Трошкови резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	1.009	-
Укупно:	1.009	-

Трошкови резервисања се односе на трошкове резервисања у 2023. години за отпремнине приликом одласка у пензију у износу од 1.009 хиљада динара. (Веза: Напомена 2.3.1.12 Дугорочна резервисања)

2.3.2.2.8. Нематеријални трошкови

Нематеријални трошкови исказани су у износу од 15.990 хиљаде динара и односе се на следеће трошкове:

Табела број 57: Структура нематеријалних трошкова

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Трошкови непроизводних услуга	5.716	2.325
Трошкови репрезентације	1.441	813
Трошкови премија осигурања	238	2
Трошкови платног промета	1.326	1.127
Трошкови чланарина	228	157
Трошкови пореза и накнада	6.967	6.468
Трошкови доприноса	-	10
Остали нематеријални трошкови	24	12
Укупно:	15.990	10.914

Трошкови непроизводних услуга исказани у износу од 5.716 хиљада динара се односе на следеће трошкове:

Табела број 58: Структура трошкова непроизводних услуга

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Трошкови здравствених услуга		5
Трошкови адвокатских услуга	1.775	77
Трошкови рачуноводствене ревизије	369	223
Трошкови саветовања и других интелектуалних услуга	1.945	1.651
Трошкови услуга посредовања	43	6
Трошкови паркинга	30	15
Трошкови других непроизводних услуга	1.554	348
Укупно:	5.716	2.325

Трошкови репрезентације исказани у износу од 1.441 хиљаде динара се односе на следеће трошкове:

Табела број 59: Структура трошкова репрезентације

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Трошкови репрезентације у земљи	1.434	786
Трошкови репрезентације у иностранству	7	27
Укупно:	1.441	813

Трошкови платног промета исказани у износу од 1.326 хиљада динара се односе на следеће трошкове:

Табела број 60: Структура трошкова платног промета

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Трошкови платног промета у земљи	1.251	1.048
Трошкови платног промета у иностранству	71	79
Трошкови овере докумената	4	-
Укупно:	1.326	1.127

Трошкови пореза и накнада исказани у износу од 6.967 хиљада динара се односе на следеће трошкове:

Табела број 61: Структура трошкова пореза и накнада

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Трошкови пореза на имовину	6.360	5.762
Трошкови локалне комуналне таксе за истицање фирме на пословном простору	49	46
Трошкови других накнада	1	
Трошкови такси (апр-а, републичке таксе, катастар, судске таксе, остало)	175	217
Еколошка такса	250	250
Други трошкови пореза	132	193
Укупно:	6.967	6.468

На основу узорковане документације, утврђено је да нематеријални трошкови не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.3. Финансијски расходи

Финансијски расходи исказани су у износу од 14.841 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 62: Структура финансијских расхода

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Расходи камата	14.657	9.957
Негативне курсне разлике и негативни ефекти валутне клаузуле	184	533
Укупно:	14.841	10.490

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије финансијских расхода.

Расходи камате исказани у износу до 14.657 хиљада динара односе се на расходе камате по обавезама за порезе, доприносе и друге дажбине у износу од 11.626 хиљада динара, расходе

камата по финансијским кредитима у земљи у износу од 2.734 хиљаде динара и остале расходе камата у износу од 297 хиљада динара.

На основу узорковане документације, утврђено је да финансијски расходи не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.4. Остали приходи

Остали приходи исказани су у износу од 16.701 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 63: Структура осталих прихода

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Добици од продаје материјала	12.994	17.468
Приходи од смањења обавеза	3.609	7.143
Остали непоменути приходи	98	13
Укупно:	16.701	24.624

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије осталих прихода.

Добици од продаје материјала се односе на добитак од продаје отпадног гвожђа – расходоване опреме и машина по попису из ранијих година за које је донета Одлука Скупштине број 03-815/22 од 09. децембра 2022. године.

Приходи од смањења обавеза исказани у износу од 3.609 хиљада динара највећим делом се односе на приходе настале по основу застарелости обавеза за накнаду трошкова превоза на радно место и са радног места.

На основу узорковане документације, утврђено је да остали приходи не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.2.5. Остали расходи

Остали расходи исказани су у износу од 10.704 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 64: Структура осталих расхода

-у хиљадама динара-		
Назив	2023. година	2022. година
Губици по основу расходовања и продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	2.830	1.350
Расходи по основу директних отписа потраживања	368	-
Остали непоменути расходи	7.506	1.053
Укупно:	10.704	2.403

Извршено је тестирање свих релевантних тврдњи руководства исказаних у ревидираним финансијским извештајима за сваку материјално значајну област ревизије осталих расхода.

Губици по основу расходовања и продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме у износу од 2.830 хиљада динара односе се на искњижење постројења и опреме по спроведеном попису на дан 31. децембар 2023. године. (Веза: Напомена 2.3.1.2. Некретине, постројења и опрема)

Остали непоменути расходи исказани су у износу од 7.506 хиљада динара и односе се на:

Табела број 65: Структура осталих непоменутих расхода

-у хиљадама динара-

Назив	2023. година	2022. година
Казне за привредне преступе и прекршаје	199	157
Накнаде штета другим лицима	3.067	36
Остали недокументовани трошкови	73	239
Увећање пореског дуга у поступку принудне наплате	180	
Откупљена тендерска документација		600
Други непоменути расходи	3.987	21
Укупно:	7.506	1.053

На основу узорковане документације, утврђено је да остали расходи не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

2.3.3. Извештај о осталом резултату

У складу са чланом 2 Закона о рачуноводству и захтевима МРС 1, МРС 16, МРС 38, МРС 19, МРС 21, МРС 28, МСФИ 7 и МСФИ 9, Извештај о осталом резултату треба да пружи информације о осталом свеобухватном добитку или губитку за извештајни период, а његову структуру чине ставке прихода и расхода (укључујући и рекласификације услед кориговања) које нису признате у Билансу успеха, односно ставке које се, према захтевима других МРС/МСФИ, признају у оквиру капитала.

Анализом позиција исказаних у Извештају о осталом резултату за 2023. годину, утврђено је да је предметни извештај састављен у складу са прописима који га уређују.

2.3.4. Извештај о токовима готовине

У складу са чланом 2 Закона о рачуноводству и захтевима МРС 1 и МРС 7, Извештај о токовима готовине треба да пружи информације о променама готовине и готовинских еквивалената током извештајног периода, засебно приказујући токове готовине из пословних активности, инвестиционих активности и активности финансирања.

Анализом позиција исказаних у Извештају о токовима готовине за 2023. годину, утврђено је да је предметни извештај састављен у складу са прописима који га уређују.

2.3.5. Извештај о променама на капиталу

У складу са чланом 2 Закона о рачуноводству и захтевима МРС 1, Извештај о променама на капиталу треба да пружи информације о променама на капиталу током извештајног периода.

Анализом позиција исказаних у Извештају о променама на капиталу за 2023. годину, утврђено је да је предметни извештај састављен у складу са прописима који га уређују.

2.3.6. Напомене уз финансијске извештаје

У складу са чланом 2 Закона о рачуноводству и захтевима МРС 1, Напомене уз финансијске извештаје треба да пруже информације о основама за састављање финансијских

извештаја и о примењеним рачуноводственим политикама, да обелодане информације које захтевају поједини МСФИ, односно МРС, а које нису приказане у финансијским извештајима и да пружи додатне информације које нису приказане на другом месту у финансијским извештајима, али су релевантне за њихово разумевање.

Чланом 22 Закона о рачуноводству прописано је да су сва правна лица и предузетници који састављају Напомене уз финансијске извештаје дужни да у том извештају у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама обелодане:

- број и укупан износ неусаглашених потраживања и њихов однос према броју и укупном износу потраживања и
- број и укупан износ неусаглашених обавеза и њихов однос према броју и укупном износу обавеза.

Друштво је у Напоменама уз финансијске извештаје за 2023. годину обелоданило да неусаглашена потраживања износе 2.702 хиљаде динара и да неусаглашене обавезе износе 106.170 хиљада динара, али није обелоданило број неусаглашених потраживања и обавеза, као ни однос према броју и однос према укупном износу потраживања и обавеза.

Откривена неправилност: Друштво није обелоданило у Напоменама уз финансијске извештаје за 2023. годину број неусаглашених потраживања и обавеза, као ни однос према броју и однос према укупном износу потраживања и обавеза на дан 31. децембар 2023. године, што није у складу са чланом 22 став 4 Закона о рачуноводству којим је прописано да су сва правна лица и предузетници који састављају Напомене уз финансијске извештаје дужни да у том извештају у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама обелодане: број и укупан износ неусаглашених потраживања и њихов однос према броју и укупном износу потраживања и број и укупан износ неусаглашених обавеза и њихов однос према броју и укупном износу обавеза.

Ризик: Необелодањивање података о билансним позицијама у Напоменама уз финансијске извештаје, проузрокује ризик од необјективног извештавања корисника јавних средстава.

Препорука број 10: Препоручујемо одговорним лицима Друштва да у Напоменама уз финансијске извештаје обелодане све податке у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама.

2.4. Потенцијалне обавезе

Према достављеном извештају о судским споровима покренути су следећи судски спорови против Друштва:

- Пред Привредним судом у Крагујевцу води се поступак по тужби Commercial Print SCP д. о. о. из Београда ради накнаде материјалне штете у укупном износу од 74.059 хиљада динара са законском затезном каматом од 25. фебруара 2022. године па до коначне исплате;

- Пред Основним судом у Крагујевцу води се спор по тужби бившег в. д. директора Друштва ради накнаде материјалне штете на име зарађеног времена и нерегулисаних доприноса у укупном износу од 350 хиљада динара. На рочишту одржаном 16. новембра 2023. године повучен је тужбени захтев од стране тужиоца у делу који се односи на зарађено време и умањена вредност спора на 15 хиљада динара. Пресуда је донета 14. марта 2024. године којом је усвојен тужбени захтев тужиоца. На донету пресуду је изјављена жалба од стране адвоката туженог због битних повреда парничног поступка, погрешног и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

2.5. Друга питања

Иако циљ ове ревизије није био давање мишења о усклађености пословања, вршењем ревизије финансијских извештаја утврдили смо следећу неправилност:

У Друштву је у току 2023. године престао радни однос за пет запослених лица на неодређено време. Друштво је примило у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника укупно шест лица, што је више од 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време, што није у складу са чланом 27к став 1 Закона о буџетском систему.

Такође, у току 2023. године, у Друштву су била запослена 183 лица на одређено време – од којих је 108 запослено у 2023. години, 18 лица ангажовано по уговору о привременим и повременим пословима, девет лица ангажовано по уговору о делу, два лица по уговору о допунском раду и осам лица по уговору преко студентске задруге, што је више од 10% укупног броја запослених на неодређено време за 135 запослених и ангажованих лица за рад ван радног односа за које Друштво није прибавило сагласност Комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава, што није у складу са одредбама члана 27к став 4 Закона о буџетском систему.

Друштво је у току 2023. године обрачунало прековремени рад од укупно 9.847,5 часова у укупном износу од 6.139 хиљада динара на основу наредби руководиоца организационих целина, што није у складу са чланом 53 Закона о раду и чланом 40 Колективног уговора којим је прописано да је на захтев послодавца, запослени обавезан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла, да се без одлагања заврши посао везан за одређени рок да не би настала знатнија материјална штета, да се спречи или отклони квар на средствима за рад и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран. Такође, Друштво није у писаном облику достављало решења о остваривању права, обавеза и одговорности са образложењем и поуком о правном леку, што није у складу са чланом 193 Закона о раду.

У вези са наведеним неправилностима, издато је Писмо руководству број 400-33/2024-06/7 од 26. јула 2024. године. Друштво је доставило одговор на Писмо руководству број 400-33/2024-06/8 од 31. јула 2024. године у ком је навело да ће поступајући по препоруци упутити молбу Министарству одбране у циљу добијања неопходне сагласности у најкраћем року, а да при томе не угрози сопствени производни процес и испуњење уговорених обавеза у складу са одобреним планом пословних активности, као и да је намера Друштва да се ангажовање запослених по основу прековременог рада, у складу са чланом 193 Закона о раду, врши по захтеву послодавца на основу којег ће се издавати писана решења о остваривању права, обавеза и одговорности са образложењем и поуком о правном леку сваком запосленом за чијим ангажовањем постоји потреба почевши од првог наредног обрачунског периода.

ПРИЛОГ III

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ДРУШТВА С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ТЕРЕНСКИХ ВОЗИЛА ЗАСТАВА ТЕРВО, КРАГУЈЕВАЦ, ЗА 2023. ГОДИНУ

С А Д Р Ж А Ј :

- 1. Биланс стања**
- 2. Биланс успеха**
- 3. Извештај о осталом резултату**
- 4. Извештај о токовима готовине**
- 5. Извештај о променама на капиталу**
- 6. Напомене уз финансијске извештаје**

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 21317101	Шифра делатности 2910	ПИБ 110210050
Назив Društvo s ograničenom odgovornošću za proizvodnju terenskih vozila Zastava TERVO Kragujevac		
Седиште КРАГУЈЕВАЦ, КОСОВСКА 4		

БИЛАНС СТАЊА

на дан 31.12.2023. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	АКТИВА					
00	А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001	6			
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003 + 0009 + 0017 + 0018 + 0028)	0002	6	345.214	324.987	125.514
01	I. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0003	6	4.151	2.347	2.603
010	1. Улагања у развој	0004				
011, 012 и 014	2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала нематеријална имовина	0005	6	4.151	2.347	2.603
013	3. Гудвил	0006				
015 и 016	4. Нематеријална имовина узета у лизинг и нематеријална имовина у припреми	0007				
017	5. Аванси за нематеријалну имовину	0008				
02	II. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0010 + 0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016)	0009	7	159.063	140.640	122.911
020, 021 и 022	1. Земљиште и грађевински објекти	0010				
023	2. Постројења и опрема	0011	7	85.731	65.193	74.387
024	3. Инвестиционе некретнине	0012				
025 и 027	4. Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг и некретнине, постројења и опрема у припреми	0013				
026 и 028	5. Остале некретнине, постројења и опрема и улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0014	7	69.635	67.075	46.486
029 (део)	6. Аванси за некретнине, постројења и опрему у земљи	0015	7	3.697	8.372	2.038
029 (део)	7. Аванси за некретнине, постројења и опрему у иностранству	0016				
03	III. БИОЛОШКА СРЕДСТВА	0017				
04 и 05	IV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ И ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0019 + 0020 + 0021 + 0022 + 0023 + 0024 + 0025 + 0026 + 0027)	0018	8	182.000	182.000	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
040 (део), 041 (део) и 042 (део)	1. Учешћа у капиталу правних лица (осим учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа)	0019	8	182.000	182.000	
040 (део), 041 (део), 042 (део)	2. Учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа	0020				
043, 050 (део) и 051 (део)	3. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у земљи	0021				
044, 050 (део), 051 (део)	4. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у иностранству	0022				
045 (део) и 053 (део)	5. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у земљи	0023				
045 (део) и 053 (део)	6. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у иностранству	0024				
046	7. Дугорочна финансијска улагања (хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности)	0025				
047	8. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0026				
048, 052, 054, 055 и 056	9. Остали дугорочни финансијски пласмани и остала дугорочна потраживања	0027				
28 (део), осим 288	V. ДУГОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0028				
288	В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0029				
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057 + 0058)	0030		3.548.029	1.273.507	659.397
Класа 1, осим групе рачуна 14	I. ЗАЛИХЕ (0032 + 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031	9	2.135.085	764.157	315.016
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0032	9	155.053	110.184	149.248
11 и 12	2. Недовршена производња и готови производи	0033	9	521.153	422.872	72.555
13	3. Роба	0034	9	5.105	5.139	5.174
150, 152 и 154	4. Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	0035	9	1.450.335	217.954	87.220
151, 153 и 155	5. Плаћени аванси за залихе и услуге у иностранству	0036	9	3.439	8.008	819
14	II. СТАЛНА ИМОВИНА КОЈА СЕ ДРЖИ ЗА ПРОДАЈУ И ПРЕСТАНАК ПОСЛОВАЊА	0037				
20	III. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038	10	30.078	51.335	5.353
204	1. Потраживања од купаца у земљи	0039	10	29.773	51.264	5.282
205	2. Потраживања од купаца у иностранству	0040	10	305	71	71

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
200 и 202	3. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у земљи	0041				
201 и 203	4. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у иностранству	0042				
206	5. Остала потраживања по основу продаје	0043				
21, 22 и 27	IV. ОСТАЛА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0045 + 0046 + 0047)	0044	11,12	168.105	2.068	1.050
21, 22 осим 223 и 224, и 27	1. Остала потраживања	0045	11,12	168.006	2.068	1.050
223	2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	0046				
224	3. Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и доприноса	0047	12	99		
23	V. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048	13	334	334	334
230	1. Краткорочни кредити и пласмани - матично и зависна правна лица	0049				
231	2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана лица	0050				
232, 234 (део)	3. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у земљи	0051	13	334	334	334
233, 234 (део)	4. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у иностранству	0052				
235	5. Хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	0053				
236 (део)	6. Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха	0054				
237	7. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0055				
236 (део), 238 и 239	8. Остали краткорочни финансијски пласмани	0056				
24	VI. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ	0057	14	1.202.735	450.586	337.221
28 (део), осим 288	VII. КРАТКОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0058	16	11.692	5.027	423
	Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059		3.893.243	1.598.494	784.911
88	Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0060	1	206.984	206.984	206.984
	ПАСИВА					
	А. КАПИТАЛ (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) ≥ 0	0401			0	
30, осим 306	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ	0402	17	82.143	82.143	82.143
31	II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0403				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
306	III. ЕМИСИОНА ПРЕМИЈА	0404				
32	IV. РЕЗЕРВЕ	0405				
330 и потражни салдо рачуна 331,332, 333, 334, 335, 336 и 337	V. ПОЗИТИВНЕ РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ И НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0406				
дуговни салдо рачуна 331, 332, 333, 334, 335, 336 и 337	VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0407				
34	VII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0409 + 0410)	0408			0	
340	1. Нераспоређени добитак ранијих година	0409				
341	2. Нераспоређени добитак текуће године	0410				
	VIII. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	0411				
35	IX. ГУБИТАК (0413 + 0414)	0412	17	394.770	316.793	240.480
350	1. Губитак ранијих година	0413	17	360.686	245.137	157.283
351	2. Губитак текуће године	0414	40	34.084	71.656	83.197
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0416 + 0420 + 0428)	0415		551.682	495.372	487.872
40	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0417+0418+0419)	0416		1.961	0	
404	1. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	0417	18	1.961		
400	2. Резервисања за трошкове у гарантном року	0418				
40, осим 400 и 404	3. Остала дугорочна резервисања	0419				
41	II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420	19	549.721	495.372	487.872
410	1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	0421				
411 (део) и 412 (део)	2. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0422				
411 (део) и 412 (део)	3. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0423				
414 и 416 (део)	4. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у земљи	0424	19	549.721	495.372	487.872
415 и 416 (део)	5. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у иностранству	0425				
413	6. Обавезе по емитованим хартијама од вредности	0426				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
419	7. Остале дугорочне обавезе	0427				
49 (део), осим 498 и 495 (део)	III. ДУГОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0428				
498	В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	0429	26	1.565	2.012	2.840
495 (део)	Г. ДУГОРОЧНИ ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ И ПРИМЉЕНЕ ДОНАЦИЈЕ	0430				
	Д. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431		3.652.623	1.335.760	452.536
467	I. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	0432				
42, осим 427	II. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433	20	280.900	295.900	63.400
420 (део) и 421 (део)	1. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0434				
420 (део) и 421 (део)	2. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0435				
422 (део), 424 (део), 425 (део), и 429 (део)	3. Обавезе по основу кредита и зајмова од лица која нису домаће банке	0436				53.400
422 (део), 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	4. Обавезе по основу кредита од домаћих банака	0437	20	280.900	295.900	10.000
423, 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	5. Кредити, зајмови и обавезе из иностранства	0438				
426	6. Обавезе по краткорочним хартијама од вредности	0439				
428	7. Обавезе по основу финансијских деривата	0440				
430	III. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	0441	21	3.090.631	764.688	198.362
43, осим 430	IV. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0443 + 0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448)	0442	22	180.053	81.032	54.180
431 и 433	1. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у земљи	0443				
432 и 434	2. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у иностранству	0444				
435	3. Обавезе према добављачима у земљи	0445	22	179.621	81.013	53.188
436	4. Обавезе према добављачима у иностранству	0446	22	432	19	992
439 (део)	5. Обавезе по меницама	0447				
439 (део)	6. Остале обавезе из пословања	0448				
44,45,46, осим 467, 47 и 48	V. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0450 + 0451 + 0452)	0449		93.929	190.248	136.301

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
44, 45 и 46 осим 467	1. Остале краткорочне обавезе	0450	23	65.489	101.403	99.978
47,48 осим 481	2. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода	0451	24,25	28.440	88.845	36.323
481	3. Обавезе по основу пореза на добитак	0452				
427	VI. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ПРОДАЈИ И СРЕДСТАВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ ЈЕ ОБУСТАВЉЕНО	0453				
49 (део) осим 498	VII. КРАТКОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0454	26	7.110	3.892	293
	Б. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) ≥ 0 = (0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0408 - 0411) ≥ 0	0455	17	312.627	234.650	158.337
	Е. УКУПНА ПАСИВА (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456		3.893.243	1.598.494	784.911
89	Ж. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0457	1	206.984	206.984	206.984

у КРАГУЈЕВЦУ
 дана 31.03. 2024. године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми образаца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 21317101

Шифра делатности 2910

ПИБ 110210050

Назив Друштво s ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Zastava TERVO Kragujevac

Седиште КРАГУЈЕВАЦ, КОСОВСКА 4

БИЛАНС УСПЕХА

за период од 01.01.2023. до 31.12.2023. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011 + 1012)	1001	28	779.153	499.213
60	I. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003 + 1004)	1002	28	2.074	317
600, 602 и 604	1. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1003	28	1.839	270
601, 603 и 605	2. Приходи од продаје роба на иностраном тржишту	1004	28	235	47
61	II. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА (1006 + 1007)	1005	28	678.797	148.579
610, 612 и 614	1. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1006	28	675.044	148.579
611, 613 и 615	2. Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	1007	28	3.753	
62	III. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1008			
630	IV. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1009	28	507.906	369.493
631	V. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1010	28	409.624	19.176
64 и 65	VI. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1011			
68, осим 683, 685 и 686	VII. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1012			
	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024)	1013		804.286	583.987
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1014	29	2.041	294
51	II. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1015	30	447.483	346.618
52	III. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ (1017 + 1018 + 1019)	1016	31	266.357	186.193
520	1. Трошкови зарада и накнада зарада	1017	31	194.909	118.912
521	2. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	1018	31	27.431	19.090
52 осим 520 и 521	3. Остали лични расходи и накнаде	1019	31	44.017	48.191
540	IV. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1020	33	17.150	14.274
58, осим 583, 585 и 586	V. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1021		1.075	
53	VI. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1022	32	53.181	25.694
54, осим 540	VII. ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	1023	34	1.009	
55	VIII. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1024	35	15.990	10.914

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001 - 1013) ≥ 0	1025			0
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1013 - 1001) ≥ 0	1026		25.133	84.774
	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027	36	8	593
660 и 661	I. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1028			
662	II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА	1029			551
663 и 664	III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1030	36	8	42
665 и 669	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	1031			
	Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032		14.841	10.490
560 и 561	I. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1033			
562	II. РАСХОДИ КАМАТА	1034	37	14.657	9.957
563 и 564	III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1035	37	184	533
565 и 569	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	1036			
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1027 - 1032) ≥ 0	1037			0
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032 - 1027) ≥ 0	1038		14.833	9.897
683, 685 и 686	З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1039			
583, 585 и 586	И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1040			
67	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1041	38	16.701	24.624
57	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1042	39	10.704	2.403
	Л. УКУПНИ ПРИХОДИ (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043		795.862	524.430
	Љ. УКУПНИ РАСХОДИ (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044		829.831	596.880
	М. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1043 - 1044) ≥ 0	1045			0
	Н. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1044 - 1043) ≥ 0	1046	40	33.969	72.450
69-59	Њ. ПОЗИТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1047			
59- 69	О. НЕГАТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ГУБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1048	40	561	34
	П. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1045 - 1046 + 1047 - 1048) ≥ 0	1049			0

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	Р. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1046 - 1045 + 1048 - 1047) ≥ 0	1050	40	34.530	72.484
	С. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК				
721	I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1051			
722 дуг. салдо	II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1052			
722 пот. салдо	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1053	40	446	828
723	Т. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1054			
	Њ. НЕТО ДОБИТАК (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) ≥ 0	1055			0
	У. НЕТО ГУБИТАК (1050 - 1049 + 1051 + 1052 - 1053 + 1054) ≥ 0	1056	40	34.084	71.656
	I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1057			
	II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1058			
	III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1059			
	IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1060			
	V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ				
	1. Основна зарада по акцији	1061			
	2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1062			

у КРАГУЈЕВАЦУ

дана 31.03.2024. године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 21317101

Шифра делатности 2910

ПИБ 110210050

Назив Друштво s ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Zastava TERVO Kragujevac

Седиште КРАГУЈЕВАЦ, КОСОВСКА 4

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

за период од 01.01.2023. до 31.12.2023. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	A. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА				
	I. НЕТО ДОБИТАК (АОП 1055)	2001			
	II. НЕТО ГУБИТАК (АОП 1056)	2002	40	34.084	71.656
	Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК				
	а) Ставке које неће бити рекласификоване у Биланс успеха у будућим периодима				
	1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме				
330	а) повећање ревалоризационих резерви	2003			
	б) смањење ревалоризационих резерви	2004			
	2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања				
331	а) добици	2005			
	б) губици	2006			
	3. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава				
333	а) добици	2007			
	б) губици	2008			
	б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Биланс успеха у будућим периодима				
	1. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала				
332	а) добици	2009			
	б) губици	2010			
	2. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања				
334	а) добици	2011			
	б) губици	2012			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
335	3. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање				
	а) добиици	2013			
	б) губици	2014			
336	4. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока				
	а) добиици	2015			
	б) губици	2016			
337	5. Добици или губици по основу хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали укупан резултат				
	а) добиици	2017			
	б) губици	2018			
	I. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019			0
	II. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0	2020			0
	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2021			
	IV. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2022			0
	V. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2019 - 2020 - 2021 + 2022) ≥ 0	2023			0
	VI. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2020 - 2019 + 2021 - 2022) ≥ 0	2024			0
	В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА				
	I. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2001 - 2002 + 2023 - 2024) ≥ 0	2025			0
	II. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2002 - 2001 + 2024 - 2023) ≥ 0	2026	40	34.084	71.656
	Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК (2028 + 2029) = АОП 2025 ≥ 0 или АОП 2026 > 0	2027			
	1. Приписан матичном правном лицу	2028			
	2. Приписан учешћима без права контроле	2029			

у V.PATISEBSY
 дана 31.05.2024 године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 21317101	Шифра делатности 2910	ПИБ 110210050
Назив Društvo s ograničenom odgovornošću za proizvodnju terenskih vozila Zastava TERVO Kragujevac		
Седиште КРАГУЈЕВАЦ, КОСОВСКА 4		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

у периоду од 01.01.2023. до 31.12.2023. године

- у хиљадама динара -

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 4)	3001	3.530.019	1.040.857
1. Продаја и примљени аванси у земљи	3002	3.526.059	1.040.357
2. Продаја и примљени аванси у иностранству	3003	3.753	47
3. Примљене камате из пословних активности	3004		441
4. Остали приливи из редовног пословања	3005	207	12
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 8)	3006	3.385.091	1.232.651
1. Исплате добављачима и дати аванси у земљи	3007	2.293.878	732.882
2. Исплате добављачима и дати аванси у иностранству	3008	92.138	51.398
3. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3009	397.625	238.773
4. Плаћене камате у земљи	3010	14.657	9.957
5. Плаћене камате у иностранству	3011		
6. Порез на добитак	3012		
7. Одливи по основу осталих јавних прихода	3013	586.793	199.641
8. Остали одливи из пословних активности	3014	0	
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I - II)	3015	144.928	0
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II - I)	3016	0	191.794
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3017	0	
1. Продаја акција и удела	3018		
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3019	0	
3. Остали финансијски пласмани	3020		
4. Примљене камате из активности инвестирања	3021		
5. Примљене дивиденде	3022		
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3023	0	0
1. Куповина акција и удела	3024		
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3025	0	0

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
3. Остали финансијски пласмани	3026	0	
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I - II)	3027		
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II - I)	3028		0
V. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (1 до 7)	3029	607.221	305.650
1. Увећање основног капитала	3030		
2. Дугорочни кредити у земљи	3031	549.721	22.500
3. Дугорочни кредити у иностранству	3032		
4. Краткорочни кредити у земљи	3033	57.500	10.000
5. Краткорочни кредити у иностранству	3034		
6. Остале дугорочне обавезе	3035		
7. Остале краткорочне обавезе	3036		273.150
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 8)	3037	0	
1. Откуп сопствених акција и удела	3038		
2. Дугорочни кредити у земљи	3039	0	
3. Дугорочни кредити у иностранству	3040		
4. Краткорочни кредити у земљи	3041	0	
5. Краткорочни кредити у иностранству	3042		
6. Остале обавезе	3043		
7. Финансијски лизинг	3044		
8. Исплаћене дивиденде	3045		
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (I - II)	3046	607.221	305.650
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (II - I)	3047		0
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3001 + 3017 + 3029)	3048	4.137.240	1.346.507
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3006 + 3023 + 3037)	3049	3.385.091	1.232.651
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3048 - 3049) ≥ 0	3050	752.149	113.856
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3049 - 3048) ≥ 0	3051	0	0
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3052	450.586	337.221
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3053	0	42
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3054	0	533
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)	3055	1.202.735	450.586

у КРАГУЈЕВЦУ

дана 31.03.2024. године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за приредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 21317101

Шифра делатности 2910

ПИБ 110210050

Назив Друштво s ограниченом odgovornoшћу за proizvodnju terenskih vozila Zastava TERVO Kragujevac

Седиште КРАГУЈЕВАЦ, КОСОВСКА 4

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

за период од 01.01.2023. до 31.12.2023. године

- у хиљадама динара -

Позиција	ОПИС	Основни капитал (група 30 без 306 и 309)		Остали основни капитал (рн 309)		Уписани а неуплаћени капитал (група 31)		Емисиона премија и резерве (рн 306 и група 32)	
		АОП	2	АОП	3	АОП	4	АОП	5
1.	Стање на дан 01.01. _____ године	4001	82.143	4010	0	4019	0	4028	
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4002		4011		4020		4029	
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 1+2)	4003	82.143	4012	0	4021	0	4030	
4.	Нето промене у _____ години	4004		4013		4022		4031	
5.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 3+4)	4005	82.143	4014	0	4023	0	4032	
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4006		4015		4024		4033	
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 5+6)	4007	82.143	4016		4025		4034	
8.	Нето промене у _____ години	4008		4017		4026		4035	
9.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 7+8)	4009	82.143	4018		4027		4036	

Позиција	ОПИС	АОП	Рев. рез. и нер. доб. и губ. (група 33)	АОП	Нераспоређени добитак (група 34)	АОП	Губитак (група 35)	АОП	Учешће без права контроле
	1		6		7		8		9
1.	Стање на дан 01.01.____ године	4037		4046		4055	240.480	4064	
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4038		4047		4056	4.657	4065	
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____ године (р.бр. 1+2)	4039		4048		4057	245.137	4066	
4.	Нето промене у ____ години	4040		4049		4058	71.656	4067	
5.	Стање на дан 31.12. ____ године (р.бр. 3+4)	4041		4050		4059	316.793	4068	
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4042		4051		4060		4069	
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____ године (р.бр. 5+6)	4043		4052		4061	316.793	4070	
8.	Нето промене у ____ години	4044		4053		4062	77.977	4071	
9.	Стање на дан 31.12. ____ године (р.бр. 7+8)	4045		4054		4063	394.770	4072	

Позиција	ОПИС	АОП	Укупно (одговара позицији АОП 0401) (кол. 2+3+4+5+6+7-8+9) ≥ 0	АОП	Губитак изнад висине капитала (одговара позицији АОП 0455) (кол. 2+3+4+5+6+7-8+9) < 0
			10		11
1.	Стање на дан 01.01. _____ године	4073		4082	158.337
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4074		4083	
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 1+2)	4075		4084	162.994
4.	Нето промене у _____ години	4076		4085	
5.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 3+4)	4077		4086	234.650
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4078		4087	
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 5+6)	4079	0	4088	234.650
8.	Нето промене у _____ години	4080		4089	
9.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 7+8)	4081	0	4090	312.627

у КРАГУЈЕВАЦУ

дана 31.03. 2024. године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

МБ: 2137101,
ПИБ: 110210050
Косовска бр.4
34000 Крагујевац

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
за 2023. годину
Застава ТЕРВО д.о.о. Крагујевац

КРАГУЈЕВАЦ, МАРТ 2024.

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ДРУШТВУ

Привредно друштво Застава ТЕРВО д.о.о. Крагујевац (у даљем тексту: „Друштво“) основано је 01. септембра 2017. године Одлуком Владе Републике Србије 05 Број: 023-7827/2017 од 22. августа 2017. године, која је објављена у Службеном гласнику РС бр. 79/2017.

У регистар привредних субјеката је уписано 01.09.2017. године.

Регистрована делатност Друштва у је 2910 - Производња моторних возила.

Регистрована адреса Друштва је Косовска број 4, 34000 Крагујевац.

Матични број Друштва је 21317101, а порески идентификациони број - ПИБ 110210050.

На дан 31. децембра 2023. године Друштво је имало просечан број запослених 168, а 31.12.2022. године просечан број је био 114 запослена.

Оснивач - Члан Друштва је ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, као члан са уделом 100% у капиталу.

Уписани новчани капитал 100,00 РСД, уписани неновчани капитал 82.142.716,00 РСД.

Оснивач уноси у имовину Друштва право коришћења на непокретностима, зградама за металопрерађивачку индустрију број 1, 6, 12, 18 и 20 на катастарској парцели 7405/140 лист непокретности број 11544, КО Крагујевац 1, као и посебним деловима број 1, у приземљу и број 2 на првом спрату, Зграде за металопрерађивачку индустрију број 1 на катастарској парцели 7405/63 лист непокретности 11664, КО Крагујевац 1, заједно са припадајућим земљиштем, чија је спецификација, по структури и вредности дата у Прилогу 2. Одлуке о оснивању.

Ове непокретности не чине улог у основни капитал Друштва, остају у јавној својини и не могу бити отуђене из Друштва. Оснивач је сагласан да Друштво, без његове даље сагласности и присуства, на основу Одлуке о оснивању у одговарајућим јавним регистрима може уписати право коришћења на непокретностима у јавној својини. У јавној својини су добра од општег интереса и добра у општој употреби, за која је законом утврђено да су у јавној својини, ствари које користе организације чији је оснивач Република Србија, у складу са законом, у јавној својини.

Друштва капитала имају право коришћења на непокретним и покретним стварима у јавној својини које су им пренете на коришћење. Упис права јавне својине и права коришћења на непокретностима у јавној својини уписују се у јавне књиге о непокретностима и правима на њима, у складу са законом којим се уређује упис права на непокретностима. Поред носиоца права јавне својине уписан је и корисник непокретности јер је то актом надлежног органа одређено, у 2018. години.

Преглед непокретности на кат. парц. број: 7405/1 и 7405/63 које се уносе у имовину Друштва са правом коришћења од стране Друштва са процењеним вредностима на дан 30. јун 2016. године у вредности од укупно 206.983.596,11 рсд. Републички геодетски завод, Служба за катастар непокретности Крагујевац бе. 952-02-4-485/2018 од 29.01.2018. године врши упис права јавне својине у корист Републике Србије а право коришћења Застава ТЕРВО д.о.о. Крагујевац, Косовска 4.

Одлука о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила „Застава ТЕРВО“ Крагујевац - Оснивачки акт је регистрован код АПР-а Решењем: БД 73690/2017 од 01.09.2017. године.

Напомињемо да је Надзорни одбор Застава камиони д.о.о, Крагујевац дана 21.12.2016. године, на основу члана 14 Одлуке о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила Застава камиони, Крагујевац, а по указаној потреби, донео Одлуку број НО-98-3/16 о преносу опреме за производњу привредних возила на новоформирано привредно друштво, чиме престају основни услови за производњу у Застава камиони д.о.о., и извршењу преноса одговарајућег стока делова потребних за одржавање произведених возила у законском — гарантном року од 7 година од престанка производње по спецификацији делова која је дата у прилогу ове Одлуке. Задужена је функција економике да када се стекну услови изврши пренос на ново привредно друштво.

По оснивању Друштва Застава ТЕРВО д.о.о. Крагујевац, ВД Директор, дана 15.12.2017. год у Крагујевцу, (Број одлуке ла/17), на основу члана 38. Одлуке о оснивању Друштва с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО Крагујевац („Сл.гласник РС” број 79/17), а по указаној потреби доноси Одлуку са образложењем која гласи: „У циљу наставка радова на започетом развојном пројекту НТВ за потребе Војске Србије и до доношења нове техничко-технолошке, контролне, управљачке и организационе документације примењиваће се техничко-технолошка, контролна, управљачка и организациона документација која је Одлуком Надзорног одбора Застава камиони д.о.о. од 21.12.2016. године пренета на Друштво Застава ТЕРВО д.о.о. као новоформирано друштво и које је настало у процесу трансформације Застава камиони д.о.о. Крагујевац“. Наведени делови пренети су у имовину Друштва по одлуци оснивача.

Сматра се да овим поступком није извршен промет добара пошто је извршен пренос целокупне имовине као улог на Застава ТЕРВО д.о.о., која је порески обвезник и продужава да обавља исту делатност као и преносилац, који је пренео објекте и опрему као целину. Застава ТЕРВО самостално наставља обављање делатности. Овим начином Застава ТЕРВО д.о.о. је заправо ступио на место Застава камиона д.о.о. у стечају и зато доставља све податке који се односе на добра и услуге који чине имовину новог Друштва достављањем пописних листа као прилог. Управљање у Друштву је дводомно.

Органи Друштва су: 1) Скупштина; 2) Надзорни одбор и 3) Директор.

Председник Скупштине Друштва: Игор Радисављевић, ЈМБГ: 2609974710546.

Чланови Надзорног одбора:

Славко Ракић - Председник Надзорног одбора, ЈМБГ: 3101976111941,

Горан Зекић - Члан надзорног одбора, ЈМБГ: 1303966810048,

Живојин Петровић - Члан надзорног одбора, ЈМБГ: 1205971774112.

Дана, 29.06.2022. године извршена је промена законског заступника:

Брише се: Илија Љујић ЈМБГ: 2004975720031, функција у привредном субјекту: в.д. директора.

Уписује се: Стефан Ђурић ЈМБГ: 1809992720023, функција у привредном субјекту: в.д. директора.

Начин заступања: самостално.

Контакт: +38134240234, zastavatervo.doo@zastavatervo.rs, finansije@zastavatervo.rs,

Финансијски извештаји одобрени су од стране Скупштине друштва на основу члана 25 Оснивачког акта.

Одлуку о начину покрића губитка за 2023. годину доноси Скупштина Друштва на предлог Надзорног одбора Друштва уз сагласност Оснивача на основу члана 21. Оснивачког акта.

Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу теренских возила Застава ТЕРВО д.о.о. Крагујевац на основу Правилника о списку корисника јавних средстава, објављеном у „Службеном гласнику РС“, Број 93/19, остали је корисник јавних средстава (ознака 7), јединствени број КЈС – 65965, Управе за трезор 41700 - Крагујевац, а припада Министарству одбране које је директан корисник буџетских средстава (број КЈС 61040).

2. ОСНОВЕ И ОКВИР ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА

Друштво је у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врши у складу са Законом о рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 73/2019 и 44/2021 - др. закон - даље: Закон), као и у складу са осталом применљивом подзаконском регулативом. Друштво примењује Међународне стандарде финансијског извештавања (даље: МСФИ), који у смислу наведеног закона, обухватају: Концептуални оквир финансијских извештаја ("Сл. гласник РС", бр. 123/2020) (даље: Концептуални оквир), Међународни рачуноводствени стандарди (даље: МРС), МСФИ и са њима повезана тумачења, издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда (даље: ИФРИЦ), накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, одобрени од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (даље: ИАСБ), чији је превод утврдило и објавило министарство надлежно за послове финансија.

Решењем Министра финансија Републике Србије о утврђивању превода Међународних стандарда финансијског извештавања ("Службени гласник РС", бр. 123/2020 и 125/2020 - испр.) (даље: Решење о утврђивању превода) утврђени су и објављени преводи основних текстова МСФИ и МРС, Концептуалног оквира, као и повезаних ИФРИЦ тумачења. Наведени преводи објављени у Решењу о утврђивању превода не укључују основе за закључивање, илуструјуће примере, смернице, коментаре, супротна мишљења, разрађене примере, као и други допунски објашњавајући материјал који може да се усвоји у вези са стандардима, односно тумачењима, осим ако се изричито не наводи да је тај материјал саставни део стандарда, односно тумачења. На основу Решења о утврђивању превода Концептуални оквир, МРС, МСФИ, ИФРИЦ и са њима повезана тумачења која су преведена, у примени су од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2021. године, с тим што их је Друштво могло применити и приликом састављања финансијских извештаја на дан 31. децембра 2020. године (уз обелодањивање одговарајућих информација у Напоменама уз финансијске извештаје).

Сходно наведеном, Друштво је по први пут у финансијским извештајима применило МСФИ 16 – Лизинг чија је обавезна примена од финансијских извештаја за 2021. годину, док је МСФИ 9 – Финансијски инструменти и МСФИ 15 – Приход од уговора са купцима применило и у финансијским извештајима за претходну годину. Осим поменутог, поједина законска и подзаконска регулатива у Републици Србији дефинише одређене рачуноводствене поступке, што има за последицу додатна одступања од МСФИ. Наиме, Решењем о утврђивању превода, утврђен је званичан превод МСФИ. Превод МСФИ који је утврдило и објавило Министарство чине Концептуални оквир, основни текстови МРС, основни текстови МСФИ издати од ИАСБ, као и тумачења издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда (ИФРИЦ) у облику у којем су издати, односно усвојени и који не укључују основе за закључивање, илуструјуће примере, смернице, коментаре, супротна мишљења, разрађене примере и други допунски објашњавајући материјал који може да се усвоји у вези са стандардима, односно тумачењима, осим ако се изричито не наводи да је саставни део стандарда, односно тумачења.

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте, одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати утицаја на реалност и објективност финансијских извештаја Друштва.

До датума састављања приложених појединачних финансијских извештаја, следећи МРС, МСФИ и тумачења која су саставни део стандарда, као и њихове измене, издати од стране ИАСБ-а, односно ИФРИЦ-а ступили су на снагу 1. јануара 2021. године или раније. Такође, друштво у претходном извештајном периоду је примењивало МСФИ за МСП, а како је постало матично друштво то у складу са законском регулативом у обавези је да за текући извештајни период примењује МСФИ и МРС и у вези са тим МСФИ и МРС се примењују на финансијске извештаје за 2023. годину.

ИАСБ је објавио значајан број нових и измењених стандарда и ИФРИЦ тумачења, који нису на снази за годишњи извештајни период који почиње 1. јануара 2021. године и нису раније усвојени од стране Друштва:

- Измене МСФИ 3 - Пословне комбинације којом се ажурирају упућивања на Концептуални оквир (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године).
- Измене МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема – Приходи пре намењене употребе (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године).
- Измене МРС 37 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина - Штетни уговори: Трошкови испуњења уговора (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године)
- Годишња унапређења МСФИ Циклус 2018-2020 – измене МСФИ 1, МСФИ 9, МСФИ 16 и МРС 41 (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године).
- Измене МРС 1 - Презентација финансијских извештаја – Класификација обавеза на дугорочне и краткорочне (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године).
- МСФИ 17 - Уговори о осигурању (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године).

2.1. Основе за састављање финансијских извештаја

Приложени финансијски извештаји Друштва за 2023. годину су састављени у складу са важећим рачуноводственим прописима у Републици Србији заснованим на Закону.

Финансијски извештаји за 2023. годину састављени су у складу са Законом о рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 62/2013 и 30/2018) и подзаконским актима донетим на основу Закона о рачуноводству. Друштво приликом састављања финансијских извештаја за 2023. годину примењује:

Концептуални оквир, МРС, односно МСФИ и са њима повезана тумачења издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда (ИФРИЦ), накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, одобрена од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (ИАСБ), чији је превод утврдило и објавило министарство надлежно за послове финансија.

Финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Сл. гласник РС", бр. 89/2020). Овим правилником дефинисани су обрасци финансијских извештаја и садржина позиција у обрасцима, као и минимум садржаја напомена уз те извештаје.

Рачуноводствени прописи Републике Србије одступају од МСФИ и у следећем:

- Губитак изнад висине капитала приказује се као ставка пасиве, која по дефиницији МСФИ нема карактер обавеза.
- Ванбилансна средства и обавезе су приказани на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.

С обзиром на напред изнето, приложени финансијски извештаји нису усаглашени са свим захтевима МСФИ и не могу се сматрати финансијским извештајима састављеним и приказаним у складу са МСФИ. *(Алтернатива: Приложени финансијски извештаји су усаглашени са свим захтевима МСФИ.)*

Друштво је у састављању приложених финансијских извештаја применило рачуноводствене политике обелодањене у даљем тексту Напомене 2 и 3, које су засноване на важећим рачуноводственим и пореским прописима Републике Србије. Ове политике су конзистентно примењене на све приказане године.

Састављање финансијских извештаја у складу са МСФИ захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Друштва. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за финансијске извештаје обелодањене су у Напомени 5.

Финансијски извештаји су састављени према концепту набавне вредности.

2.2. Упоредни подаци

Упоредне податке чине финансијски извештаји Друштва за 2022. годину састављени у складу са Рачуноводственим прописима Републике Србије који су били предмет ревизије.

2.3. Прерачунавање страних валута

Финансијски извештаји Друштва исказани су у хиљадама динара (РСД). Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Друштва.

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене. Монетарне позиције исказане у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунате су у динаре према средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан биланса. Позитивне и негативне курсне разлике настале по основу извршених плаћања и наплата у страним средствима

плаћања у току године на дан биланса исказане су у билансу успеха Друштва, као приходи/расходи по основу курсних разлика у оквиру позиције финансијских прихода/расхода.

Потраживања у која је уграђена валутна клаузула прерачуната су у динаре по уговореном курсу валуте који је важио на дан биланса. Позитивни и негативни ефекти настали по овом основу исказани су у билансу успеха Друштва, као приходи/расходи по основу ефеката уговорене заштите од ризика у оквиру категорије финансијских прихода/расхода.

2.4. Примена претпоставке сталности пословања

Финансијски извештаји су састављени под претпоставком сталности пословања Друштва, тј. под претпоставком да ће оно наставити да послује током неограниченог временског периода у догледној будућности.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Основне рачуноводствене политике примењене за састављање ових финансијских извештаја наведене су у даљем тексту. Ове политике су конзистентно примењене на све приказане године, осим ако није другачије назначено.

3.1. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина се признаје као имовина само ако су задовољени следећи услови:

- 1) ако је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са том имовином приливати у правно лице,
- 2) ако се набавна вредност/цена коштања може поуздано одмерити,
- 3) ако се може идентификовати, односно препознатљива је.

Нематеријална имовина је препознатљива ако је:

а) одвојива, односно када се може одвојити или оделити од друштва и продати, пренети, лиценцирати, изнајмити или разменити, било појединачно или заједно са повезаним уговором, препознатљивом имовином или обавезом, без обзира да ли Друштво има намеру да то уради или

б) настаје по основу уговорних или других законитих права, без обзира да ли су та права преносива или одвојива од Друштва или од других права и обавеза. Нематеријална имовина се иницијално признаје по набавној вредности. Набавну вредност нематеријалне имовине чине:

- а) набавна цена, укључујући увозне царине и порезе по основу промета који се не рефундира, након одбитка трговинских попушта и рабата; и
- б) сви директно приписиви трошкови припреме имовине за намењену употребу.

Директно приписиви трошкови који се могу капитализовати су:

- трошкови примања запослених настали директно у процесу довођења имовине у радно стање;
- професионалне накнаде настале директно у процесу довођења имовине у радно стање; и
- трошкови тестирања правилног функционисања имовине.

Примери издатака који не чине део набавне вредности нематеријалне имовине, већ терете расход периода су:

- трошкови увођења новог производа или услуге (укључујући трошкове рекламирања и промовисања);
- трошкови вођења послова на новој локацији или са новом групом купаца (укључујући трошкове обуке особља); и
- административни и други општи режијски трошкови.

Интерно генерисани гудвил као и интерно генерисани заштитни знакови, импресуми, издавачки наслови, листе купаца и ставке сличне садржине се не признају као нематеријална имовина. Овакве ставке се признају као расход периода.

Улагања у интерно генерисану нематеријалну имовину, осим капитализованих трошкова развоја, су евидентирана као расход периода у коме су настали.

Корисни век нематеријалне имовине је одређен. Стопе амортизације за одређене врсте нематеријалних улагања су:

Опис	Стопа амортизације
Улагања у развој	10 %
Лиценце	10 %
Софтвер	10 %
Остала нематеријална имовина	10 %
Нематеријална имовина узета у лизинг	10 %

Нематеријална имовина са одређеним корисним веком употребе се амортизује у току корисног века трајања и тестира се на умањење вредности када год се јаве индикатори да нематеријална имовина може да буде обезвређена.

Корисни век нематеријалне имовине која се не амортизује се поново разматра у сваком периоду како би се утврдило да ли догађаји и околности и даље подржавају претпоставку неограниченог корисног века те имовине. Уколико то није случај, промена процене корисног века из неограниченог у ограничени се рачуноводствено обухвата као промена рачуноводствене процене у складу са МРС 8.

Нематеријална имовина која има неограничен век трајања и гудвил се не амортизују већ се на датум сваког биланса стања тестирају на обезвређење. За нематеријалну имовину се сматра да има неограничен корисни век, уколико се на основу анализе свих релевантних фактора не може предвидети завршетак периода у коме се очекује да ће нематеријална имовина генерисати приливе нето токова готовине у Друштво. Добици и губици који проистичу из расходавања или продаје нематеријалне имовине се признају у билансу успеха периода када је нематеријална имовина расходована, односно продата, и то у висини разлике између прилива од продаје и књиговодствене вредности средства.

Нематеријална имовина у припреми не подлеже обрачуна амортизације.

Накнадно мерење нематеријалне имовине врши се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и све акумулиране губитке због умањења вредности.

На крају сваког извештајног периода Друштво процењује да ли постоје било какве назнаке да је вредност нематеријалне имовине умањена. Ако постоје такве назнаке процењује се надокнадиви износ и у случају када је он мањи од књиговодствене вредности, друштво треба да смањи књиговодствену вредност на надокнадиви износ, уз признавање губитка због умањења вредности.

3.2. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су материјалне ставке које се:

- а) држе за коришћење у производњи производа или испоруци добара или услуга, за изнајмљивање другима или за административне сврхе; и
- б) за које се очекује да ће се користити дуже од једног обрачунског периода.

Ставке некретнина, постројења и опреме, које испуњавају услове да буду признате као средство, одмеравају се приликом почетног признавања по својој набавној вредности односно, цени коштања.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вредност умањена је за све примљене попусте и/или рабате (поклоне). Набавна вредност изграђених основних средстава је њихова набавна вредност на датум када су изградња или развој завршени.

Под некретнином или опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни век употребе дужи од једне године. Накнадни издаци у некретнине, постројења и опрему се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Друштву и да издаци могу поуздано да се измере. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану.

Трошкови свакодневног сервисирања и одржавања некретнина, постројења и опреме признају се као расход периода када су ти трошкови настали. Изузетно, важнији резервни делови и помоћна опрема сматрају се некретнинама, постројењима и опремом и могу се капиталисати:

- када Друштво очекује да ће их користити дуже од једног обрачунског периода,
- ако се ти резервни делови и опрема за сервисирање могу користити само у вези са ставком некретнина, постројења и опреме која је већ призната у књигама и
- ако имају значајну вредност.

Добици или губици који се јављају приликом продаје или расходовања некретнина и опреме, признају се, у оквиру осталих прихода или осталих расхода, у билансу успеха. Након почетног признавања, некретнине, постројења и опрема се исказују по набавној вредности умањеној за кумулирану исправку вредности и евентуалне кумулиране губитке за умањење вредности.

3.3. Амортизација

Отписивање некретнина, постројења и опреме и нематеријалне имовине, врши се применом пропорционалне методе којом се вредност средстава у потпуности отписује током процењеног века употребе.

Отписивање се врши по стопама које су засноване на преосталом корисном веку употребе средстава, процењеном од стране руководства Друштва.

Стопе амортизације за главне категорије некретнина и опреме дате су у следећем прегледу:

Опис	Стопа амортизације
Некретнине	2,5 %
Опрема (машине)	20-30 %
Рачунарска опрема	20-33,33 %
Транспортна средства	10-20 %
Намештај	10-12.5 %

Остала опрема	5-20 %
---------------	--------

Обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме почиње од 1. у наредном месецу у односу на месец када се ова средства ставе у употребу.

Резидуална вредност и корисни век средства се проверавају барем на крају сваког датума биланса стања, и уколико се очекивања разликују од претходних процена, промена, Друштво врши обрачун у складу са МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке.

Земљиште, дела ликовне, вајарске, филмске и друге уметности, музејске вредности, књиге у библиотекама и некретнине, постројења и опрема у припреми, не подлежу обрачуну амортизације.

Корисни век употребе средства се преиспитује најмање на крају сваке пословне године, и ако постоје промене у очекиваној динамици трошења будућих економских користи које су садржане у средству, стопа амортизације се мења како би се одразила промењена динамика.

На крају сваког извештајног периода друштво процењује да ли постоје било какве назнаке да је вредност некретнина, постројења и опреме умањена. Ако постоје такве назнаке процењује се надокнадиви износ и у случају када је он мањи од књиговодствене вредности, Друштво треба да смањи књиговодствену вредност на надокнадиви износ, уз признавање губитка због умањења вредности.

3.4. Инвестиционе некретнине

Инвестициона некретнина је некретнина (земљиште или објекат - или део објекта или обоје) коју држи (власник или корисник лизинга у оквиру финансијског лизинга) у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или и једног и другог, а не за:

- а) коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе; или
- б) продају у редовном току пословања.

Некретнина коју користи власник није инвестициона некретнина.

Инвестиционе некретнине се признају као средство ако и само ако:

- а) је вероватно да ће Друштво у будућности остварити економску корист од те инвестиционе некретнине; и
- б) се набавна вредност инвестиционе некретнине може поуздано одмерити.

Инвестиционе некретнине се почетно признају по набавној вредности, односно цени коштања. Трошкови трансакције се укључују у почетно одмеравање.

Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену куповну цену и све директно приписиве издатке.

Након почетног признавања, инвестиционе некретнине се исказују по фер вредности, која представља вредност на тржишту коју годишње утврђују екстерни проценитељи. Фер вредност се заснива на ценама понуде на активном тржишту коригованим, уколико је неопходно, за било коју промену у природи, локацији или стању специфичног средства. Промене у фер вредностима се евидентирају у билансу успеха као део осталих прихода.

Када Друштво има некретнину коју држи у оквиру пословног лизинга и класификује је као инвестициону некретнину, метод фер вредности је обавезан за накнадно мерење.

Накнадни издаци се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Друштву и да издаци могу поуздано да се измере. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану.

Друштво треба да врши пренос некретнине на инвестиционе некретнине или са њих онда и само онда када дође до промене намене. До промене намене долази када некретнина испуни или престане да испуњава дефиницију инвестиционе некретнине и постоји доказ о промени намене. Сама за себе, промена намере руководства по питању намене некретнине не представља доказ о промени намене.

Инвестиционе некретнине престају да се признају по отуђењу или када се инвестициона некретнина трајно повуче из употребе и не очекују се никакве будуће економске користи од његовог отуђења. Добици или губици који настају услед повлачења или отуђења инвестиционе некретнине се утврђују као разлика између нето прихода од отуђења и књиговодствене вредности средства и признају у билансу успеха у периоду повлачења или отуђења.

Ако постоје било какве индиције, да је дошло до умањења вредности инвестиционе некретнине, Друштво процењује надокнадиву вредност као већу од употребне вредности и фер вредности умањене за процењене трошкове продаје. Књиговодствена вредност инвестиционе некретнине се своди до њене надокнадиве вредности кроз текући биланс успеха.

3.5. Учесћа у капиталу зависних правних лица

Зависна правна лица представљају она правна лица која су под контролом Друштва, при чему се под контролом подразумева моћ управљања финансијским и пословним политикама правног лица са циљем остварења користи од његовог пословања. Сматра се да контрола постоји када Друштво поседује, директно или индиректно (преко других зависних правних лица) више од половине права гласа у другом друштву. Та претпоставка може да се превазиђе у изузетним околностима ако се може јасно доказати да такво власништво не чини контролу. Контрола такође постоји када постоји моћ утицаја на правно лице у које је инвестирано.

Матично друштво контролише зависно у који је инвестирао ако има:

- а) моћ над зависним друштвом који је инвестирао,
- б) изложеност, или права на варијабилне приносе по основу свог учешћа у зависном друштву у који је инвестирао и
- ц) способност да користи своју моћ над зависним друштвом у који је инвестирао како би утицао на износ приноса.

Моћ утицаја се рефлектује у следећим правима:

- а) права у виду гласачких права (или потенцијалних гласачких права) у друштву у које је инвестирано,
- б) права именованја, поновног именованја или разрешења чланова кључног управљачког особља друштва у које је инвестирано, које има способност да управља релевантним активностима,
- ц) права именованја или разрешења другог друштва које управља релевантним активностима,
- д) права давања инструкција друштву у које је инвестирано за ступање у трансакције, или права вета над евентуалним изменама, које су у корист инвеститора,

- е) остала права (као што су права одлучивања која су дефинисана уговором о управљању) која носиоцу тих права дају способност да управља релевантним активностима,
- ф) постојање изложености или права на варијабилни принос по основу свог учешћа у правно лице у које је инвестирано,
- г) способност коришћења моћи над правним лицем како би се утицало на износ висине приноса за инвеститора.

Учешћа у капиталу зависних правних лица исказана су по набавној вредности улагања умањеној за евентуалне кумулиране губитке по основу обезвређења.

3.6. Учешћа у капиталу придружених правних лица

Придружено друштво је правно лице у којем Друштво има значајан утицај, који подразумева моћ учествовања у доношењу одлука о финансијској и пословној политици Друштва, али не и контролу или заједничку контролу над тим политикама.

Ако Друштво има, директно или индиректно (*на пример, преко зависних друштава*), 20 или више процената гласачке моћи (20 до 50%) придруженог друштва, претпоставља се да Друштво има значајан утицај, осим ако се може јасно доказати да то није тако.

Постојање значајног утицаја од стране Друштва обично се доказује на један или више следећих начина:

- а) заступљеност у управном одбору или еквивалентном управљачком телу друштва у које је инвестирано;
- б) учешће у процесима успостављања политика укључујући учешће у доношењу одлука о дивидендама или другим расподелама добити;
- ц) материјално значајне трансакције између Друштва и друштва у које је инвестирано;
- д) размена руководећих лица; или
- е) пружање суштинских стручних информација.

Учешћа у капиталу придружених правних лица, за које не постоји објављена котација цене, вреднују се по набавној вредности умањеној за све акумулиране губитке због умањења вредности.

Друштво треба да призна дивиденде и друге расподеле добијене од инвестиције као приход, без обзира на то да ли су те расподеле од акумулиране добити придруженог друштва настале пре или после датума стицања.

Друштво треба да одмерава своје инвестиције у придружена друштва за које постоји објављена котација цене коришћењем модела фер вредности. Када Друштво стиче учешће у капиталу придружених друштава за које постоји објављена котација цене Друштво треба да је одмерава по цени трансакције уз искључење било каквих трошкова трансакције.

На сваки датум извештавања, Друштво треба да одмерава своје инвестиције у придружена друштва по фер вредности, са променама фер вредности које се признају у билансу успеха.

Уколико је неизводљиво поуздано одмерити фер вредност без непотребних трошкова или напора Друштво користи модел набавне вредности.

Рачуноводствено обухватање инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате, у консолидованим финансијским извештајима матичног друштва обухватају се методом удела. У складу са методом удела инвестиција се прво признаје по набавној вредности (*висини инвестиције*), а затим се

за промене које настану након датума стицања врше кориговања инвеститоровог удела у нето имовини друштва у које је инвестирано.

3.7. Стална средства која се држе за продају и престанак пословања

Друштво класификује стална средства као средства која се држе за продају када се њихова књиговодствена вредност може надокнадити превасходно кроз продају, а не даљим коришћењем. Стална средства која се држе за продају морају да буду доступна за моменталну продају у свом тренутном стању искључиво под условима који су уобичајени за продаје такве врсте имовине и њихова продаја мора бити врло вероватна.

Стална средства која се држе за продају се приказују у износу нижем од књиговодствене и фер вредности умањене за трошкове продаје.

Друштво не амортизује стална средства док су она класификована као стална средства која се држе за продају.

3.8. Обезвређење (Умањење вредности)

За средства која имају недефинисан корисни век употребе и не подлежу амортизацији, провера да ли је дошло до умањења њихове вредности врши се на годишњем нивоу.

На дан извештавања руководство Друштва, анализира вредности по којима су приказана нематеријална имовина и некретнине, постројења и опрема Друштва. Уколико постоји индикација да је неко средство обезвређено, процењује се надокнадив износ тог средства како би се утврдио износ умањења вредности.

Уколико је надокнадиви износ неког средства процењен као нижи од вредности по којој је то средство приказано, постојећа вредност тог средства се умањује до висине надокнадиве вредности, коју представља вредност већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје и вредности у употреби. Губитак због обезвређења се признаје у износу разлике, на терет расхода од усклађивања вредности.

Надокнадива вредност је фер вредност средства умањена за трошкове продаје или вредности у употреби, у зависности која од ових вредности је виша.

Признавање обезвређења финансијских средстава који се одмеравају по амортизованој вредности или фер вредности кроз укупни остали резултат (ФВОЦИ) врши се на основу обезвређења по очекиваном кредитном губитку.

Друштво примењује модел три нивоа за одређивање обезвређења финансијских средстава, који се базирају на томе да ли је дошло до значајног погоршања кредитног ризика средства. Од нивоа у коме је средство зависиће износ обезвређења који је потребно да се призна као и износ прихода по основу камате:

Ниво 1: Кредитни ризик се није значајно повећао од дана иницијалног признавања - Признаје се 12-месечни очекивани кредитни губитак;

Ниво 2: Кредитни ризик се значајно повећао од дана иницијалног признавања - Признаје се очекивани кредитни губитак за цело трајање финансијског средства. Приходи од камате се признају на бруто принципу;

Ниво 3: Финансијска имовина већ обезвређена - признаје се очекивани кредитни губитак за цело трајање финансијске имовине. Приходи од камате се признају на нето основи.

Очекивани кредитни губитак за 12 месеци се рачуна тако што се вероватноћа настанка неиспуњења по средству у наредних 12 месеци, множи са укупним очекиваним кредитним губитком (током целог трајања средства) који би настао као резултат неиспуњења, без обзира када ће се губици десити. Дакле, 12-месечни очекивани кредитни губици представљају очекиване кредитне губитке за цело трајање средства који су очекивани да ће се десити као последица могућих неиспуњења у наредних 12 месеци од прибављања или датума извештавања.

Очекивани кредитни губитак за цело трајање финансијског средства представља садашњу вредност очекиваних кредитних губитака који ће се десити ако дође до неиспуњења од стране дужника у било ком моменту током важења уговорених обавеза.

У случају значајног повећања кредитног ризика, уместо 12-месечног очекиваног губитка признаје се очекивани кредитни губитак за цело трајање средства. Посматра се на променама у ризику неиспуњења, а не на променама у износу очекиваног кредитног губитка. Значајно повећање кредитног ризика (тј. прелазак са Нивоа 1 на Ниво 2) може да укључи следеће:

- промене у општим економским или тржишним условима,
- значајне промене у оперативном резултату или финансијској позицији дужника,
- промене у износима финансијске подршке која је доступна Друштву,
- очекивано или потенцијално кршење ковенаната (посебних одредаба у уговору),
- очекивано кашњење у плаћању, итд.

Друштво рачуна очекивани кредитни губитак на следећи начин:

- 1) Идентификују се могућа сценарија (исходи) која могу да се десе у пракси у вези са неиспуњењем обавеза;
- 2) Процењује се новчани губитак у сваком од датих сценарија (исхода);
- 3) Тај новчани губитак се множи са вероватноћама дешавања тих сценарија (исхода) и
- 4) На крају се тако пондерисани износи свих сценарија (исхода) сабирају и добија се очекивани кредитни губитак.

Друштво не идентификује сваки могући исход, већ разматра најмање два исхода и то:

- вероватноћа да ће се десити кредитни губитак и
- вероватноћа да се кредитни губитак неће десити.

3.9. Финансијски инструменти

Сви финансијски инструменти се иницијално вреднују по фер вредности плус трансакциони трошкови, ако их има. Изузетак су потраживања од купаца која не садрже значајну компоненту финансирања у складу са МСФИ 15 - Приходи од уговора са купцима, која се у том случају одмеравају по вредности трансакције.

Финансијска средства

Класификација финансијских средстава се утврђује на почетку иницијалног признавања, односно када Друштво постане страна у уговорним односима у вези са инструментом.

Након почетног признавања, сва средства се одмеравају на један од следећих начина:

- По фер вредности кроз биланс успеха (ФВТПЛ).
- По амортизованој вредности;
- По фер вредности кроз остали укупни резултат (ФВТОЦИ);

Класификација и вредновање финансијских средстава зависи од два основна критеријума:

- а) пословног модела на основу којег се управља финансијским средством;
- б) карактеристика уговорених новчаних токова финансијског средства ("СППИ" тест - Солелу Паументс оф Принципал анд Интерест).

Процена пословног модела на основу којег се управља финансијским средствима је кључна за класификацију финансијских средстава. Пословни модел се утврђује на нивоу који одражава како се управља групом финансијских средстава да би се постигао одређени пословни циљ. Пословни модел не зависи од намера руководства за појединачни инструмент. Овај услов не посматра сваки инструмент појединачно већ виши ниво груписања. Друштво може да има више од једног пословног модела на основу којег се управља финансијским средствима.

Тест пословног модела се врши на следећи начин:

- Поделити финансијска средства у посебне групе или портфолија у складу са начином како се њима управља (на пример: зајмови и потраживања се могу груписати заједно јер се држе за наплату кеша, а ретко или скоро никад за продају);
- Идентификују се циљеви који се користе у току пословања за управљање тим групама или портфолијом средстава (на пример циљ за потраживања је да се држе и наплаћују (прикупља кеш));
- На бази тих циљева, класификује се свака група или портфолио као "држе се за прикупљање новчаних токова", "држе се за прикупљање новчаних токова и продају" и "остало".

Средство класификовано у категорији по амортизованој вредности треба да испуни оба критеријума:

- Пословни модел: финансијско средство се држи ради прикупљања уговорених новчаних токова;
- СППИ тест: да ли уговорени услови дају право на новчане токове који представљају само плаћање главнице и камате.

Средство класификовано у категорији по фер вредности кроз укупни остали резултат (ФВТОЦИ) треба да испуни оба критеријума:

- Пословни модел: финансијско средство се држи ради прикупљања уговорених новчаних токова и продаје;
- СППИ тест: да ли уговорени услови дају право на новчане токове који представљају само плаћање главнице и камате.

Само зајмови, потраживања, улагања у дужничке хартије и слични дужнички инструменти могу да се квалификују за одмеравање по амортизованој вредности или ФВТОЦИ. У случају да дужнички инструмент не испуњава ове критеријуме одмерава се по фер вредности кроз биланс успеха (ФВТПЛ).

Процена пословног модела се врши на крају сваког извештајног периода како би се утврдило да ли је дошло до промене у пословном моделу у односу на претходни период. У том случају врши се

реклаификација финансијских средстава у одговарајућу категорију (амортизована вредност, ФВОЦИ, ФВПЛ).

Сви деривати се одмеравају по фер вредности. Све промене се признају кроз биланс успеха.

а) Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха

Финансијска средства се одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха осим уколико се не одмеравају по амортизованој вредности или по фер вредности кроз остали укупни резултат. Почетно вредновање ових финансијских средстава врши се по фер вредности на датум стицања, с тим што се трансакциони трошкови који су непосредно повезани са стицањем тих финансијских средстава не укључују у фер вредност средства, док се накнадно одмеравање односно усклађивање врши на сваки датум биланса стања, а сви ефекти промене фер вредности исказују се као расход односно приход од усклађивања вредности имовине.

Евидентирање престанака признавања финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха исказују се на позицијама добитака односно губитака у оквиру биланса успеха.

Друштво вредновање финансијских средстава по фер вредности кроз биланс успеха, врши на основу пословног модела у којем управља финансијским средствима са циљем да реализује токове готовине путем продаје средстава, односно да у кратком року купљена финансијска средства прода са циљем стицања добитка на разлици у цени.

Друштво у ову категорију финансијских средстава обухвата пласмане, купљене или стечене, краткорочне и дугорочне преносиве хартије од вредности (акције, обвезнице, благајничке и комерцијалне записе и остале краткорочне хартије од вредности којима се тргује односно које су прибављене да се у кратком року поново продају).

б) Финансијска средства по амортизованој вредности

Финансијско средство се одмерава по амортизованој вредности када су кумулативно испуњена два услова:

- 1) да се финансијско средство држи у оквиру пословног модела, чији је циљ држање финансијског средства ради прикупљања уговорених токова готовине, и
- 2) да уговорени услови финансијског средства проузрокују на одређене датуме токове готовине који су искључиво плаћање главнице и камате зарачунате на преостали део главнице.

У ову категорију укључују се финансијска средства са фиксним или одредивим износима плаћања или са фиксном доспелостију за које Друштво има вероватну намеру и способност да их држи до доспећа.

За утврђивање да ли финансијско средство испуњава услове за мерење по амортизованој вредности, користи се СПИИ тест, који у основи представља процену уговорених карактеристика садржаних у финансијском средству, у смислу да уговорени токови готовине морају бити искључиво плаћање главнице и камате. Ово испитивање потребно је за карактеристике уговора о токовима готовине сваког финансијског средства посебно.

Финансијска средства по амортизованој вредности евидентирају се коришћењем метода ефективне каматне стопе, умањене за исправке вредности, губитке по основу обезвређења односно обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака.

Метод ефективне каматне стопе, користи се за израчунавање амортизоване вредности финансијског средства, као и признавање прихода од камате током посматраног периода. Ефективна каматна стопа је стопа која дисконтује очекивана будућа готовинска примања финансијских средстава на бруто књиговодствену вредност финансијског средства. Када израчунава ефективну каматну стопу, Друштво процењује токове готовине, узимајући у обзир све уговорене услове (плаћања унапред или продужења плаћања и сл.). При израчунавању ефективне каматне стопе, Друштво укључује и све накнаде примљене између уговорних страна, трансакционе трошкове, попусте и све друге накнаде дефинисане уговорним односом.

Друштво приход од камате израчунава применом метода ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност финансијског средства осим за купљена кредитно обезвређена финансијска средства и финансијска средства која су накнадно постала кредитно обезвређена.

Краткорочна потраживања, која не садрже компоненту финансирања, не подлежу примени метода ефективне каматне стопе већ се евидентирају по трансакционој цени умањеној за исправку вредности.

Друштво директно смањује бруто књиговодствену вредност финансијског средства када нема оправдана очекивања да ће повратити финансијско средство у целости или да ће повратити његов део.

Модел очекиваног кредитног губитка захтева процену могућих губитака финансијских инструмената пре погоршања финансијске и кредитне способности дужника. Друштво признаје вредносно усклађење пре него што је дошло до насталих губитака. На сваки датум биланса стања процењују се тренутни услови и будућа привредна кретања, која су доступна у тренутку израде финансијских извештаја, како би се пројектовали очекивани кредитни губици.

Друштво полази од претпоставке да свако потраживање или зајам носи са собом одређени ризик да неће бити наплаћено у будућности, очекивани кредитни губитак у одређеном износу постоји већ у моменту признавања потраживања.

Очекивани кредитни губитак је по начину рачунања сличан појму који се користи у статистици - очекивана вредност. Очекивана вредност у статистици представља вредност која се добија збиром исхода који су пондерисани вероватноћом њиховог дешавања.

Очекивани губици се признају и одмеравају у складу са поједностављеним приступом.

Друштво примењује поједностављени приступ и одмерава губитке у износу који је једнак очекиваним кредитним губицима насталог потраживања.

За рачунање очекиваног кредитног губитка, користи се матрица за одређивање исправке. Употреба матрица за исправку подразумева груписање потраживања на бази различитих карактеристика купаца односно других потраживања и историјских образаца остварених губитака. У складу са овим моделом, историјске стопе исправке се усклађују како би одразиле релевантне информације о садашњим условима и разумним и објашњивим предвиђањима око будућих услова.

Друштво признаје у билансу успеха, добитак или губитак по основу умањења вредности, износ очекиваних кредитних губитака (или сторнирање) који је неопходан за кориговање резервисања за губитке на датум извештавања на износ који је неопходно признати у складу са раније признатим губитком по основу умањења вредности.

У билансу стања Друштва, категорија финансијских средстава која се накнадно одмеравају по амортизованој вредности, обухвата зајмове, кредите, потраживања, обвезнице, благајничке и

комерцијане записе, орочене депозите и друга финансијска средства која нису намењена продаји иако и продаја која није значајна није у супротности са овим пословним моделом. *(прилагодити)*

ц) Финансијска средства по фер вредности кроз остали укупни резултат

Почетно признавање финансијских средстава која се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат врши се по фер вредност на датум стицања увећано за трансакционе трошкове, осим потраживања од купаца која не садрже значајну компоненту финансирања у складу са МСФИ 15, и која се у том случају одмеравају по вредности трансакције.

Финансијска средства се мере по фер вредности кроз остали укупни резултат уколико су заједно испуњена два услова:

- да се средство држи у оквиру пословног модела чији се циљ остварује како прикупљањем уговорених токова готовине, тако и продајом финансијских средстава, и
- уговорени услови финансијског средства проузрокују на одређено време токове готовине који се односе на плаћања главнице и камате обрачунате на преостали део главнице.

Накнадно одмеравање ових финансијских средстава подразумева два начина евидентирања:

- а) по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе, укључујући курсирање и исправку вредности која се евидентира на позицијама биланса успеха,
- б) по фер вредности на датум биланса стања и то тако да се амортизована вредност из тачке а) усклади са процењеном фер вредности, док се настали ефекат усклађивања евидентира у оквиру биланса стања кроз остали укупни резултат односно преко добитака или губитака осталог укупног резултата.

Друштво на сваки датум биланса стања врши:

- обрачун прихода од камате, применом метода ефективне каматне стопе,
- курсирање на дан биланса стања (уколико је финансијско средство у иностраној валути) и евидентирање врши на рачунима финансијских прихода односно финансијских расхода у билансу успеха,
- обрачун исправке вредности финансијских средстава применом метода очекиваног кредитног губитка и евидентирање врши преко рачуна расхода односно прихода у билансу успеха,
- процену фер вредност и врши усклађивање амортизоване вредност са процењеном фер вредности, док се тако утврђени ефекти евидентирају у оквиру добитака или губитака осталог укупног резултата у билансу стања.

(Алтернатива: Друштво нема финансијских средстава у иностраној валути и није извршило курсирање на дан биланса стања)

На дан престанка признавања односно на дан отуђења финансијских средстава која се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат, разлика између нето књиговодствене вредности финансијског средства и накнаде за пренос тог финансијског средства, евидентира се у корист или на терет добитка или губитка у осталом укупном резултату у оквиру биланса стања, након чега се припадајући део добитка или губитка у осталом укупном резултату преноси на рачуне осталих прихода односно расхода у билансу успеха.

У билансу стања Друштва, категорија финансијских средстава која се накнадно одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат, обухвата учешћа у капиталу осталих правних лица и дугорочне

хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали укупни резултат, део дугорочних финансијских пласмана који се вреднује по фер вредности кроз остали укупни резултат, део дугорочних финансијских пласмана који доспевају до једне године, потраживања по основу финансијских деривата (*прилагодити*).

Фер вредност финансијских средстава којима се тргује на активном тржишту (као што су хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз укупан остали резултат) заснива се на котираним тржишним ценама на дан биланса стања. Котирана тржишна цена која се користи за финансијска средства Друштва представља текућу цену понуде.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе се класификују у две категорије за одмеравање:

- по амортизованој вредности или
- по фер вредности кроз биланс успеха.

Финансијске обавезе које се држе ради трговања се одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха, док се све остале финансијске обавезе одмеравају по амортизованој вредности осим ако се не примењује опција за фер вредност.

Финансијске обавезе Друштва укључују обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања као и примљене кредите од банака (*прилагодити*).

Обавезе према добављачима и остале краткорочне обавезе из пословања накнадно се вреднују по номиналној (фактурној) вредности односно амортизованој вредности.

Дужнички инструменти (обавезе по основу меница и зајмова) класификовани као краткорочне обавезе треба да се одмеравају по недисконтованом износу готовине или друге накнаде за коју се очекује да буде плаћена или примљена умањено за евентуално обезвређење.

Примљени кредити од банака се првобитно признају у износима примљених средстава, а након тога се исказују по амортизованој вредности уз примену уговорене каматне стопе.

Кредити су одобрени уз варијабилне каматне стопе, а унапред плаћене накнаде за одobreне кредите разграничавају се на пропорционалној основи током периода трајања кредита.

Обавеза је текућа уколико се очекује да буде измирена у редовном току пословног циклуса Друштва, односно у периоду до 12 месеци након датума извештавања. Све остале обавезе се класификују као дугорочне.

3.10. Залихе

Залихе су средства:

- а) која се држе ради продаје у уобичајеном току пословања;
- б) у процесу производње за такву продају; или
- ц) у облику основног и помоћног материјала који се троши у производном процесу или приликом пружања услуга.

Почетно признавање залиха врши се по набавној вредности која обухвата фактурну цену, увозне царине и друге дажбине (осим оних које Друштво може касније да поврати од пореских власти) и трошкове превоза, манипулативне и друге трошкове који се могу директно приписати стицању готових производа, материјала и услуга. Трговачки попусти, рабати и друге сличне ставке се одузимају при одређивању трошкова набавке.

Залихе се накнадно вреднују по набавној вредности/цени коштања односно нето продајној вредности умањене за трошкове довршења и продаје, ако је нижа.

Вредност утрошених залиха се утврђује методом просечне пондерисане цене. Када се залихе продају, њихова књиговодствена вредност се признаје као расход периода у ком се признаје и приход повезан са њима. Износ било ког отписа залиха на нето оствариву вредност и сви губици залиха се признају као расход у периоду у ком је настао отпис или губитак. Износ било ког поништавања отписа залиха, које се ради због повећања нето оствариве вредности, признаје се као умањење износа залиха признатих као расход у периоду у којем је поништавање извршено.

Залихе ситног инвентара

Ситан инвентар има користан век трајања мањи од годину дана. Залихе ситног инвентара које се набављају од добављача мере се по набавној вредности или по нето продајној вредности, ако је нижа. Набавну вредност или цену коштања залиха чине сви трошкови набавке и други трошкови настали довођењем залиха на њихово садашње место и стање.

Стављањем у употребу ситног инвентара отписује се 100% његове вредности употребом рачуна исправке вредности.

Залихе материјала и робе

Залихе материјала и робе мере се по набавној вредности или по нето продајној вредности, ако је нижа.

Нето продајна вредност представља процењену продајну вредност умањену за процењене трошкове продаје. Процењени трошкови продаје залиха, за потребе свођења ових залиха на нето продајну вредност, утврђују се на бази искуственог вишегодишњег учешћа ових трошкова у приходима од продаје робе. Утврђивање нето продајне вредности врши се за сваку ставку залиха материјала и робе посебно.

Залихе робе у малопродаји исказују се по продајној цени у току године. На крају обрачунског периода врши се свођење вредности залиха на набавну вредност путем алокације реализоване разлике у цени и пореза на додату вредност, обрачунатих на просечној основи, на вредност залиха у стању на крају обрачунског периода и набавну вредност продате робе.

Обрачун излаза (продаје) залиха материјала и робе, врши се по методи пондерисане просечне цене. Утврђивање пондерисане просечне цене робе врши се после сваког улаза залиха.

Вредност залиха може постати ненадокнадива ако су те залихе оштећене, ако су постале делимично или у потпуности застареле или ако су им продајне цене опале. Материјал и други облици залиха који се троше у циљу производње, не свде се испод набавне цене ако се очекује да ће производи у циљу чије производње се они троше бити продати по цени која ће бити једнака или већа у односу на њихову набавну вредност. У супротном, вредност таквих залиха се своди на њихову нето оствариву вредност која представља трошак замене материјала.

Залихе недовршене производње и готових производа

Залихе недовршене производње и готових производа мере се по цени коштања или по нето продајној вредности, ако је нижа. Нето продајна вредност је процењена продајна цена у току редовног пословања, умањена за процењене трошкове довршавања производње и трошкове продаје.

Цена коштања готових производа и недовршене производње обухвата утрошене сировине, директну радну снагу, и остале директне трошкове. Индиректни трошкови се распоређују уз помоћ одређених кључева.

Примери трошкова који се не укључују у набавну вредност/цену коштања залиха и признају се као расход периода у ком су настали су:

- а) изузетно високи износи утрошеног материјала, рада или други производни трошкови;
- б) трошкови складиштења, осим ако су ти трошкови неопходни у производном процесу пре следеће фазе производње;
- ц) општи административни трошкови који не доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање; и
- д) трошкови продаје.

3.11. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају: готовина у благајни, депозите по виђењу код банака, орочена средства на рачунима банака до 90 дана односно друга краткорочна високо ликвидна улагања са првобитним роком доспећа до три месеца или краће и прекорачења по текућем рачуну.

Прекорачења по текућем рачуну на дан састављања финансијских извештаја укључена су у обавезе по кредитима у оквиру краткорочних финансијских обавеза.

Новчана средства се вреднују по њиховој номиналној вредности. Уколико је реч о новчаним средствима у иностраној валути она се вреднују по званичном средњем курсу валуте објављеном од стране Народне банке Србије.

3.12. Лизинг

Лизинг се дефинише као уговор или део уговора, којим се уступа или преноси право коришћења одређене имовине током датог периода трајања лизинга у замену за накнаду.

Приликом анализе уговора о закупу следећа три критеријума морају бити задовољена да би се тај уговор даље третирао као закуп (лизинг):

- 1) Да ли постоји одређена имовина
- 2) Да ли корисник лизинга стиче суштински све економске користи од употребе те имовине
- 3) Да ли корисник лизинга има право да одређује начин на који ће се та имовина користити

Исправно одређивање периода трајања лизинга је кључно у правилном обухватању лизинга. Трајање лизинга (закупа) почиње с првим даном трајања лизинга, и укључује:

- све евентуалне периоде које је давалац лизинга одобрио закупу без плаћања закупнине,
- неопозиви период трајања лизинга,

- периоде покривене опцијом продужења лизинга уколико постоји реална вероватноћа да ће закупац искористити ту опцију, и
- периоде покривене опцијом раскидања лизинга уколико постоји реална вероватноћа да закупац неће искористити ту опцију.

Неопозиви период трајања лизинга је период у коме ставке уговора важе све док обе стране (закупац и закуподавац) не стекну право да га раскину.

За разматрање периода који су покривени опцијама продужења односно раскида лизинга закупац се може користити следећим факторима:

- износ плаћања за закупнину у било ком опционом периоду,
- опција куповине која се може применити на крају периода продужења по цени за коју се очекује да ће бити испод тржишне цене,
- улагања у закупљене предмете са економском користи за закупца,
- трошкови који се односе на раскидање уговора,
- важност предметног средства за пословање закупца, условљеност повезана са коришћењем опције, историјска пракса закупца.

Друштво треба да врши поновну процену трајања лизинга када дође до промене чинилаца на основу којих је разматрана првобитна процена и при томе разматра следеће факторе:

- сва значајна унапређења на имовини која је предмет лизинга која нису била предвиђена првог дана трајања лизинга а од којих се очекује да ће кориснику лизинга донети значајну економску корист када постане могуће да се искористи опција продужења или раскидања лизинга, односно опција откупа имовине која је предмет лизинга;
- значајне модификације или прилагођавање имовине која је предмет лизинга одређеним потребама које нису биле предвиђене првог дана трајања лизинга;
- почетак подзакупа имовине која је предмет лизинга на период који прелази раније утврђено трајање лизинга; и
- пословне одлуке корисника лизинга које се директно тичу (не)искоришћавања неке опције (нпр. одлуке о продужењу лизинга допунске имовине, о отуђењу алтернативне имовине или отуђењу пословне јединице у оквиру које се употребљава имовина са правом коришћења).

Друштво признаје на почетку обавезе по основу лизинга и имовину са правом коришћења.

Иницијално мерење обавеза по основу лизинга се састоји од садашње вредности следећих пет компоненти које нису плаћене на почетку закупа:

- фиксних плаћања умањења за било која потраживања за подстицаје,
- одређених варијабилних плаћања,
- гарантованог остатка вредности,
- цене коришћења опције откупа,
- казне за раскид уговора.

Фиксна плаћања су плаћања закупнине која су дефинисана у уговору о закупу и укључују и тзв. у суштини фиксна плаћања закупнине (плаћања која могу изгледати као варијабилна, али су у суштини фиксна).

Варијабилна плаћања обухватају плаћања која зависе од стопе или индекса. Варијабилна плаћања која не зависе од стопе или индекса су искључена из иницијалног одмеравања лизинг обавеза.

Гарантовани остатак вредности представља подстицај за закупца да одржава средство у добром стању и обухвата износе за које закупца очекује да ће зарадити када се средство врати.

Опције откупа и раскида представљају износе за које закупца очекује да плати или за куповину предметног средства или за раскид закупа користећи право на опцију.

За дисконтовање лизинг плаћања користи се каматна стопа садржана у лизингу, осим ако она не може бити одређена. Каматна стопа садржана у лизингу је каматна стопа која доводи до изједначавања садашње вредности плаћања по основу закупа и негарантованог остатка вредности са збиром фер вредности имовине и свих почетних директних трошкова даваоца лизинга. Каматну стопу садржану у лизингу, често је тешко утврдити па се користи инкрементална стопа задуживања. Инкрементална стопа задуживања закупца је она каматна стопа коју би закупца морао платити да у сличном року и уз сличне гаранције посуди средства неопходна за набавку имовине сличне вредности као имовине с правом коришћења у сличном економском окружењу.

Имовина са правом коришћења се иницијално признаје по трошку који се састоји од следећих компоненти: обавеза по основу лизинга, плаћања настала пре почетка лизинга, иницијални директни трошкови, трошкови монтаже и уклањања умањено за подстицаје за закуп.

Накнадно одмеравање обавеза по основу лизинга одређује се тако што се на иницијалну вредност додају камате на остатак обавезе умањене за лизинг плаћања наравно узимајући и у обзир поновну процену обавеза ако је дошло од промена у процени оригиналног трајања лизинга или опција продужетка односно прекида закупа, промена у процени опције откупа предметне имовине, промене у индексу или стопи која утиче на плаћање и промена у процени гарантованог остатка вредности. Поновне процене обавеза се генерално евидентирају тако што се обавеза по основу лизинга усклађује користећи нове претпоставке док се имовина са правом коришћења усклађује за исти износ.

Имовина са правом коришћења се накнадно одмерава:

- по моделу набавне вредности или
- као инвестициона некретнина по фер вредности у складу са МРС 40.

Имовина са правом коришћења се приказује у сопственој позицији или се комбинује са некретнинама, постројењима и опремом, док се обавезе за закуп приказују посебно или обухватају са другим обавезама.

Трошкови камате по основу уговора о лизингу се приказују са осталим трошковима финансирања, док се трошкови амортизације имовине са правом коришћења, приказују као пословни расход текућег периода.

3.13. Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства

Резервисања

Резервисања се признају у износима који представљају најбољу процену издатака захтеваних да се измири садашња обавеза на датум биланса стања. Резервисање може бити краткорочно и дугорочно.

Уколико је резервисање дугорочно а ефекат вредности новца значајан дугорочно резервисање се дисконтује.

Дисконтна стопа је стопа пре опорезивања која одражава текуће тржишне процене временске вредности новца и ризика специфичних за обавезу. Дисконтна стопа не одражава ризике за које су процене будућих токова готовине кориговане.

Резервисање ће бити признато када су кумулативно испуњена следећа три услова:

- 1) друштво има садашњу обавезу (законску или изведену) као последицу прошлог догађаја;
- 2) вероватно је да ће доћи до одлива ресурса ради измирења обавеза; и
- 3) висина обавезе може да се поуздано процени.

Резервисања за отпремнине се одмеравају по садашњој вредности очекиваних будућих одлива применом дисконтне стопе, уколико је обрачунат износ тих обавеза материјално значајан. Ако обрачунати износ није материјално значајан, исплате по овом основу терете трошкове периода у коме су извршене. Резервисања за судске спорове формирају се у износу који одговара најбољој процени руководства Друштва у погледу издатака који ће настати да се такве обавезе измире.

Трошак резервисања се признаје у расходима периода.

Резервисање се може користити само по основу издатака за које је резервисање првобитно било признато. Када настане одлив средстава по основу обавезе за коју је претходно извршено резервисање, стварни трошкови се не исказују поново као расход, већ се књижење спроводи задужењем рачуна резервисања, а у корист одговарајућег рачуна обавеза (према врстама) или одговарајућег рачуна средстава (залихе, новчана средства) у зависности од карактера резервисања, врсте настале обавезе и начина на који је она измирена. Неискоришћени износ резервисања укида се у корист осталих прихода.

Уколико се очекује да ће део издатака за измирење обавезе бити надокнађен од стране трећег лица, надокнада се узима у обзир ако је извесно да ће бити примљена у случају да дође до измирења обавезе. У том случају надокнада се третира као засебна имовина, а износ признат за надокнаду не сме да премашује износ резервисања.

Резервисања се поново разматрају на сваки датум биланса стања и коригују ради одражавања најбоље текуће процене. Када више није вероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити захтеван, резервисање се укида у корист биланса успеха текуће године.

Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Потенцијалне обавезе и потенцијална средства

Потенцијална обавеза је:

- могућа обавеза која настаје по основу прошлих догађаја и чије постојање ће бити потврђено само настанком или ненастанком једног или више неизвесних будућих догађаја који нису у потпуности под контролом Друштва или

- садашња обавеза која настаје по основу прошлих догађаја али није призната јер:

- није вероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити захтеван за измирење обавезе, или

- износ обавезе не може да буде довољно поуздано процењен.

Потенцијалне обавезе се не признају у финансијским извештајима. Потенцијалне обавезе се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје, осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

Друштво не признаје потенцијална средства у финансијским извештајима. Потенцијална средства се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје, уколико је прилив економских користи вероватан.

3.14. Примања запослених

а) Доприноси за обавезно социјално осигурање

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Друштво је у обавези да плаћа порезе и доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Друштво је такође, обавезно да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Када су доприноси једном уплаћени, Друштво нема никаквих даљих обавеза у погледу плаћања. Порез и доприноси на терет послодавца и на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

б) Отпремнине и јубиларне награде

Друштво обезбеђује отпремнине приликом одласка у пензију и јубиларне награде. Очекивани трошкови за поменуте накнаде се акумулирају током периода трајања запослења. Резервисања по основу ових накнада и са њима повезани трошкови се признају у износу садашње вредности очекиваних будућих готовинских токова. Актуарски добици и губици и трошкови претходно извршених услуга признају се као нереализовани добици и губици по основу планова дефинисаних примања када настану.

ц) Учешће у добити и бонуси

Друштво признаје обавезу за бонусе и учешће у добити запослених у периоду када је донета одлука о њиховој исплати, односно признаје обавезу и трошак за бонусе и учешће у добити запослених на основу прорачуна којим се узима у обзир добит која припада власницима капитала након одређених корекција. Учешће запослених у добити као и бонуси подлежу обрачуну свих припадајућих пореза и доприноса на зараде.

д) Краткорочна, плаћена одсуства

Акумулирана плаћена одсуства могу да се преносе и користе у наредним периодима, уколико у текућем периоду нису искоришћена у потпуности. Очекивани трошкови плаћених одсуства се признају у износу акумулираних неискоришћених права на дан биланса, за која се очекује да ће бити искоришћена у наредном периоду. У случају неакумулираног плаћеног одсуства, обавеза или трошак се не признају до момента када се одсуство искористи.

3.15. Порези и доприноси

Текући порез

Порез на добит се обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица.

Порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица Републике Србије. Текући порез на добитак представља износ обрачунат применом прописане пореске стопе од 15% на основуцу коју представља опорезиви добитак. Опорезиви добитак се утврђује у пореском билансу као добит пре опорезивања исказана у билансу успеха, након усклађивања прихода и расхода на начин прописан пореским законодавством Републике Србије. Износ овако утврђеног пореза и исказаног у пореској пријави се умањује по основу пореских кредита и пореских подстицаја.

Порески прописи у Републици Србији, не дозвољавају да се порески губици из текућег периода искористе као основа за повраћај пореза плаћеног у одређеном претходном периоду. Губици из текућег периода могу се пренети на рачун добити утврђене у годишњем пореском билансу из будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Обрачунати текући порез се признаје као обавеза и расход у обрачунском периоду на који се исти односи.

Одложени порез

Одложени порез на добит се обрачунава за све привремене разлике између пореске основе имовине и обавеза и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на дан извештавања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за обрачун износа одложеног пореза.

Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства признају се за одбитне привремене разлике и за ефекте пренетог губитка и неискоришћене износе преносивих пореских кредита и пореских губитака из претходног периода, до нивоа до којег је извесно да ће постојати будући опорезиви добици на терет који се одложена пореска средства могу искористити.

Књиговодствена вредност одложених пореских средстава преиспитује се на сваки извештајни датум и умањује до нивоа до којег више није извесно да је ниво очекиваних будућих опорезивих добитака довољан да се укупна вредност или део вредности одложених пореских средстава може искористити.

Одложена пореска средства која нису призната процењују се на сваки извештајни датум и признају до нивоа у којем је постало вероватно да ће будућа опорезива добит дозволити повраћај одложеног пореског средства.

Текући и одложени порези признају се као расходи и приходи и укључени су у нето губитак/добит извештајног периода, осим одложених пореза који се односе на ефекте процене фер вредности некретнина, постројења и опреме евидентираних преко ревалоризационих резерви у ком случају се одложени порези књиже преко ових резерви.

Порези и доприноси који не зависе од резултата пословања

Порези и доприноси који не зависе од резултата пословања укључују порезе на имовину и друге порезе, разне накнаде и доприносе који се плаћају у складу са републичким и локалним пореским прописима. Ови порези и доприноси су приказани у оквиру осталих пословних расхода.

3.16. Дивиденде

Дивиденде власницима евидентирају се као обавеза и умањују капитал у периоду у којем је донета одлука о њиховој исплати. Дивиденде одобрене за период након датума извештавања се обелодањују у напомени о догађајима након датума извештајног периода.

Друштво послује са губитком, а оснивач је Република Србија са учешћем у власништву 100 %. Пошто нема добити, неће бити исплате дивиденде у буџет Републике Србије као сразмерни део нераспоређене добити из претходних година, који у складу са законом који уређује привредна друштва - припада Републици Србији, као члану друштва.

3.17. Државна давања и државна помоћ

Државна давања и помоћ могу бити у облику:

- државна помоћ су мере предузете од стране државе с намером да пружи економску корист специфичну за Друштво ако испуњава одређене критеријуме.
- државна давања представљају помоћ државе у облику преноса ресурса Друштву по основу испуњених извесних услова у прошлости или будућности који се односе на пословне активности друштва.
- давања повезана са средствима су државна давања за која је примарни услов да Друштво које има право да прими давање треба да набави, изгради или на други начин прибави дугорочна средства. Могу бити приписани и секундарни услови који ограничавају врсту или локацију средстава или периоде у току којих средства треба прибавити или поседовати.
- давања повезана са приходима су друга државна давања, осим давања повезаних са средствима.

Државна давања, укључујући немонетарна давања по фер вредности, се не признају све док не постоји оправдана увереност:

- да ће се Друштво придржавати услова повезаних са давањима; и
- да ће давање бити примљено.

Државно давање се признаје на систематској основи у билансу успеха током периода у којима Друштво признаје као расход повезане трошкове које треба покрити из тог давања.

Државно давање које се прима као надокнада за настале расходе или губитке или у сврху пружања директне финансијске подршке Друштву са којом нису повезани будући трошкови се признаје у билансу успеха периода у којем се прима.

Немонетарна државна давања (у облику преноса немонетарних средстава, као што су земљиште или други ресурси, који се дају на коришћење Друштву) признају се по фер вредност немонетарних средстава. *(Алтернатива: да се и средства и давања евидентирају по номиналној вредности.)*

Државна давања повезана са средствима, укључујући немонетарна давања по фер вредности, исказују се у билансу стања као одложени приход по основу давања који се на систематској основи признаје у билансу успеха током века трајања средства.

Давања повезана са приходима се признају у оквиру осталих прихода у билансу успеха.

Друштво у извештајној 2023. години није имало државних давања, као ни претходних година.

3.18. Признавање прихода и расхода

Приходи

Друштво признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити и када је вероватно да ће у будућности Друштво имати прилив економских користи. Приход се признаје у висини фер вредности примљеног износа или потраживања по основу продаје роба и услуга у току нормалног пословања Друштва. Приход се исказује без ПДВ-а, повраћаја робе, рабата и попушта. Приходи од продаје признају се када се ризик и корист повезана са правом власништва пренесу на купца, што подразумева датум испоруке робе купцу или извршене услуге купцу. Приходи се исказују по вредности средстава која су примљена или ће бити примљена, у нето износу након умањења за дате попусте и порез на додату вредност. Приходима у билансу успеха у текућем периоду сучељавају се њима припадајући расходи.

Приходи и расходи по основу камата се књиже у корист или на терет периода на који се односе.

(а) Приход од продаје робе

Приходи од продаје робе се признају: када су суштински сви ризици и користи од власништва над робом прешли на купца, Друштво не задржава учешће у управљању продатом робом у мери која се обично повезује са власништвом, нити задржава ефективну контролу над продатом робом, износ прихода се може поуздано измерити, вероватан је прилив економске користи повезане са том трансакцијом у ентитет и трошкови који су настали или трошкови који ће настати у датој трансакцији могу се поуздано измерити.

(б) Приход од продаје услуга

Када се резултат неке трансакције која укључује пружање услуга може поуздано измерити, приход повезан са том трансакцијом се признаје према степену довршености те трансакције на крају извештајног периода (метод процента довршености). Исход трансакције се може поуздано проценити када су задовољени сви од следећих услова:

- износ прихода се може поуздано измерити;
- вероватно је да ће се економске користи повезане са том трансакцијом улисти у Друштво,
- степен довршености трансакције на крају извештајног периода се може поуздано одмерити,
- трошкови настали поводом те трансакције и трошкови завршавања трансакције се могу поуздано измерити.

(в) Финансијски приходи

Финансијски приходи обухватају приходе од камата, курсних разлика и остале финансијске приходе, остварене из односа са матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима. Приходи од камата се, у складу са начелом узрочности, признају у билансу успеха периода на који се односе.

Приход од камата потиче од камата на депонована средства код банака, као и на затезне камате које се обрачунавају купцима који касне у извршавању својих обавеза, у складу са уговорним одредбама.

(г) Приход од закупнина

Приход од закупнина потиче од давања инвестиционих некретнина у оперативни закуп и обрачунава се на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

(д) Приход од дивиденди

Приход од дивиденди се признаје када се установи право да се дивиденда прими.

Расходи

Расходи се признају у билансу успеха по начелу узрочности прихода и расхода, односно на обрачунској основи и утврђују се за период када су настали.

(а) Пословни расходи

Пословни расходи обухватају трошкове условљене стварањем прихода од продаје и укључују набавну вредност продате робе, трошкове материјала, горива и енергије, бруто зараде, трошкове амортизације и услуге пружене од стране трећих лица. Пословни расходи обухватају и опште трошкове као што су трошкови закупа, маркетинга, осигурања, платног промета, пореза и остали трошкови настали у текућем обрачунском периоду.

(б) Финансијски расходи

Финансијски расходи обухватају расходе по основу камата и курсних разлика и остале финансијске расходе, који се евидентирају у билансу успеха периода на који се односе, а у складу са начелом узрочности. Сви трошкови позајмљивања се евидентирају као расходи периода.

Приходи и расходи по основу уговора о изградњи

Приходи и расходи по основу уговора о изградњи рачуноводствено се обухватају коришћењем методе степена довршености или методе степена извршења посла. Степен извршења уговора о изградњи се утврђује методом: преглед обављеног посла.

Примери трошкова по основу уговора о изградњи који се морају искључити приликом обрачуна степена довршености уговора о изградњи су:

1) трошкови који се односе на будућу активност из уговора, као што су трошкови материјала испоручених на градилиште или одвојени за коришћење по уговору, али који још нису монтирани, употребљени или примењени у оквиру извршавања уговора, осим ако нису произведени специјално за тај уговор; и

2) авансна плаћања подизвођачима за послове које требају да изврше према подуговору.

У случају када се исход уговора о изградњи не може поуздано проценити:

1) приход се признаје само за оне настале трошкове по основу уговора за које је вероватно да ће се надокнадити; и

2) трошкови по основу уговора се признају као расход у периоду у ком су настали. Трошкови по основу уговора за које није вероватно да ће бити надокнађени, признају се одмах као расход.

3.18. Накнадно установљене грешке

Исправка накнадно установљених материјално значајних грешака у износу већем од 2% пословних прихода из претходне године врши се преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно нераспоређеног губитка ранијих година на начин утврђен Одељком 10 Рачуноводствене политике,

процене и грешке. Накнадно установљене грешке које нису материјално значајне, тј. у износу су који је мањи или једнак 2% пословних прихода из претходне године, исправљају се на терет расхода, односно у корист прихода периода у коме су идентификоване. Грешке које нису материјално значајне Друштво признаје на терет/корист Биланса успех.

4. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

4.1. Фактори финансијског ризика

Пословање Друштва је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик, кредитни ризик и ризик ликвидности. Управљање ризицима у Друштву је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Друштва сведу на минимум. Управљање ризицима обавља финансијска служба Друштва у складу са политикама одобреним од стране Надзорног одбора.

У 2023. (текућој) и 2022. (претходној) години Друштво није имало дериватне финансијске инструменте.

а) Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик да ће фер вредност будућих токова готовине финансијског инструмента бити променљива због промена тржишних цена. Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе сензитивности, те с тим у вези, није било значајнијих промена у изложености Друштва тржишном ризику, нити у начину на који Друштво управља или мери тај ризик.

Тржишни ризик укључује три врсте ризика, као што следи:

Ризик од промене курса страних валута

Друштво послује у међународним оквирима и изложено је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама, првенствено евро. Ризик проистиче како из будућих пословних трансакција, тако и из признатих средстава и обавеза у иностраној валути.

Руководство Друштва је установило политику за управљање ризиком од промена курса страних валута у односу на његову функционалну валуту. Друштво има потраживања и обавезе у иностраној валути, тако да је максимизирана усклађеност прилива и одлива у истој валути ради заштите од промене девизних курса.

Друштво има потраживања и обавезе у страним валутама и руководство Друштва предузима мере да максимизира усклађеност прилива и одлива у истој иностраној валути ради заштите од промене девизних курса. С друге стране, Друштво још не користи заштиту трансакција од девизног ризика (хеџинг), с обзиром на постојећу регулативу и недовољно развијено финансијско тржиште.

На дан 31. децембра садашња вредност имовине и обавеза изражена у иностраној валути је следећа:

У РСД хиљада					
		Обавезе		Имовина	
	2023.(текуће) године	2022.(претходне) године	2023. (текуће) године	2022. (претходне) године	

Потраживања према матичном друштву	/	/	/	/
Обавезе по кредитима				
Обавезе према ино добављачима				
Остало				
Укупна нето изложеност	/	/	/	/

Ризик од промене цена

Друштво није изложено већем ризику од промена цена власничких хартија од вредности с обзиром да нема већих улагања класификованих у билансу стања као дугорочне хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали укупни резултат или као финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у билансу успеха.

Ризик од промене каматних стопа

Ризик Друштва од промена фер вредности каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених дугорочних кредита од банака. Кредити примљени по променљивим каматним стопама излажу Друштво каматном ризику токова готовине. Кредити примљени по фиксним каматним стопама излажу Друштво ризику промене фер вредности каматних стопа.

Друштво је имало мале кредитне обавезе у односу на укупне приходе које су у потпуности измирене у периду након билансирања.

Током 2023. (*текуће*) године и 2022. (*претходне*) године, обавезе по кредиту биле су са променљивом каматном стопом у висини референтне каматне стопе НБС увећане за 6,75 процентних поена,. Обавезе по кредиту са променљивом каматном стопом биле су изражене у динарима.

Друштво врши анализу изложености ризику од промене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, пре свега за дугорочне обавезе будући да оне представљају најзначајнију каматносно позицију.

б) Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик финансијског губитка за Друштво ако друга уговорна страна у финансијском инструменту не испуни своје уговорне обавезе. Кредитни ризик преваходно проистиче по основу потраживања из пословања.

У складу са усвојеном кредитном политиком, Друштво анализира кредитни бонитет сваког новог појединачног купца пре него што му се понуде стандардни услови продаје. Такође, за сваког купца је установљен кредитни лимит који представља максимални дозвољен износ потраживања пре него што се затражи одобрење Директора. Купцу чији кредитни бонитет не испуњава тражене услове, продаја се врши само на бази авансног плаћања.

Управљање потраживањима од купца

Друштво је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Друштву измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски

губитак за Друштво. Изложеност Друштва овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса.

Како се Друштво бави специфичном наменски уговореном производњом, која чини преко 90% укупне вредности производа и услуга, за познате купце уз авансне наплате великог дела уговорене вредности, ризик од наплате потраживања је врло низак.

ц) Ризик ликвидности

Ризик ликвидности је ризик да ће Друштво бити суочено са потешкоћама у измиривању својих финансијских обавеза. Друштво управља својом ликвидношћу са циљем да, колико је то могуће, увек има довољно средстава да измири своје доспеле обавезе, без неприхватљивих губитака и угрожавања своје репутације.

4.2. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Друштво задржи способност да настави да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би власницима капитала обезбедило повраћај (профит), а користи осталим заинтересованим странама, као и да би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала.

Друштво прати капитал на основу коефицијента задужености. Овај коефицијент се израчунава из односа нето дуговања Друштва и његовог укупног капитала. Нето дуговање се добија када се укупни кредити (укључујући краткорочне и дугорочне, као што је приказано у билансу стања) умање за готовину и готовинске еквиваленте. Укупни капитал се добија када се на капитал, исказан у билансу стања, дода нето дуговање.

5. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА

Рачуноводствене процене и просуђивања се континуирано вреднују и заснивају се на историјском искуству и другим факторима, укључујући очекивања будућних догађаја за које се верује да ће у датим околностима бити разумна.

5.1. Кључне рачуноводствене процене и претпоставке

Друштво прави процене и претпоставке које се односе на будућност. Резултирајуће рачуноводствене процене ће, по дефиницији, ретко бити једнаке оствареним резултатима. Процене и претпоставке се стално преиспитују. Измене књиговодствених процена признају се у периоду измене уколико се односе само на тај период или у периоду измене и будућим периодима уколико измена утиче на текући и будуће периоде. Руководство користи следеће процене приликом састављања финансијских извештаја:

Корисни век употребе нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме

Нематеријална улагања и некретнине, постројења и опрема се амортизују током њиховог корисног века употребе. Корисни век употребе се заснива на процени дужине периода у коме ће средство генерисати приходе. Процену периодично врши Руководство Друштва и врши одговарајуће измене, уколико се за тим јави потреба. Промене у проценама могу да доведу до значајних промена у садашњој вредности и износа који су евидентирани у билансу успеха у одређеним периодима.

Обезвређење нефинансијске имовине

На дан извештавања, руководство Друштва анализира вредности по којима су приказана нематеријална имовина и некретнине, постројења и опрема Друштва. Уколико постоји индикација да је неко средство обезвређено, надокнадив износ те имовине се процењује како би се утврдио износ обезвређења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процењен као нижи од вредности по којој је то средство приказано, постојећа вредност тог средства се умањује до висине надокнадиве вредности. Разматрање обезвређења захтева од руководства субјективно просуђивање у погледу токова готовине, стопа раста и дисконтних стопа за јединице које генеришу токове готовине, а које су предмет разматрања.

Резервисање по основу судских спорова

Друштво није укључено у судске спорове који проистичу из његовог свакодневног пословања и односе се на комерцијална питања, као и питања која се тичу радних односа, а која се решавају или разматрају у току регуларног пословања. Правни сектор Друштва није имао потребу да процењује вероватноћу негативних исхода ових питања, као и износе вероватних или разумних процена губитака. Питања која су потенцијалне обавезе, не задовољавају критеријуме за резервисања која се обелодањују.

Одложена пореска средства

Одложена пореска средства нису призната јер није било неискоришћених пореских кредита до мере до које је извесно да је ниво очекиваних будућих опорезивих добитака довољан да се неискоришћени порески кредити могу искористити. Значајна процена од стране руководства Друштва је неопходна да би се утврдио износ одложених пореских средстава која се могу признати, на основу периода настанка и висине будућих опорезивих добитака и стратегије планирања пореске политике. Значајна процена од стране руководства Друштва је неопходна да би се утврдио износ одложених пореских средстава која се могу признати, на основу периода настанка и висине будућих опорезивих добитака и стратегије планирања пореске политике.

Одложена пореска обавеза утврђивана је на разлику основица за рачуноводствену и пореску амортизацију. Република Србија је уписом капитала проценила имовину на дан уписа и иста није до краја године 2017. године и 2018. године имала значајне промене фер вредности. Амортизација је обрачуната за 2021. и 2022. годину. За наредне године планира се преиспитивање корисног века трајања средстава и преиспитивање стопа амортизације, сваких 5 година пословања.

Обезвређење потраживања од купаца и осталих потраживања

Друштво обрачунава обезвређење сумњивих потраживања на основу процењених губитака који настају кад корисници услуга и остали дужници нису у могућности да изврше тражена плаћања. У процени одговарајућег износа губитка од обезвређивања за сумњива потраживања, Друштво се ослања на старост потраживања, раније искуство са отписом, бонитет купаца и промене у условима плаћања. Ово захтева процене везане за будуће понашање купаца и тиме изазване будуће наплате у готовини.

6. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

	Улагања у развој	Концесије, патенти, лиценце и слична права	Остала нематеријална имовина	Нематеријална имовина у припреми	Укупно
НАБАВНА					

ВРЕДНОСТ							
1. јануара _____ (претходне) године		2.730					2.730
Набавке		18					18
Активирања							
Промена по основу ревалоризације							
Отуђења и расходавања							
Стање на дан 31. децембра _____ (претходне) године		2.748					2.748
Набавке		2.141					2.141
Активирања							
Промена по основу ревалоризације							
Отуђења и расходавања		739					739
Стање на дан 31. Децембра _____ (текуће) године		4.150					4.150
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ							
1. јануара _____ (претходне) године		127					127
Амортизација (Напомена...)		274					274
Промена по основу ревалоризације							
Отуђења и расходавања							
Стање на дан 31. децембра _____ (претходне) године		401					401
Амортизација (Напомена...)		338					338
Промена по основу ревалоризације							

Отуђења и расходавања							
Стање на дан 31. децембра _____ (текуће) године		739					739
НЕОТПИСАНА ВРЕДНОСТ:							
- 31. децембра _____ (текуће) године							
- 31. децембра _____ (претходне) године		2.603					2.603

7. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Улагања у туђе НПО и остале НПО	НПО у припреми	Аванси	Укупно
НАБАВНА ВРЕДНОСТ							
Стање на дан 1. јануара 2022. (претходне) године			105.724	46.486		2.038	154.248
Набавке			11.493	21.761		21.027	54.281
Пренос са/на							
Пренос на сталну имовину која се држи за продају							
Промена по основу ревалоризације							
Отуђења и расходавања							
Стање на дан 31. децембра 2022. (претходне) године			117.217	68.247		23.065	208.529
Набавке			48.462	4.334		5.755	78.311
Пренос са/на							
Пренос на сталну имовину која се							

држи за продају								
Промена по основу ревалоризације								
Отуђења и расходања			11.424					
Стање на дан 31. децембра 2023. (текуће) године			153.855	72.581			28.820	260.324
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ								
Стање на дан 1. јануара 2022. (претходне) године			31.337	0			0	31.337
Амортизација (Напомена...)			12.860	1.172				14.032
Пренос на сталну имовину која се држи за продају								
Промена по основу ревалоризације								
Отуђења и расходања			7.827				14.693	22.520
Стање на дан 31. децембра 2022. (претходне) године			52.024	1.172			14.693	67.889
Амортизација (Напомена...)			16.010					
Пренос на сталну имовину која се држи за продају								
Промена по основу ревалоризације								
Отуђења и расходања								
Стање на дан 31. децембра 2023. (текуће) године			68.124	1.774			10.430	33.372

НЕОТПИСАНА ВРЕДНОСТ:								
- 31. децембра 2023. (текуће) године			85.730	69.635			3.697	159.062
- 31. децембра 2022. (претходне) године			65.193	67.075			8.372	140.640

За 2023. годину обрачуната је амортизација, јер је извршена процена корисног века трајања средстава. Корисни век употребе се заснива на процени дужине периода у коме ће средство генерисати приходе. Процену периодично врши Руководство Друштва и врши одговарајуће измене.

У зависности од специфичности конкретног средства за свако појединачно средство се утврђује процењени корисни век и одговарајућа стопа амортизације уз уважавање свих релевантних фактора (очекивани интензитет коришћења, физичко и технолошко старење, законска ограничења итд.) што се утврђује посебном Одлуком о висини амортизационих стопа.

Додатно улагање у основна средства не мења користан век употребе, осим ако је вредност материјално значајна.

Стална средства су стечена уносом као улог у капитал од стране Владе РС и додатног улагања.

Расходовање извршено на предлог комисије за попис. Дана 29.01.2018. године Републички геодетски завод, Служба за катастар непокретности Крагујевац број. 952-02-4-485/2018 извршила је упис права јавне својине у корист Републике Србије, а право коришћења Застава ТЕРВО Д.О.О. Крагујевац, Косовска 4.

Изграђене објекте које Друштво користи уговором о преносу без накнаде и без преноса својине од стране оснивача, евидентирани су на одговарајућим рачунима групе 88 и 89, док сва улагања евидентирају на групи 028 .(Мишљење Министарства финансија, бр. 011-00-298/2017-16 од 10.5.2017. године).

Извршена је амортизација улагања у ове објекте за 2023 годину, а почевши од 2022. године јер су усељена и почело се са њиховим коришћењем 09.02.2022. године. Са улагањима се наставило и после тога, а евидентирају се као додатна улагања.

8. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	(текуће) године	(претходне) године
Учешћа у капиталу зависних правних лица	182.000	182.000

Учешћа у капиталу придружених субјеката и заједничким подухватима		
Учешћа у капиталу осталих правних лица и дугорочне хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали укупни резултат		
Минус: Исправка вредности (аналитика)		
Стање на дан 31. децембра	182.000	182.000

Друштво је купило стечајног дужника Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила „ЗАСТАВА КАМИОНИ“ Крагујевац, матични број 07249756, ПИБ 100562672, методом јавног надметања дана 21.07.2022. године у Агенцији за лиценцирање стечајних управника. Купопродајна цена је исплаћена 22.08.2022. године у укупном износу од 182.000 хиљаде. Решењем Привредног суда у Крагујевцу од 28.10.2022. године се обуставља стечајни поступак над стечајним дужником, а које је постало правоснажно 15.11.2022. године.

Износ купопродајне цене је уписан као неновчани капитал, чиме је Друштво постало власник 100% удела у Друштву с ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила „ЗАСТАВА КАМИОНИ“ Крагујевац. Није вршена процена вредности капитали из разлога што зависно правно лице нема привредне активности већ само непокретну имовину купљену по тржишној цени. Трошкови процене би били оптерећујући за Друштво. У 2024. години се планира статусна промена зависног правног лица у смислу спајања уз припајање матичном правном лицу којом приликом ће се извршити процена вредности.

9. ЗАЛИХЕ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Материјал	155.053	110.184
Недовршена производња	521.153	422.801
Готови производи	/	71
Роба	5.105	5.139
Стална средства која се држе за продају		
Плаћени аванси за залихе и услуге	1.453.774	225.962
Минус: исправка вредности (аналитика)		
Стање на дан 31. децембра	2.135.085	764.157

Залихе се почетно признају, одмеравају у свим фазама, накнадно вреднују и рачуноводствено евидентирају у складу са МРС 3 – Залихе и Правилником о контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

Цена коштања утврђена је на основу евиденција о утрошку материјала по пројектима који имају ознаку носиоца по листама руководиоца пројекта и требовања материјала. У цену коштања укључен је директан рад производних радника као и индиректан рад техничке припреме и набавке, и трошкови производних услуга по пројектима.

У 2023. години вршена су улагања у туђе објекте по Закључку Владе Републике Србије и тај процес траје и после дана билансирања. Трошкови амортизације, због пресељења објеката, распоређени су у

цену коштања по кључу (вредност утрошеног материјала по носиоцима) на пројекте, због специфичних услова рада и пресељења.

Трошкови који нису могли бити разврстани по носиоцима теретили су трошак периода. У току 2024. године биће уређени сви процеси производње.

Дати аванси иностраним партнерима нису курсирани. Аванси су билансирани по нето принципу.

Скрећемо пажњу да је Друштво применило нови став 2. члана 2. Правилника о попису, којим је прописано да правно лице врши годишњи попис имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембра године за коју се врши попис. Такође, према члану 9. Правилника о попису, правно лице, који води сталну количинску и вредносну евиденцију о улазу и излазу имовине, као стање по попису на дан 31. децембра може уписати њено књиговодствено стање на тај дан, под условом да је у току године извршен попис имовине и да су вишкови и мањкови утврђени тим пописом прокњижени на основу одлуке надлежног органа правног лица.

10. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Потраживања по основу продаје	30.079	51.335
Минус: исправка вредности (аналитика)		
Стање на дан 31. децембра	30.079	51.335

Књиговодствена вредност потраживања по основу продаје исказана је у следећим валутама:

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
РСД	30.079	51.335
ЕУР		
Друге валуте (навести ако је применљиво)		
Стање на дан 31. децембра	30.079	51.335

Промене на рачуну исправке вредности потраживања су:

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Стање на дан 1. јануара		
Додатна исправка вредности		
Директан отпис претходно исправљених потраживања		
Наплаћена исправљена потраживања		

Стање на дан 31. децембра	/	/
---------------------------	---	---

Потраживања по основу продаје и остала потраживања су некаматонсна.

11. ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Потраживања од извозника		
Потраживања по основу увоза за туђ рачун		
Потраживања из комисионе продаје		
Остала потраживања из специфичних послова		82
Исправка вредности потраживања из специфичних послова		52
Минус Исправка вредности из специфичних послова		
Потраживања од извозника		
Потраживања по основу увоза за туђ рачун		
Стање на дан 31. децембра	/	30

12. ОСТАЛА ПОТРАЖИВАЊА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Потраживања за камату и дивиденде	109	109
Потраживања од запослених	585	429
Потраживања од извозника		
Потраживања по основу увоза за туђ рачун		
Потраживања из комисионе и консигнационе продаје		
Потраживања од државних органа и организација		
Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и доприноса	99	
Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају	3.645	1.500
Потраживања по основу накнада штета		
Остала краткорочна потраживања		
Минус Исправка вредности потраживања из специфичних послова (аналитика)		
Стање на дан 31. децембра	4.438	2.038

Износ од 3.645 хиљада се односи на потраживања од РФЗО за рефундације накнада за боловања запослених која нису надокнађена из разлога неизмирених обавеза за порезе и доприносе. Како је Друштво своје обавезе у потпуности измирило након датума билансирања, очекује се наплата нерезуларних надокнада.

13. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Краткорочни финансијски пласмани	304	304
Остали краткорочни финансијски пласмани	30	30
Минус: Исправка вредности (аналитика)		
Стање на дан 31. децембра	334	334

Остали краткорочни финансијски пласмани се односе на:

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Део дугорочних финансијских средстава који доспева за наплату до једне године		
Хартије од вредности које се држе до доспећа - део који доспева до једне године		
Остали краткорочни финансијски пласмани	334	334
Минус: Исправка вредности (аналитика)		
Стање на дан 31. децембра	334	334

14. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Хартије од вредности - готовински еквиваленти		
Текући (пословни) рачуни	1.202.682	450.571
Издвојена новчана средства и акредитиви		
Благајна	53	14
Девизни рачун		1
Девизни акредитиви		
Девизна благајна		
Новчана средства чије је коришћење ограничено или вредност умањена		
Остала новчана средства		

Стање на дан 31. децембра	1.202.735	450.586

Друштво послује преко текућих рачуна:

205-0000000259580-64 динарски рачун НЛБ Комерцијалне банке а.д. Београд, који не подлеже блокади
 205-0000000249682-76 динарски рачун НЛБ Комерцијалне банке а.д. Београд
 205-0000000259101-46 динарски рачун НЛБ Комерцијалне банке а.д. Београд, који не подлеже блокади
 205-0070100490917-77 девизни код НЛБ Комерцијалне банке а.д. Београд
 205-0070100501358-85 девизни код НЛБ Комерцијалне банке а.д. Београд, који не подлеже блокади
 295-0000001250106-08 динарски код Српске банке а.д. Београд
 295-0000001250152-64 динарски код Српске банке а.д. Београд, који не подлеже блокади
 295-0000001250119-66 наменски код Српске банке а.д. Београд
 295-0000001252700-83 наменски код Српске банке а.д. Београд
 295-0000001252699-86 наменски код Српске банке а.д. Београд
 295-0000001252684-34 наменски код Српске банке а.д. Београд
 295-0000000106517-79 девизни код Српске банке а.д. Београд
 295-0000000106675-90 девизни код Српске банке а.д. Београд, који не подлеже блокади
 840-0000000637723-90 код Министарства финансија- Управа за трезор, који не подлеже блокади

15. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Порез на додату вредност у примљеним фактурама по општој стопи (осим плаћених аванса)	49.974	30.743
Порез на додату вредност у примљеним фактурама по посебној стопи (осим плаћених аванса)	86	108
Порез на додату вредност у датим авансима по општој стопи	286.276	53.704
Порез на додату вредност у датим авансима по посебној стопи	/	/
Порез на додату вредност плаћен при увозу добара по општој стопи	19.893	9.971
Порез на додату вредност плаћен при увозу добара по посебној стопи	/	/
Порез на додату вредност обрачунат на услуге иностраних лица	/	/
Стање на дан 31. децембра	356.229	94.526

У децембру 2023. године привредно друштво је измирило обавеза за основни дуг за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада у износу од 55.782.179,64 динара по Решењу ПУ број: 049-433-03-40230/2023-000 од 11.12.2023. године. Након датума билансирања прекњижен је порески кредит у корист камате и увећања пореског дуга од 5% у поступку принудне наплате у укупном износу од 23.468.401,49 динара по Решењу ПУ број: 049-433-0310694/2024-0000 од 26.03.2024. године, чиме су измирене све обавезе за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада из 2020. и 2021. године. Тиме су

се стекли услови да Друштво изађе из блокаде основних рачуна по основу принудне наплате у којој је од 2018. године.

16. КРАТКОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Унапред плаћени трошкови	200	317
Потраживања за нефактурисани приход	538	
Разграничени трошкови по основу обавеза		
Остала активна временска разграничења	10.954	4.710
Стање на дан 31. децембра	11.692	5.027

17. КАПИТАЛ

Регистровани износ основног капитала Друштва код Агенције за привредне регистре износи 82.142.816 РСД од чега се на новчани капитал односи 100 РСД и неновчани капитал 82.142.716 РСД.

Друштво је у за извештајну 2023. годину исказало нето губитак од 34.084.хиљада, а губитак из претходних година је 360.686 хиљада што је укупно 395.770 хиљада. То збачи да је губитак изнад висине капитала 312.627 хиљада.

18. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	Трошкови у гарантном року	Судски спорови	Задржане кауције и депозити	Реструктурирање	Отпремнине за одлазак у пензију и јубиларне награде	Остала резервисања	Укупно
Стање на дан 1. јануара (претходне) године							
Додатна резервисања							
Ефекат дисконтовања							
Искоришћено у току године							
Укидање неискоришћених износа							

Стање на дан 31. децембра 2022. (претходне) године						952			
Додатна резервисања						1.009			
Ефекат дисконтовања									
Искоришћено у току године									
Укидање неискоришћених износа									
Стање на дан 31. децембра 2023. (текуће) године						1.961			

Резервисања за трошкове у гарантном року

Уобичајена пракса је да Друштво даје гаранцију на своје производе за период од 2 године. Руководство процењује трошкове резервисања за будуће захтеве у гарантном року на основу информација о овим захтевима у претходним периодима, као и на основу недавних трендова који би могли навестити да се информације о прошлим трошковима могу разликовати од будућих захтева.

Отпремнине за одлазак у пензију и јубиларне награде

Резервисања за отпремнине и јубиларне награде се одмеравају по садашњој вредности очекиваних будућих одлива применом дисконтне стопе

		2023. године
Отпремнине		1.961
Јубиларне награде		
Стање на дан 31. децембра		1.961

Основне претпоставке које су коришћене су:

Елементи	2023. (текуће) године

Дисконтна стопа	8%
Будућа повећања зарада	2%
Процент запослених који ће дочекати у колективу пензију	59,77%
Укупан број запослених на неодређено	87
Просечан број година старости запослених на неодређено	55,5

19. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ЗАЈМОВИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
<i>Финансијски кредит од:</i>		
- банака у земљи		7.500
- банака у иностранству		
<i>Робни кредити од:</i>		
- добављача у земљи		
- добављача у иностранству		
Остали дугорочни кредити (<i>навести</i>)	549.721	487.872
Укупно дугорочни кредити	549.721	495.372
Део дугорочних кредита који доспева до једне године (Напомена _____)		
Дугорочни део дугорочних кредита		7.500

Износ од 549.721 хиљаде се односи на уговор о позајмици са ЈП Југоимпорт СДПР-ом за инвестициона улагања, а на основу Закључка Владе Републике Србије, на основу којег се надлежно Министарство одбране обавезује да преузме и врати позајмицу, а да се дуг Друштва конвертује у капитал.

Друштво нема обавезу враћања позајмице.

Књиговодствена вредност кредита Друштва изражена је у следећим валутама:

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
РСД	549.721	495.372
ЕУР	/	/
Остале валуте		

20. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Краткорочни кредити и зајмови	273.000	273.000
Обавезе по основу сталних средстава и средстава обушављеног пословања намењених продаји		
Остале краткорочне финансијске обавезе	400	400
Стање на дан 31. децембра	273.400	295.900

Краткорочна позајмица из 2019. године од 42.000 хиљада добијена по Закључку Владе Републике Србије без камате, дата за намене реализације инвестиционих пројеката набавке. Краткорочна позајмица из 2020. године од 11.000 хиљада добијена по Закључку Владе Републике Србије без камате, за одржавање ликвидности у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19. Краткорочна позајмица из 2022. године од 220.000 хиљада добијена по Закључку Владе Републике Србије П 05 Број:00-347/2022 од 11.08.2022. године без камате, дата за намене реализације инвестиционих пројеката набавке.

Остале краткорочне финансијске обавезе се односе на:

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Део дугорочних кредита који доспева до једне године	7.500	
Део осталих дугорочних обавеза које доспевају до једне године (Напомена...)		
Обавезе по краткорочним хартијама од вредности		
Остале краткорочне финансијске обавезе		
Стање на дан 31. децембра	7.500	22.500

Извршено је рекласификовање дугорочних обавеза на обавезе које доспевају до годину дана по кредиту Српске банке а.д. Београд у износу од 7.500 хиљада динара. Кредит је исплаћен након датума билансирања 15.03.2024. године.

Остале финансијске обавезе се односе на узете позајмице од других правних лица.

21. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ

Примљени аванси на дан 31. децембар 2023. (текуће) године износе РСД 3.090.631 хиљада и највећим делом се односе на примљене авансе за производе и услуге од Министарства одбране и ЈП Југоимпорт

СДПР (на 31. децембар 2022. (претходне) године РСД 764.688 хиљада), по примењеном нето принципу билансирања.

22. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Обавезе према домаћим добављачима	179.621	81.012
Обавезе према ино добављачима	432	19
Остале обавезе из пословања		
Стање на дан 31. децембра	180.053	81.031

Обавезе према добављачима не носе камату и имају валуту плаћања која се креће у распону од 7 до 60 дана, као и уговорених обавеза по пројектима са обавезом измирења по завршеним пројектима.

Обавезе према добављачима на дан 31. децембра 2023. (текуће) године у износу од РСД 432 хиљаде су изражене у иностраној валути, углавном у еврима.

Руководство Друштва сматра да исказана вредност обавеза из пословања одражава њихову фер вредност на дан биланса стања.

23. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Зараде и накнаде зарада, бруто	28.211	73.463
Накнаде зарада које се рефундирају, бруто		
Обавезе по основу камата и трошкова финансирања	23.337	14.997
Обавезе за дивиденде/учешће у добитку		
Обавезе према запосленима	10.951	9.552
Обавезе према члановима управног и надзорног одбора	1.076	837
Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима	877	2.238
Остале обавезе	1.037	316
Стање на дан 31. децембра	65.489	101.403

Обавеза од 23.337 хиљада се односи на камату за неплаћене порезе и доприносе по поднетим пореским пријавама за обједињену наплату у износу од 19.646 хиљада. Основни дуг на који се камата односи је

прекњижен у децембру 2023. године, а на тај дуг је обрачунато увећање пореског дуга по опоменама у износу од 2.467 хиљада и по том основу камата од 1.224 хиљаде.

24. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Обавезе за порез на додату вредност по издатим фактурама по општој стопи (осим примљених аванса)	102.984	11.496
Обавезе за порез на додату вредност по издатим фактурама по посебној стопи (осим примљених аванса)		
Обавезе за порез на додату вредност по примљеним авансима по општој стопи	491.396	136.001
Обавезе за порез на додату вредност по примљеним авансима по посебној стопи		
Обавезе за порез на додату вредност по основу сопствене потрошње по општој стопи		148
Обавезе за порез на додату вредност по основу сопствене потрошње по посебној стопи		
Обавезе за порез на додату вредност по основу продаје за готовину	124	150
Обавезе за порез на додату вредност по основу разлике обрачунатог пореза на додату вредност и претходног пореза	555.918	87.153
Стање на дан 31. децембра	1.150.422	234.948

25. ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Обавезе за акцизе		
Обавезе за порез из резултата		
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке	28.195	26.566
Обавезе за доприносе који терете трошкове		
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	245	211
Стање на дан 31. децембра	28.440	26.777

Износ од 28.196 хиљада се односи на порез на имовину. Обавеза је усаглашена.

26. КРАТКОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Унапред обрачунати трошкови	7.110	3.892
Обрачунати приходи будућег периода		
Одложени приходи и примљене донације		
Остала пасивна временска разграничења		
Одложене пореске обавезе	1.565	2.012
Стање на дан 31. децембра	6.800	5.904

27. УСАГЛАШАВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

Друштво је извршило усаглашавање потраживања и обавеза са стањем на дан 31.12. (текуће) године.

- Неусаглашена потраживања укупно износе: РСД 2.702 хиљаде. Највећи износ неусаглашених потраживања у износу од 2.507 хиљада је решен споразумом након датума билансирања.

- Неусаглашене обавезе укупно износе: РСД 106.170 хиљада. Друштво није прихватило ИОС на износ аванских обавеза јер је за исти износ издало фактуру где је аванс затворен, а коју Наручилац посла није прокњижио.

28. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Приходи од продаје робе	2.074	317
Приходи од продаје производа и услуга	678.797	148.579
Приход од премија, субвенција, дотација, донација	/	/
Повећање и смањење вредности залиха недовршене производње	98.282	350.317
Други пословни приходи		
За годину	779.153	499.213

29. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ

Набавна вредност продате робе у 2023 (текућој) години је износила РСД 2.041 хиљада, а 2022. (претходне) године: РСД 294 хиљада.

30. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Трошкови материјала за израду	402.622	317.422
Трошкови горива и енергије	23.932	16.013
Трошкови осталог материјала (режијског)	11.867	9.768
Трошкови резервних делова	1.650	531
Трошкови једнократног отписа алата и инвентара	7.412	2.884
За годину	447.483	346.618

Замена резервних делова који имају материјално значајну вредност евидентирају се у набавну вредност основног средства уз истовремено искњижавање замењеног дела по садашњој амортизованој вредности.

31. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	139.621	118.912
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде на терет послодавца	82.719	19.090
Трошкови накнада по уговору о делу	2.360	422
Трошкови накнада по ауторским уговорима		
Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	20.852	33.695
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	1.517	1.449
Трошкови ангажовања запослених преко агенција и задруга	3.418	3.128
Трошкови накнада члановима управног и надзорног одбора	5.468	3.663
Остали лични расходи и накнаде	10.402	5.834
За годину	266.357	186.193
Просечан број запослених	168	114

32. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године

Трошкови услуга на изради учинака	41.338	12.800
Транспортне услуге	2.903	3.148
Услуге одржавања	2.033	2.414
Закупнине	84	
Трошкови сајмова	51	5
Реклама и пропаганда	483	87
Трошкови истраживања		
Трошкови развоја који се не капитализују		
Трошкови осталих услуга	6.289	7.240
За годину	53.181	25.694

33. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Трошкови амортизације нематеријалне имовине	338	273
Трошкови амортизације некретнина, постројења и опреме	16.812	14.000
Трошкови амортизације инвестиционих некретнина		
За годину	17.150	14.273

34. ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Трошкови резервисања за гарантни рок		
Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава		
Резервисања за задржане кауције и депозите		
Резервисања за трошкове реструктурирања		
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	1.009	/
Остала резервисања		
За годину	1.009	

Обрачун резервисања требало би вршити за отпремине запослених приликом одласка у пензију, јубиларне награде и неискоришћене годишње одморе запослених, у складу са одредбама Закона о раду, Закона о порезу на доходак, Законом о порезу на добит правних лица, Закона о рачуноводству и ревизији, Закона о пензијском и инвалидском осигурању, потребно је утврдити као обавезу за друга примања запослених на крају сваке пословне године.

Стање и промене на резервисањима није евидентирано за претходни извештајни период, јер ефекти ових резервација нису били материјално значајни, па би трошак прибављања ових информација надмашио користи у претходним периодима. Такође, у претходним извештајним периодима руководство је пошло и од чињенице да је старосна структура запослених млада, и да трошак отпремине неће настати у скоријем периоду, а и ако настане трошак, исплаћује се у тој години јер је материјално безначајан, као и од тога да је мали број радника запослен на неодређено време, да су већином запослени на одређено време и по уговорима о привременим и повременим пословима, те да је упитању пројектно финансирање и специфичан вид производње те да су већи трошкови од користи примене обрачуна и укалкулисавања резервисања на име отпремнина.

С обзиром да се повећао број запослених на неодређено у 2023. години, и како се повећала година старости запослених и смањиле године рада до одласка у пензију, извршени су обрачуни резервисања без ангажовања актуара, јер руководство друштва процењује да је тај трошак непотребан. Друштво је у 2023. години извршило обрачун резервисања, и то је учинило ретроактивно. Такође, укупан износ обрачунатих резервисања је признат у 2023. години у корист рачуна трошкова резервисања за отпремине, и на терет рачуна обавеза за резервисања за отпремине. Друштво је извршило обрачун резервисања у складу МРС 19 - Примања запослених и осталом законском регулативом РС.

35. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Трошкови непроизводних услуга	5.716	2.325
Трошкови репрезентације	1.441	813
Трошкови премије осигурања	238	2
Трошкови платног промета	1.321	1.127
Трошкови чланарина	278	157
Трошкови пореза	6.791	6.468
Трошкови доприноса	/	10
Остали нематеријални трошкови	205	12
За годину	15.990	10.914

36. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Финансијски приходи од зависних и повезаних лица		
Приходи камата		551

Позитивне курсне разлике и ефекти валутне клаузуле	8	42
За годину	8	593

37. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Финансијски расходи из односа повезаним правним лицима		
Расходи камата	14.657	9.957
Негативне курсне разлике и ефекти валутне клаузуле	184	533
За годину	14.841	10.490

Расходи камате се односе на: расходе камата по кредитима 2.739 хиљада, камате за јавне приходе 11.626 хиљада и расходе других камата 292 хиљада.

38. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
<i>Остали приходи</i>		
Добици од продаје:		
- нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме		
- биолошких средстава		
- учешћа и дугорочних хартија од вредности		
- материјала	12.994	17.467
Вишкови		
Наплаћена отписана потраживања		
Приходи по основу ефеката уговорене заштите од ризика		
Приходи од смањења обавеза	3.609	7.143
Приходи од укидања краткорочних и дугорочних резервисања		
Остали непоменути приходи	98	14
<i>Свега остали приходи</i>		

<i>Приходи од усклађивања вредности:</i>		
- биолошких средстава		
- нематеријалне имовине		
- некретнина, постројења и опреме		
- залиха		
- остале имовине		
<i>Свега приходи од усклађивања вредности</i>		
За годину	16.701	24.624

Износ од 3.609 хиљада се односи на приход од смањења обавеза услед застарелости по основу обавеза за накнаде за превоз запослених за долазак на радно место.

39. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
<i>Остали расходи</i>		
Губици од продаје:		
- нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	2.830	1.350
- биолошких средстава		
- учешћа и дугорочних хартија од вредности		
- материјала		
Мањкови		
Расходи по основу ефеката уговорене заштите од ризика		
Расходи по основу директних отписа потраживања	368	
Расходи по основу расходовања залиха		
Остали непоменути расходи	7.506	1.053
<i>Свега остали расходи</i>	10.704	2.403
<i>Расходи од усклађивања вредности имовине</i>		
Обезвређење:		
- биолошких средстава		
- нематеријалне имовине		
- некретнина, постројења и опреме		
- залиха материјала и робе		

- остале имовине			
<i>Свега расходи од усклађивања вредности имовине</i>			
За годину		10.704	2.403

Износ 7.506 хиљада односи се на: увећање пореског дуга у принудној наплати по основу неплаћених пореза и доприноса на зараде и накнаде у износу од 180 хиљада, судске трошкове и казне у износу од 133 хиљада, накнаде штете другим лицима 3.067 хиљада, синдикална помоћ 120 хиљада, други трошкови 328 хиљада и 3.678 хиљада се односи на непризнате трошкове улагања у зависно правно лице.

40. ПОЗИТИВАН/НЕГАТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТКА/ГУБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Добитак пословања које се обуставља		
Приходи од ефеката промене рачуноводствених политика Приходи по основу исправки грешака из ранијих година које нису материјално значајне		
Губитак пословања	33.969	72.450
Расходи од ефеката промене рачуноводствених политика		
Расходи по основу исправки грешака из ранијих година које нису материјално значајне	561	34
Губитак пре опорезивања	34.530	72.484
Одложени порески пориход периода	446	828
Нето губитак	34.084	71.656

41. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

Обрачунати порески расход (приход) се разликује од теоријског износа који би се добио применом важеће пореске стопе од 15% на рачуноводствену добит пре опорезивања, као што следи:

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Добит пре опорезивања		/
Порез обрачунат по прописаној пореској стопи -		

15%		
Неопорезиви приходи		
Расходи који се не признају за пореске сврхе		
Коришћење претходно непризнатих пореских губитака		
Порески губици за које нису призната одложена пореска средства		
За годину		
Ефективна пореска стопа	15 %	15 %

Одложена пореска средства и обавезе

Промене на **одложеним пореским средствима** приказане су у следећој табели:

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Стање на дан 1. јануара		
Ефекат привремених разлика по основу амортизације		
Ефекат привремених разлика по основу отпремнина		
Ефекат осталих привремених разлика		
Стање на дан		

Промене на **одложеним пореским обавезама** приказане су у следећој табели:

	_____ (текуће) године	_____ (претходне) године
Стање на дан 1. јануара		
Ефекат привремених разлика по основу амортизације	446	828
Ефекат привремених разлика по основу промене фер вредности хартија расположивих за продају		
Стање на дан 31.	446	828

42. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Не очекује се да ће услед потенцијалних обавеза доћи до материјално значајних финансијских обавеза

43. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Једини власник Друштва је Репука Србија са 100 % уделом. Трансакције између правних лица по осниву трансакција куповине и породаје и зајмова између два пореска обвезника код којих Република има учешћа у капиталу је евидентно.

Према одредби члана 61. б Закона о порезу на добит правних лица, за сврху примене правила о трансферним ценама Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе се не сматрају правним лицима. То значи да се трансакције између лица код којих Република има учешћа у капиталу не сматрају трансакцијама између повезаних лица, па се, с тим у вези, на ове обвезнике не односе одредбе Закона којима се уређују трансферне цене (чл. 59. до 61. Закона).

Друштво је купило стечајног дужника Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила „ЗАСТАВА КАМИОНИ“ Крагујевац, матични број 07249756, ПИБ 100562672, методом јавног надметања дана 21.07.2022. године у Агенцији за лиценцирање стечајних управника. Купопродајна цена је исплаћена 22.08.2022. године у укупном износу од 182.000 хиљаде. Решењем Привредног суда у Крагујевцу од 28.10.2022. године се обуставља стечајни поступак над стечајним дужником, којим је наложено РГЗ – Служби за катастар непокретности Крагујевац, да по правоснажности решења изврши брисање свих терета, насталих пре извршене продаје на непокретностима стечајног дужника означеним као:

Грађевински објекти, постојећи на КП бр. 7405/140, уписани у лист непокретности бр. 11544 КО Крагујевац I, и то:

- Зграда металопрерађивачке индустрије (Објекат бр.7, спратност објекта Пр+1) усвојене површине 260,00 м², са правним статусом: објекат изграђен пре доношења прописа о изградњи објеката; Грађевинска површина у листу непокретности 360,00 м², врста права: својина, облик својине приватна, удео: заједничка својина.
- Зграда металопрерађивачке индустрије – магацин делова и полупроизвода (Објекат бр.4, спратност објекта Пр+1) усвојене површине 1.049,00 м² за стари део и 5.886,50 м² за нови део, са правним статусом: објекат има одобрење за градњу, а нема одобрење за употребу, Грађевинска површина у листу непокретности 6.382,00 м²; врста права: држалац, облик својине приватна, обим удела: 1/1.

Грађевински објекти, постојећи на КП бр. 7405/59, уписани у лист непокретности бр. 8808 КО Крагујевац I, и то:

- Зграда металопрерађивачке индустрије (Објекат бр.1, спратност објекта Пр), усвојене површине 140 м², са правним статусом: објекат изграђен без одобрења за градњу; Грађевинска површина у листу непокретности 139,00 м²; врста права: држалац, облик својине: приватна, обим удела: 1/1. На кп.бр.7405/140 налази се део зграде бр. 1 са кп.бр. 7405/65 од 3 м².
- Зграда металопрерађивачке индустрије (Објекат бр.2, спратност објекта Пр) усвојене површине 27 м², са правним статусом: објекат изграђен без одобрења за градњу; Грађевинска површина у листу непокретности 26,00 м²; врста права: држалац, облик својине: приватна, обим удела: 1/1. На кп.бр.7405/140 налази се део зграде бр. 2 са кп.бр. 7405/65 од 3 м².

Правоснажност Решења Привредног суда у Крагујевцу је ступила на снагу 15.11.2022. године, и од тог дана је Друштво с ограниченом одговорношћу за производњу и промет привредних возила „ЗАСТАВА КАМИОНИ“ Крагујевац постало зависно правно лице у односу на Друштво.

За извештајну 2023. годину није било трансакција између ово два повезана лица.

44. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Након датума билансирања прекњижен је порески кредит у корист камате и увећања пореског дуга од 5% у поступку принудне наплате у укупном износу од 23.468.401,49 динара по Решењу ПУ број: 049-433-0310694/2024-0000 од 26.03.2024. године, чиме су измирене све обавезе за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада из 2020. и 2021. године. Тиме су се стекли услови да Друштво изађе из блокаде основних рачуна по основу принудне наплате у којој је од 2018. године.

Друштво је 15.03.2024. године исплатило кредит Српској банци а.д. Београд.

46. СУДСКИ СПОРОВИ

Друштво на дан 31.децембра 2023. године нема судских процеса које оно води против трећих лица. Против Друштва су покренута два спора.

DRUŠTVO ZA TRGOVINU, POSREDOVANJE I USLUGE COMMERCIAL PRINT CPS DOO BEOGRAD. у септембру 2022. године поднело је тужбу против Друштва за закуп производних хала и магацинског простора, које је поменуто правно лице купило у поступку стечаја од „ЗАСТАВА КАМИОНИ“ д.о.о. Крагујевац у стечају. У тренутку куповине у предметном простору се налазио део опреме Друштва, која је ту била пре продаје објеката. Неоспорно је да Друштво није иселило сву опрему одмах по куповини објеката од стране тужиоца, због компликованог поступка иселења и спремно је да надокнади закуп по адекватној цени закупа. Покушано је да се у преговорима са тужиоцем дође до решења, али како је тужилац у тужби навео више спорних елемената почевши од датума стицања својине над објектима, рока у коме је Друштво иселило сву своју опрему, нетачну површину, као и нереално високу цену, није дошло до договора уз повлачење тужбе. Руководство Друштва је у ту сврху ангажовало судског вештака грађевинске струке и на основу његовог извештаја и процене дошло до закључка да би прихватање сваке друге цене закупа било штетно по Друштво, а самим тим и неприхватљиво. Процена је да ће Друштво надокнадити штету тужиоцу, али по нижој цени од тражене.

Илија Љујић, као бивши запослени и вршилац дужности директора је тужио Друштво по основу неизмирених пореза и доприноса на зараде. Друштво је у међувремену измирило све своје обавезе, тако да је претпоставка да ће тужбени захтев бити одбачен.

47. ПОРЕСКИ РИЗИК

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореских обавеза је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала

45. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични девизни курсеви Народне банке Србије, коришћени за прерачун девизних позиција на дан 31. децембра 2023. (текуће) године и 31. децембра 2022. (претходне) године за функционалну валуту (РСД), за поједине стране валуте. Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

У хиљ. РСД			
	2023 (текуће) године		2022(претходне) године
ЕУР	117,1737		117,3224
УСД	105,8671		110,1515
ЦХФ	125,5343		119,2543

Обрачунати, а не доспели ефекти курсних разлика, као и ефекти обрачунате уговорене валутне клаузуле по основу потраживања и обавеза у иностранству не исказују се у приходима и расходима текућег периода.

У Крагујевцу; 30. март 2024. године